

ליקוטי מהר"ן

תורה כ"ה

עם הליקוטי הלכות וליקוטי תפילות על התורה

מהדורה מיוחדת
עם אותיות גדולות מאירות עיניים
עם שזליים רחבות בכל עמוד לשאלות והערות

לטייל
בתורתו

פרוייקט לעידוד העמקה
והתבוננות בליקוטי מהר"ן

לטייל בתורתו

פרוייקט לעידוד העמקה
והתבוננות בליקוטי מוהר"ן

קו לסלסל בתורתו

04-627-73-13

טעמו וראו כי טוב ה'

רשת כוללים וחבורות
ללימוד ליקוטי מוהר"ן בעיון

kl046277313@gmail.com

ועדקתו עומדת לעד

ככתר עלי ראש גיליון תורה זו, יונצח לשם
ולתפארת הוד, האי תלמיד חכם גאון מופלא
ומופלג, ירא ושולם, דבוק בתורת הצדיק בכל לבו
ונפשו, באהבתה שגה תמיד וכל חפציו לא שוו
בה, זכה וזיכה רבים

הרב החסיד

רבי שלמה אהרן
ב"ר מרדכי הלוי גוטליב ז"ל

אשר עסק כל ימיו בלימוד תורת הצדיק
בעמקות ובהתבוננות

זכות לימוד תורת הצדיק
תעמוד לעילוי נשמתו,
לזכרון עולם ולמזכרת נצח

ת.ג.צ.ב.ה.

מהספירות וכו'. כמבאר לעיל בלשון רבנו ז"ל, עין שם היטב ותבין, שלא הוספתי שום דבר כלל, כי בכלל דבריו דברי, רק חזרתי ובארתי הדברים קצת לגדל עצם עמקותם עד אין סוף. ובשביל זה נעשין תשעה היכלין דיקא, כי המחין הם שלש, ומחמת רדיפתם והפאתם בהמעכב הנ"ל הם נכללין זה בזה, ונעשה כל אחד כלול משלש, ושלש פעמים שלש הם תשעה, וזהו בחינת תשעה היכלין הנ"ל: אשרי מי שיזכה לילך ולעלות בדרך הקדש הנאמר בהתורה הזאת, עד שיזכה להשגות אלו:

וזה ששאלו סבי דבי אתונא: אמצעיתא דעלמא היבא. וקפא אצבעתא, אמר הכא. אמרו לה: מי יימר, אמר להו: איתו אשלי ומושחו. ששאלו אותו: איך משיגין אור אין סוף, שהוא אמצעא דעלמא, שממנו הכל שואבין חיות ושפע. וקפא אצבעתא, זה בחינת ברכות כנ"ל, בחינת: וישא אהרן את ידו וברכם כנ"ל. הינו שעל ידי הברכות מבטשין המחין בכתר, ונעשין היכלין כנ"ל. ואמרו לה מי יימר - מי הוא זה שיכנס בהיכלי התמורות, למקום הקלפות, להעלות משם הקדשה בבחינת קמרת כנ"ל, ושעל ידי עלתו יתעלה הברכות כנ"ל. וזה מי יימר, לשון תמורה, לשון (ויקרא טו): אם המר ימירנו. והשיב להם: איתו אשלי ומושחו, הינו עקר עלית הקדשה - על ידי השמחה. ולעתיד בצאת ישראל מהגלות בשמחה, כמו שכתוב: כי בשמחה תצאו, ואז יכלו הקלפות לגמרי. וזה: איתו אשלי, הינו על ידיכם ועל פרנכם ותבטלו הקלפות, כי אתם בעצמכם הביאו את בית ישראל מהגלות, הנקראים אשלי, הינו חבל נחלתו. כמו שכתוב (ישעיה טו): והביאו את אחיכם בית ישראל, שכל אחד ואחד מהעכו"ם יביאו בידם את בית ישראל מהגלות, על ידי רבוי השמחה שיהיה בעת הזאת, כמו שכתוב (תהלים קכו): אז יאמרו בגוים הגדיל ה' לעשות עם אלה וכו', היינו שמחים. ועל ידי השמחה ותבטלו הקלפות, בבחינת (שמואל ב ה): וימדדם בחבל הששבר אותם ארצה. וזה: מושחו, הינו המדידה לכלות אותם:

כה לשון רבנו זכרוננו לברכה

אמרו לה: אחוי לז מנא
דלא שוניה לחבלא.
איתי בודיא. פשטוהו, ולא
הוי עיל לתרעא. אמר להו,
איתו מרא, סתרו. הינו מנא
דלא שוניה לחבלא:

רש"י:
אחוי לז מנא דלא שוניה לחבלא. הראנו כלי שאינו שוה ההפסד שהוא מפסיד: בודיא. מחצלת: לא עיל בתרעא. שהיה ארץ ורחב יותר מן הפתח: איתו מרא וסתרו. בגן הפתח והביתל עד שיכנס:

משחרב בית המקדש בטל השמיר ונפת צופים ואמנה: (משנה סוטה מח)

א כי צריך כל אדם להוציא את עצמו מהמדרגה, ולעלות אל השכל; ובשנמשך אחר המדרגה, זה בחינת שרירות לב, שהוא הולך אחר המדרגה שבלב, ובשיוצא משרירות הלב, ומשבר לבו האבן - זה בחינת שמיר, שעל ידו נכנע האבן,

ואינו הולך אחר תאוות המדמיות, והולך אחר השכל. וכל זמן שלא הוציא שכלו אל הפעל שלא השתמש בשכלו עדן - אז אצלו השכל בכח, אף על פי שכבר שבר המדרגה, אז נתקומם תכונת שכלו. כי כשזנה קם, זה נופל (כמובא ברש"י ריש פרשת תולדות), אבל השכל עדן בכח. ואחר כך כשחוקר בשכלו ומשתמש בו, אזי השכל בפעל. וזה בחינת נפת צופים, בבחינת (שה"ש ט): נפת תפנה שפתותיך - שהוציא מתיקות שכלו מפת אל הפעל. [וזה: שפתותיך, הוא בחינת מוציא מכת אל הפעל, שהוא בחינת הדבור]. ואחר כך כשמשויג בשכלו כל מה שיש ביד אנושי להשיג, אז שכלו שב שכל הנקנה, כמו שכתבו המחקרים, שיש שכל בכח, ושכל הפעל, ושכל הנקנה. ועקר קיומו של אדם לאחר מיתתו, אינו אלא שכל הנקנה, וזה השארותיו לאחר המיתה. וזה בחינת אמנה, כי אמנה - לשון קיום דבר, כי שכל הנקנה, הוא קיום של אדם לאחר מותו. ושכל הנקנה נקרא, מה שאדם יודע הרבה דברים בידיעה אחת, כי קדם צריך לידע הרבה הקדמות קדם שידע איהו דבר, ואחר כך כשמשויג את הדבר, משליך הקדמותיו, ויודע את הדבר בידיעה אחת. ועקר המעין החכמה מן המקדש יצא, כי שם היו מקריבין הקרבנות, שהם הפנהמיות וכח הדמיון. כמו שכתוב (תהלים נא): זכחי אלקים רוח נשברה - ששברת הדמיון הם הקרבנות. ובשביל זה אמרו חכמינו זכרונם לברכה: כשחרב בית המקדש בטל השמיר וכו'. ובשיבנה בית המקדש, אז יתקנם (ויאל ט): ומעין מן המקדש יצא:

ב ודע ששכל עולם ועולם ובכל מדרגה ומדרגה, יש שם דמיונות אלו, והם הם הקלפות הקודמין לפרי, וסוככים את הקדשה, בבחינת (תהלים יב): סביב רשעים יתהלכין. וכשאדם נעתק ממדרגה למדרגה, אז צריך לו לילך דרך אלו הדמיונות, כדי להגיע אל הקדשה. ותכף כשעולה להמדרגה, אזי נתעוררין הקלפות שבמדרגה, ומסבבין אותו. וצריך להכניע אותם ולשבר אותם, ולטהר אותו המקום מקלפות:

ג ודע שאין שני בני אדם שוין זה לזה, כי כל הנשמות הם זה למעלה מזה, וזה מלבוש לזה, ופנימיות של תחתון נעשה לבוש וחיזוניות לחיזוניות עליון. נמצא, כשאחד רוצה לעלות ממדרגתו למדרגה עליונה, אזי הולך ונעתק האדם העומד במדרגה העליונה, והולך ונעתק למדרגה היותר עליונה, כי אי אפשר שיהיו שני אנשים במדרגה אחת. ואינו נעתק מהאדם העליון, אלא הפנימיות שלו, והחיזוניות נשאר. וגם האדם שבמדרגה התחתונה, אינו נעתק ועולה, אלא הפנימיות. והפנימיות של התחתון, נעשה חיזוניות לחיזוניות עליון. ואף על פי שכבר נשבר הקלפה שבמדרגה עליונה על ידי האדם העליון, אף על פירכיו, כשפנימיות של העליון נעתק משם. וחיזוניות (ניא ופנימיות) התחתון עולה, אזי הקלפה חוזר ונעור. כי לא נכנעת אלא לפני האור הפנימיות של העליון, אבל לפני התחתון, אפלו לפני פנימיותיו, יש כח בידה להתעורר כנגדו.

(בראשית ו): חן בעיני ה' - עיני ה' זה גונני עלאין, שהם בחינת כסף וזהב, שם עקר החן והפאר:

וזה שאמר אבימלך לשרה: הנה נתתי אלף כסף לאחיד, הנה הוא לך כסות עינים (בראשית כ). הינו: כשיצא הממון מיד עכו"ם ליד הישראל, תכף נתגלו הגונני, ונעשו בבחינת בגדי ישע, הינו כסות עינים, שהכל מסתכלין בהם, שהכל תאבדים להסתכל בהם. ועל ידי צדקה שנותן מממונו, נתתקן כל ממונו, ונתגלו הגונני ומאירין, ונעשה כל ממונו בבחינת: לי הכסף ולי הזהב, בבחינת (ישעיה סא): בגדי ישע מעיל צדקה יעמני. ואפלו זה המעות שלוקחין העכו"ם מאתנו, נחשב לצדקה, כמו שאמרו חכמינו זכרונם לברכה (ב"ב ט): ונוגשיך צדקה. וזהו (ש"ש ו): עיניך ברכות בחשבון. עיניך, זה הגונני, בחינת כסף וזהב, נחברין על ידי צדקה, שכל פרוטה נצטרף לחשבון גדול (ב"ב שם). ואפלו על ידי הממון שבא לתוך יד העכו"ם, הנקראים בת רבים, גם זה נחשב לצדקה, כמו שכתוב: ונוגשיך צדקה. וזה דוקא: על שער בת רבים, כשעדין על השער, קדם שבא ליד העכו"ם, עדין שורה החן על הממון, אבל אחר כך נעלם החן כנ"ל:

וזהו שאמרו סבי דבי אתנא: אחוי לן מנא דלא שוויא לחבלא. ואיתי בודיא ופשטוהו, ולא עיל לתרעא. ואמר לון, איתנו מרא וסתרי לפתח עם הכתל. פרוש: בודיא, זה בדיית הלב, מה שבורה מלבו, הינו המדמה הנ"ל, הינו בחינת שרירות לב הנ"ל. כשזוה הכח המדמה שבלב גובר ומתפשט על האדם, שעולה ממדרגה התחתונה למדרגה עליונה. והקלפה הזאת שהיא המדמה, לא שוויא לנגד עיניה ההפסד וחבלה שנגפסדת כבר מהאיש שהיה במדרגה עליונה, ואף על פי כן היא מתגברת אחר כך כנ"ל. ולא עיל לתרעא - הינו שלא יכול האיש לנכס לשער קדשה, שהיא השכל, מחמת התגברות המדמה. ועצה היעוצה על זה: סתירת הפתח, שהוא המדמה, שהוא הטמאה, כמו: תבא לטמא פותחין לו (ויבא לתו), והוא בחינת (בראשית ד): לפתח חמאת רובין. וסתירתו - על ידי הגונני הנ"ל, שהוא גדלת הבורא הנ"ל. והם בחינת פותל - בותל (וזה משפטים דף קמז). כ"ו זה בחינת שם הקדוש, שהוא בחינת גונני, כמו שכתוב (תהלים כו): ה' אורי - שהוא אורות הגונני. וישעי - שהוא בחינת בגדי ישע הנ"ל. והוא תל שהכל פונני לו (וזה שם), ותאבין להסתכל בו: מסימן כ"ד עד פאן - לשון רבנו זכרנו לברכה:

ה גם דע, שפדי להכניע הקלפה המסככת שכל מדרגה כנ"ל, על ידי צדק שיעורר שמחה של מצוה על עצמו, הינו שישמח על ידי שיזכר שזכה להתקרב להשם יתברך, וזכה להתקרב לצדיקים המקרבין אותו להשם יתברך, ועל ידי השמחה זו, הוא משבר הקלפה ונכנס למדרגה שניה:

(ש"ד לאות א): זבחי אלקים רוח נשברה, ששכירת הדמיון הם הקרבתות וכו' ענין שם. וזה בחינת סמיכה על הקרבתות, פי הקרבתות מביאין מבהמות, שהם בחינת כח המדמה, פי הבהמה יש לה גם כן כח המדמה, וכשאדם הולך אחר המדמה שבלב, דהינו אחר תאוותיו, חס ושלום, שבאין

ובשכיל זה צריך לו לשבר אותה ולהכניע אותה מחדש. ופנימיות וחיזוניות, הם שני מיני עבודות: עבודה של תורה ותפלה ומצוות, הם פנימיות; ועבודת אכילה ושתייה ושאר צרכי הגוף, הם חיזוניות. ועבודת חיזוניות, הינו אכילה ושתייה, של האדם העומד במדרגה העליונה, היא מאירה ומשפחת יותר מעבודות פנימיות, הינו תורה ותפלה, של האדם העומד במדרגה התחתונה. ובשכיל זה פנימיות התחתון נעשה לבוש לחיזוניות העליון:

וזה פרוש (דמ"ח): כפא כבוד מרום וכו', כפא זה בחינת פנימיות, לשון אתפסא. כבוד, זה חיזוניות ולבוש, כמו שכתוב (שבת ק"ג): רבי יוחנן קרא למאנה וכו'. מרום מראשון - הינו כשנתרומם ונתעלה ממדרגה הראשונה, ואז נעשה מפנימיות חיזוניות. בשכיל זה, מקום מקדשנו - צריך לקדש את המקום מחדש, כי הקלפות חוזרים ונעורים כנ"ל:

ד ואי אפשר להכניע הקלפות, הינו הדמיונות והמחשבות והתאוות והבלבולים והמניעות שבמדרגה, אלא על ידי גדלות הבורא, כמוכא בפנונת של הודו לה' קראו בשמו, שזה המומד נתקן להכניע הקלפות שביצירה, כי נתעוררים נגד עשיה שעולה ביצירה, ועל ידי שפוזרין גדלות הבורא - נכנעין, ענין שם. כי פנימיות היצירה עולה לבריאה, ופנימיות עשיה עולה ומלביש לחיזוניות יצירה ענין שם. והתתגלות גדלות הבורא, הוא על ידי צדקה שנותנין לעני הגון, כי עקר הגדלה והפאר הוא התגלות הגונני, וכסף וזהב הן הן הגונני, כי גונני עלאין בהם, וגונני עלאין המלבישים בכסף וזהב, אין מאירין אלא כשבאים לאיש הישראלי, כי שם מקומם, ונכללים זה בזה, ומתנהרין אלו הגונני, בבחינת (ישעיה כט): ישראל אשר בך אתפאר, כי מקום הגונני אינו אלא אצל איש הישראלי, וכשמתנהרין הגונני, אזי הקדוש ברוך הוא מתגדל ומתפאר בהם, בבחינת (ת"י ט): לי הכסף ולי הזהב, ונעשה מהם בגדי ישע. ישע - אסתכלותא, כמו ישעו אל ה' - מחמת הפאר הכל מסתכלין בו, כי כלם מתאוין להסתכל בו. אבל כל זמן שהכסף וזהב אצל העכו"ם, אזי הגונני נעלמים אורם, ואינם מאירין, כי אין שם מקומם, כי אין מקומם אלא אצל איש הישראלי, בבחינת: ישראל אשר בך אתפאר, כי שם פאר הגונני. ובשכיל זה העכו"ם תאבין לממון ישראל; אף על פי שיש להעכו"ם כסף וזהב הרבה, תאבין לדינר של יהודי, כאלו לא ראה ממון מעולם, וזה מחמת שהכסף וזהב שיש תחת ידם, אין הגונני מאירין, ואין החן שורה על ממון שלהם, כי עקר הפאר והחן לא נתגלה אלא אצל ישראל. ובשכיל זה נקראים רשים, כמו (אבות פ"ב): הו זיהרים ברשות, כי הם רשים ועניים, כי אין להם הנאה מממונם, כאלו הם עניים, ותאבין לממון של ישראל, כי על ממונם של הישראלי שורה הפאר והחן, והכל תאבין להסתכל על הפאר והחן. אבל דע, תכף ומיד כשהעכו"ם מקבל ממון ישראל, תכף ומיד נתעלם החן והפאר בתוך הממון, ובשכיל זה העכו"ם בכל פעם תובע ממון אחר מישראל, ושוכח הממון ששבר קבל, כי נתעלם החן כשבא ליד העכו"ם, וזהו (שם): שאין מקרבין אלא בשעת הניתן. וזה בחינת

מכח המדמה - והו מעשה בהמה ממש, כי גם בהמה יש לה כח המדמה. ועל כן בשאדם חוטא חס ושלום, וכל החטאים באין על-ידי כח המדמה, שמשם נמשכין כל התאוות, על כן הוא צריך להביא קרבן מבהמות וצריך לסמך עליו ולהתודות כל חטאיו על הקרבן בשעת הסמיכה, ועל-ידיה נמשכין כל החטאים וכל כח המדמה על בהמה, שהיא בחינת מדמה כנ"ל. ואחר-כך: תכף לסמיכה - שחיטה, ושוחטין בהמה לקרבן, ועל-ידיה נכנע ונשבר המדמה:

(שקד לאות ב' ג'): מבאר שם, שכשאדם נעתק ממדרגה למדרגה, או צריך לו לילך דרך אלו הדמויות כדי להגיע אל הקדשה. ותכף בשעולה להמדרגה השניה, אזי נתעוררין הקלפות שבמדרגה ומסבבין אותו, וצריך להכניע אותם מחדש וכו' עין שם. ואף-על-פי שכבר נשבר הקלפה שבמדרגה העליונה וכו', אף-על-פי-כן כשפנימיות של העליון נעתק משם וחיזוניות (ופנימיות) התחתון עולה, אזי הקלפה חוזר ונעור וכו' עין שם. ואמר אז בזה הלשון: ובוה טועין החסידים הרבה, שפתאם נדמה להם שנפלו מעבודת ה', ובאמת אין זה נפילה כלל, רק מחמת שצריכין לעלות ממדרגה למדרגה, ואז מתעוררין ומתגברין מחדש הקלפות, שהם התאוות והבלבולים והדמויות והמחשבות והמניעות כנ"ל, על כן צריכין להתגבר בכל פעם מחדש לחזר ולהכניע ולשבר הקלפות והמניעות וכו' שבכל מדרגה ומדרגה מחדש, אבל באמת אין זה נפילה כלל כנ"ל:

(שקד לאות ג'): ודע שאין שני בני אדם שוין וכו', נמצא כשאחד רוצה לעלות ממדרגתו למדרגה עליונה יותר, אזי הולך ונעתק האדם העומד באותה המדרגה העליונה, והולך ונעתק למדרגה היותר עליונה וכו'. ואמר אז בזה הלשון: וזה בחינת הרמה, מה שאחד מרים ומגביה את חברו, כי על-ידי שזה האדם שבמדרגה התחתונה עלה מדרגא לדרגא, על-ידי זה הגביה והרים את חברו שבמדרגה העליונה לעלות למעלה עליונה יותר. וכן חברו דחברו, הגבוה עוד יותר מחברו, עלה עוד יותר למעלה, וכן למעלה למעלה, כי אי אפשר שיהיו שני בני אדם במדרגה אחת כנ"ל:

אחר שאמר מאמר הנ"ל, ושם מכנה וקורא כל תאוות היצר הרע בשם כח המדמה, אמר אז: צריכין לקרא לו ולכנות לו שם אחר, הינו להפעל-דבר והיצר הרע צריכין לקרות אותו בשם אחר, דהינו שלא לקרותו עוד בשם יצר הרע רק בשם כח המדמה. ואמר זאת בדרך שחוק, אבל הבנתי שהיה לו בזה כונה שלמה, ולא זכיתי להבין פונתו בזה:

כו לשון רבנו זכרנו לברכה

רציצא דמנת בביעותה, רש"י:
היבא נפק רוחא. ואמר להו: רציצא דמנת. אפרוח שמת בתוך קלפתו:
בהינו דעל:

רציצא, זה אפרוח. זה בחינת צדיק, בחינת (תהלים עב): ופרח במימי צדיק. ששאלו אותו: הצדיק שממית את עצמו,

ומוסר את נפשו בצלותה ובעותה - באיזה מן המקומות מן התפלה, צריך לו למסר את נפשו ביותר. והשיב להם: היבא דעל. הינו איד שיש לו להעלות ניצוצי הקדשה, הינו איד שנקנסים בו מחשבות זרות, וצריך להעלותם פידוע, שם צריך לו למסר נפשו:

כו לשון רבנו זכרנו לברכה

רציצא דמנת בביעותה, היבא נפק רוחא. אמר להו: בהינו דעל:

א כי למשך את כל העולם לעבודתו לעברו שכם אחר, וכלם ישליכו אלילי כספם וזהבם ויתפללו אל השם ותברך לבד - זה הדבר נעשה בכל דור ודור לפי השלום שבדור, כי על-ידי השלום שיש בין בני האדם, והם חוקרים ומסקרים זה לזה האמת, על-ידיה משליך כל איש את שקר אלילי כספו, ומקרב את עצמו להאמת:

ב ואי אפשר לבוא לבחינת שלום, אלא על-ידי הארת פנים, הדרת פנים. וזה (בראשית לב): ויבא יעקב שלם עיר שכם - אתערותא של בחינת (צפניה ג): לעברו שכם אחר, הוא על-ידי שלום. ושלום הוא על-ידי בחינת יעקב, שהוא הארת פנים, בחינת שופרה דיעקב כעין שופרה דאדם (כ"ט פד. ע"ש), וזה בחינת (תהלים כד): מכבשי פגוד יעקב:

ג והדרת פנים זה בחינת דרושי התורה, שהתורה נדרשת בשלש עשרה מדות, הנמשכים מי"ג (שלש עשרה) תקוני דקנא (וזה אחרי כב), מבחינת הדרת פנים, כמו שכתוב (ויקרא יט): והדרת פני זקן:

ד ולפי ההודקכות חכמתו בי"ג (בשלש-עשרה) מדות אלו הנ"ל, כן הודקכות קול רנתו. בבחינת: זקן - זה קנה חכמה (קדושין לב:), הקנה מוציא קול (ברכות סא ועיין וזה פתח דף רלב רלב רלה:). וזה (שה"ש ב): הראני את מראיך, זה בחינת הדרת פנים, בחינת זקן כנ"ל. השמיעני את קולך - כי הקול לפי החכמה של דרושי התורה, לפי השכל של שלש-עשרה מדות שהוא דורש בהם את התורה. וזהו (עמוס ה): דרשוני וחיו, כי החכמה תחיה את בעליה (קהלת ו):

ה ובששנודבך קולו, אז על-ידי השמעת קולו לבד בלא דבור, הקדוש-ברוך-הוא מושיעו בעת צרתו, בבחינת (תהלים קו): וירא (ה') בצר להם, בשמעו את רנתם - על-ידי שמיעת קולו, הקדוש-ברוך-הוא רואה מי שמצד לו, איזהו עבדו מצד לנו. וזהו (דברים כו): באר היטב - בשבועים לשון שפרושים ודרושי התורה, שמשם תוצאות הקול, על ידם היטיב לנו בכל הלשונות ובכל העבדו"ם, בבחינת בשמעו את רנתם, ראשית-תבות באר, ובאר הוא לשון פרוש ודרוש:

ו ולהדרת פנים הנ"ל אי אפשר לבוא אלא על-ידי תקון הברית, בבחינת (דברי הימים א טו): "הוד והדר לפניו", כש"עו וחדוה במקומו", שהוא ברית, הנקרא בעז,

תורה כ"ה

לְשׁוֹן רַבֵּנוּ וְכַרוֹנוּ לְבִרְכָה:

אָמְרוּ לֵיהּ, אֲחֵי לָן מָנָא דְלֹא שְׂוִיָּא
 לְחַבְלָא. אֵיתִי בּוּדִיָּא. פְּשִׁטוּהוּ, וְלֹא
 הָוִי עֵיל לְתַרְעָא. אָמַר לְהוּ, אֵיתוּ מָרָא
 בְּתֵרוּ. הֵינּוּ מָנָא דְלֹא שְׂוִיָּא לְחַבְלָא:

רַש"י:

אֲחֵי לָן מָנָא דְלֹא שְׂוִיָּא לְחַבְלָא, הֲרִיחוּנוּ כְּלִי שְׂאִינוּ
 שְׂוִיָּא הֲקִפְסִיד שְׂהוּא מִפְּסִיד: בּוּדִיָּא, מִחֲצֵלַת: לָא
 עֵיל בְּתַרְעָא, שְׂהִיָּה חָרָךְ וְרַחֲצַ יוֹתֵר מִן הַפְּתַח:
 אֵיתוּ מָרָא וּבְתֵרוּ, צְנִינַן הַפְּתַח וְהַכְּתֵל עַד שְׂיִכְנִס:

מִשְׁחָרַב בֵּית הַמְּקֻדָּשׁ בְּטַל הַשְּׂמִיר

וְנִפְתַּח צוּפִים וְאַמְנָה (מִשְׁנָה סוּטָה מ"ח) ❖

כִּי צָרִיךְ כָּל אָדָם לְהוֹצִיא אֶת
 עֲצָמוֹ מֵהַמְדָּמָה, וְלַעֲלוֹת אֶל הַשֵּׁכֶל.
 וּכְשֶׁנִּמְשָׁךְ אַחֲרֵי הַמְדָּמָה, זֶה בְּחִינַת
 שְׂרִירוֹת לֵב, שֶׁהוּא הוֹלֵךְ אַחֲרֵי הַמְדָּמָה
 שֶׁבַּלֵב. וּכְשִׁיוֹצֵא מִשְׂרִירוֹת הַלֵּב, וּמִשִּׁבֵּר
 לְבוֹ הָאֵבֶן, זֶה בְּחִינַת 'שְׂמִיר', שֶׁעַל יְדוֹ
 נִבְנָע הָאֵבֶן, וְאֵינוֹ הוֹלֵךְ אַחֲרֵי תַּאוֹת
 הַמְדָּמִיּוֹת, וְהוֹלֵךְ אַחֲרֵי הַשֵּׁכֶל.

שאלות - הערות

וְכָל זְמַן שֶׁלֹּא הוֹצִיא שְׂכָלוֹ אֶל הַפֶּעַל,
שֶׁלֹּא הִשְׁתַּמֵּשׁ בְּשְׂכָלוֹ עֲדִין, אִזּוֹ אֶצְלוֹ
הַשֶּׁכֶל בְּכַח, אִף עַל פִּי שְׂכָבָר שָׁבַר
הַמְדַמָּה, אִזּוֹ נִתְקוּמָם תְּכוּנַת שְׂכָלוֹ,
כִּי 'כְּשִׁזְהָ קָם, זֶה נוֹפֵל', אֲבָל הַשֶּׁכֶל
עֲדִין בְּכַח. וְאַחַר כֵּךְ כְּשֶׁחֻקָּר בְּשְׂכָלוֹ
וּמִשְׁתַּמֵּשׁ בוֹ, אִזּוֹ הַשֶּׁכֶל בְּפֶעַל. וְזֶה
בְּחִינַת 'נִפְתַּת צוּפִים', בְּבְחִינַת (שִׁיר הַשִּׁירִים
ד'): "נִפְתַּת תַּטְפְּנָה שְׁפֹתֹתֶיךָ", שֶׁהוֹצִיא
מִתִּיקוֹת שְׂכָלוֹ מִכַּח אֶל הַפֶּעַל, [וְזֶה:
'שְׁפֹתֹתֶיךָ', הוּא בְּחִינַת מוֹצִיא מִכַּח
אֶל הַפֶּעַל, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַדְּבוּר]:

**וְאַחַר כֵּן כְּשֶׁמֵּשִׁיג בְּשִׂכְלוֹ כָּל מַה
 שֵׁישׁ בַּיָּד אֲנוֹשֵׁי לְהַשְׁיִג, אִזּוּ שִׂכְלוֹ שָׁב
 שִׂכְל הַנִּקְנָה. כְּמוֹ שֶׁכָּתְבוּ הַמַּחְקָרִים,
 שֵׁישׁ שִׂכְל בְּכַח, וְשִׂכְל הַפְּעֵל, וְשִׂכְל
 הַנִּקְנָה. וְעַקֵּר קִיּוּמוֹ שֶׁל אָדָם לְאַחַר
 מִיתָתוֹ, אֵינוֹ אֶלָּא שִׂכְל הַנִּקְנָה, וְזֶה
 הַנְּשִׂאֲרוֹתָיו לְאַחַר הַמִּיתָה. וְזֶה בְּחִינַת
 אֲמָנָה, כִּי אֲמָנָה לְשׁוֹן קִיּוּם דְּבָר, כִּי
 שִׂכְל הַנִּקְנָה, הוּא קִיּוּם שֶׁל אָדָם לְאַחַר
 מוֹתוֹ.**

**וְשִׂכְל הַנִּקְנָה נִקְרָא, מַה שֶׁאָדָם יוֹדֵעַ
 הַרְבֵּה דְּבָרִים בִּידִיעָה אַחַת. כִּי קֹדֶם
 צָרִיךְ לִידֵעַ הַרְבֵּה הַקְּדָמוֹת קֹדֶם שֶׁיֵּדַע**

שאלות - הערות

אִיזְהוּ דְבָר, וְאַחַר כֵּן כְּשֶׁמִּשִּׁיג אֶת
הַדְּבָר, מִשְׁלִיךְ הַקְּדָמוֹתָיו, וְיודֵעַ אֶת
הַדְּבָר בְּיָדֵיָהּ אַחַת.

וְעַקֵּר הַמַּעֲיִן הַחֲכָמָה מִן הַמְּקָדָשׁ יֵצֵא,
כִּי שָׁם הָיוּ מִקְרִיבֵי הַקְּרָבָנוֹת, וְשָׁהִם
הַבְּהֵמִיּוֹת וְכַח הַדְּמִיוֹן. כְּמוֹ שְׂכַת־טוֹב
(תהלים נ"א): "זָבַח־י אֱלֹקִים רוּחַ נְשַׁבְּרָה",
נְשַׁבְּרָה הַדְּמִיוֹן הֵם הַקְּרָבָנוֹת. וּבְשִׁבְלֵי
זֶה אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ, זְכוּרֵנוּם לְבָרְכָה:
'כְּשֶׁחָרַב בֵּית הַמְּקָדָשׁ בְּטַל הַנְּשִׁמִּיר
וְכוּ', וּכְשֶׁיִּבְנֶה בֵּית הַמְּקָדָשׁ, אָז יִתְקַיֵּם
(יזאל ד'): "וּמַעֲיִן מִן הַמְּקָדָשׁ יֵצֵא".

וְדַע שְׁבַכְל עוֹלָם וְעוֹלָם וּבְכַל מַדְרָגָה
וּמַדְרָגָה, יֵשׁ שָׁם דְּמִיוֹנוֹת אֱלֹהִים, וְהֵם
הֵם הַקְּלָפוֹת הַקּוֹדְמִין לַפְּרִי, וְסוּבְבִים
אֶת הַקְּדוּשָׁה, בְּבַחֲיִנַת (תְּהִלִּים י"ב): 'סָבִיב
רְשָׁעִים יִתְהַלְכוּ'. וְכִשְׂאָדָם נֶעְתָּק
מִמַּדְרָגָה לְמַדְרָגָה, אָז צָרִיךְ לוֹ לִילֵךְ דֶּרֶךְ
אֱלֹהֵי הַדְּמִיוֹנוֹת, כִּדִּי לְהַגִּיעַ אֶל הַקְּדוּשָׁה.
וְחִתְּכָה כְּשֶׁעוֹלָה לְהַמְדְרָגָה, אֲזִי נִתְעוֹרְרִין
הַקְּלָפוֹת שְׁבַמְדְרָגָה, וּמְסַבְּבִין אוֹתוֹ.
וְצָרִיךְ לְהַכְנִיעַ אוֹתָם וּלְשַׁבֵּר אוֹתָם,
וּלְטַהֵר אוֹתוֹ הַמְּקוֹם מִקְּלָפוֹת.

וְדַע שְׂאִין שְׁנֵי בְּנֵי אָדָם שְׂוִין זֶה לְזֶה.
 כִּי כָּל הַנְּשָׁמוֹת הֵם זֶה לְמַעַלָּה מִזֶּה,
 וְזֶה מִלְּבוֹשׁ לְזֶה. וּפְנִימִית נֶשֶׁל תַּחְתּוֹן
 נַעֲשֶׂה לְבוֹשׁ וְחִיצוֹנִיּוֹת לְחִיצוֹנִיּוֹת עֲלִיוֹן.
 נִמְצָא כְּשֶׁאֶחָד רוֹצֵה לְעֵלוֹת מִמְּדִרְגָּתוֹ
 לְמִדְרָגָה עֲלִיוֹנָה, אֲזִי הוֹלֵךְ וְנֶעְתָּק הָאָדָם
 הָעוֹמֵד בַּמִּדְרָגָה הָעֲלִיוֹנָה, וְהוֹלֵךְ וְנֶעְתָּק
 לְמִדְרָגָה הַיּוֹתֵר עֲלִיוֹנָה, כִּי אִי אֶפְשָׁר
 שְׂיִהְיוּ שְׁנֵי אָנָשִׁים בְּמִדְרָגָה אֶחָת.

וְאִינוֹ נֶעְתָּק מֵהָאָדָם הָעֲלִיוֹן, אֶלָּא
 הַפְּנִימִיּוֹת שְׁלוֹ, וְהַחִיצוֹנִיּוֹת נִשְׁאָר. וְגַם
 הָאָדָם שֶׁבַּמִּדְרָגָה הַתַּחְתּוֹנָה, אִינוֹ נֶעְתָּק

ועולה, אלא הפנימיות. והפנימיות של
התחתון, נעשה חיצונית לחיצונית
עליון:

ואף על פי שכבר נשבר הקלפה
שכמדרגה עליונה על ידי האדם
העליון, אף על פי כן, כשפנימיות של
העליון נעתק משם (נ"א ופנימיות התחתון)
וחיצונית התחתון עולה, אזי הקלפה
חוזר ונעור. כי לא נכנעת אלא לפני
האור הפנימיות של העליון, אבל לפני
התחתון אפלו לפני פנימיותו, יש כח

א הגה"ה זו נוספה ממהדורת תרל"ו ואילך ואינה נמצאת בדפוס מוהרנ"ת
תקפ"א. הערה זו באה ליישב לכאורה את דברי רבינו לעיל שכאשר האדם
עולה נעתק ועולה אצלו רק הפנימיות. וצע"ג.

שאלות - הערות

בִּידָה לְהִתְעוֹרֵר כְּנֶגְדּוֹ. וּבְשִׁבִיל זֶה צָרִיךְ
לֹא לְשַׁבֵּר אוֹתָהּ וּלְהַכְנִיעַ אוֹתָהּ מִחֲדָשׁ.

וּפְנִימִיּוֹת וְחִיצוֹנִיּוֹת, הֵם שְׁנֵי מִינֵי
עֲבוֹדוֹת. עֲבוֹדָה שֶׁל תּוֹרָה וְתַפְלָה
וּמְצוּוֹת, הֵם פְּנִימִיּוֹת. וְעֲבוֹדַת אֲכִילָה
וְנִשְׁתֵּיהּ וְשִׁאֵר צָרְכֵי הַגּוּף, הֵם חִיצוֹנִיּוֹת.

וְעֲבוֹדוֹת חִיצוֹנִיּוֹת, הֵינּוּ אֲכִילָה
וְנִשְׁתֵּיהּ שֶׁל הָאָדָם הָעוֹמֵד בַּמַּדְרָגָה
הָעֲלִיוֹנָה, הִיא מְאִירָה וּמְשַׁבַּחַת יוֹתֵר,
מֵעֲבוֹדוֹת פְּנִימִיּוֹת, הֵינּוּ תּוֹרָה וְתַפְלָה,
שֶׁל הָאָדָם הָעוֹמֵד בַּמַּדְרָגָה הַתַּחְתּוֹנָה.
וּבְשִׁבִיל זֶה פְּנִימִיּוֹת הַתַּחְתּוֹן נַעֲשֶׂה
לְבוֹשׁ לְחִיצוֹנִיּוֹת הָעֲלִיוֹן.

וְזֶה פִּירוּשׁ (יְרֵמְיָהּ י"ז): "כִּסֵּא כְבוֹד מְרוֹם"
 וְכו', כִּסֵּא זֶה בְּחִינַת פְּנִימִיּוֹת, לְשׁוֹן
 אֶת־כִּסֵּי־אֵל. כְּבוֹד זֶה חִיצוֹנִיּוֹת וּלְבוּשׁ, כְּמוֹ
 שְׂפָת־טוֹב (שְׂפַת־קַי"ג): 'רַבִּי יוֹחָנָן קָרָא לְמַאֲנֵה'
 וְכו'. מְרוֹם מֵרֵאשׁוֹן הֵינּוּ כְּשֶׁנִּתְרוֹמַם
 וְנִתְעַלָּה מִמְדֵּרְגָה הָרְאשׁוֹנָה, וְאִזְ נַעֲשֶׂה
 מִפְּנִימִיּוֹת חִיצוֹנִיּוֹת. בְּשִׁבְלֵי זֶה, מְקוֹם
 מִקְדָּשֵׁנוּ, צָרִיךְ לְקַדֵּשׁ אֶת הַמְּקוֹם
 מִחֻדָּשׁ, כִּי הַקְּלָפוֹת חוֹזְרִים וְנִעֲזָרִים

כַּנִּ"ל:

וְאִי אֶפְשָׁר לְהַכְנִיעַ הַקְּלָפוֹת, הֵינּוּ
 הַדְּמִיוֹנוֹת וְהַמְּחַשְׁבוֹת וְהַתְּאוּוֹת

שאלות - הערות

וְהַבְּלוּלִים וְהַמְּנִיעוֹת שְׁבַמְדִּרְגָה, אֵלֶּא
עַל יְדֵי גְדֻלּוֹת הַבּוֹרָא. כַּמּוּבָא בַּכּוּנּוֹת
שֶׁל 'הוֹדוּ לַה' קְרָאוּ בְּשֵׁמוֹ', שְׁזֵה הַמְּזֻמּוֹר
נִתְקַן לְהַכְנִיעַ הַקְּלָפוֹת שְׁבִיצִירָה, כִּי
נִתְעוֹרְרִים נֶגֶד עֲשִׂיָה שְׁעוֹלָה בִיצִירָה,
וְעַל יְדֵי שְׁמֻזְכִּירֵי גְדֻלּוֹת הַבּוֹרָא נִכְנָעִין,
עַיִן שָׁם. כִּי 'פְּנִימִיּוֹת הַיְצִירָה עוֹלָה
לְבָרִיאָה, וּפְנִימִיּוֹת עֲשִׂיָה עוֹלָה וּמִלְּבִישׁ
לְחִיצוֹנִיּוֹת יְצִירָה' עַיִן שָׁם:

וְהַתְּגֻלּוֹת גְּדֻלּוֹת הַבּוֹרָא, הוּא עַל
יְדֵי צְדָקָה שְׁנוֹתֵנִין לְעַנֵּי הָגוֹן. כִּי עַקֵּר
הַגְּדֻלָּה וְהַפֶּאֶר הוּא הַתְּגֻלּוֹת הַגְּוֹנִין.
וְכֶסֶף וְזָהָב הֵן הֵן הַגְּוֹנִין, כִּי גְוֹנִין עֲלָאִין
בָּהֶם. וּגְוֹנִין עֲלָאִין הַמְּלַבְּשִׁים בְּכֶסֶף

וְזָהָב, אֵין מְאִירִין אֶלָּא כְּשֶׁבָּאִים לְאִישׁ
 הַיִּשְׂרָאֵלִי, כִּי שֵׁם מְקוֹמָם. וְנִכְלָלִים זֶה
 בְּזֶה, וּמִתְנַהֲרִין אֵלּוּ הַגְּוֹנִין, בְּבַחֲיַנַּת
 (יִשְׁעִיהַ מ"ט): "יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאֵר",
 כִּי מְקוֹם הַגְּוֹנִין אֵינוֹ אֶלָּא אֶצֶל אִישׁ
 הַיִּשְׂרָאֵלִי. וּכְשֶׁמִּתְנַהֲרִין הַגְּוֹנִין, אֲזִי
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְגַּדֵּל וּמִתְפָּאֵר
 בָּהֶם, בְּבַחֲיַנַּת (חג"ב): "לִי הַכֶּסֶף וְלִי
 הַזָּהָב, וְנַעֲשֶׂה מֵהֶם בְּגֵדֵי יִשְׁע". יִשְׁע,
 אֶסְתַּכְּלוּתָא, כְּמוֹ "יִשְׁעוֹ אֵל ה'" (זֶהָר יִתְרוֹ
 צ: עֵין שָׁם) מִחֲמַת הַפֶּאֶר הַכֹּל מִסְתַּכְּלִין
 בּוֹ, כִּי כָּל מִתְאַוִּין לְהִסְתַּכֵּל בּוֹ. אֲבָל
 כָּל זְמַן שֶׁהַכֶּסֶף וְזָהָב אֶצֶל הָעַכּוֹ"ם, אֲזִי
 הַגְּוֹנִין נַעֲלָמִים אֹרָם, וְאֵינָם מְאִירִין, כִּי
 אֵין שֵׁם מְקוֹמָם. כִּי אֵין מְקוֹמָם אֶלָּא

שאלות - הערות

אֶצֶל אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵל, בְּבַחֲיַנֹת: 'יִשְׂרָאֵל
אֲנֹשׁ בְּךָ אֶת־פָּאֵר', כִּי שָׁם פָּאֵר הַגְּוֹנִין.

וּבְשִׁבִיל זֶה הָעֵכוֹ"ם תֵּאבִין לְמָמוֹן
יִשְׂרָאֵל, אַף עַל פִּי שֵׁישׁ לְהָעֵכוֹ"ם
כֶּסֶף וְזָהָב הַרְבֵּה, תֵּאבִים לְדִינָר שֶׁל
יְהוּדִי, כְּאֵלוֹ לֹא רָאָה מָמוֹן מֵעוֹלָם. וְזֶה
מִחֲמַת שֶׁהַכֶּסֶף וְזָהָב שֵׁישׁ תַּחַת יָדָם,
אֵין הַגְּוֹנִין מְאִירִין, וְאֵין הַחֵן שׁוֹרָה עַל
מָמוֹן שְׁלָהֶם, כִּי עֶקֶר הַפָּאֵר וְהַחֵן לֹא
נִתְגַּלָּה אֶלָּא אֶצֶל יִשְׂרָאֵל. וּבְשִׁבִיל זֶה
נִקְרָאִים רָשִׁים, כְּמוֹ (אָבוֹת פֶּרֶק ב'): הוּי זְהִיר
בְּרִשׁוֹת'. כִּי הֵם רָשִׁים וְעֲנִיִּים, כִּי אֵין
לָהֶם הֵנָּא מָמוֹנָם, כְּאֵלוֹ הֵם עֲנִיִּים,
וְתֵאבִין לְמָמוֹן שֶׁל יִשְׂרָאֵל, כִּי עַל מָמוֹנָם

שֶׁל הַיִּשְׂרָאֵלִי שׁוֹרָה הַפֶּאֶר וְהַחֵן, וְהַכֹּל
תֵּאבִין לְהַסְתַּכֵּל עַל הַפֶּאֶר וְהַחֵן.

אַבֵּל דַּע, תִּכְרַךְ וּמִיד כְּשֶׁהֵעֵכּוּ"ם
מִקְבֵּל מָמוֹן יִשְׂרָאֵל, תִּכְרַךְ וּמִיד נִתְעַלֵּם
הַחֵן וְהַפֶּאֶר בְּתוֹךְ הַמָּמוֹן. וּבְשִׁבִיל זֶה
הֵעֵכּוּ"ם בְּכֹל פַּעַם תּוֹבֵעַ מָמוֹן אַחֵר
מִיִּשְׂרָאֵל, וְשׁוֹכַח הַמָּמוֹן שְׂכַבְר קָבֵל, כִּי
נִתְעַלֵּם הַחֵן כְּשֶׁבֵּא לַיָּד הֵעֵכּוּ"ם, וְזֶהוּ
(שם): שֵׁאִין מְקַרְבִּין אֶלָּא בְּשַׁעַת הַנִּצָּתָן.

וְזֶה בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית ו'): "חֵן בְּעֵינַי ה'"
עֵינַי ה', זֶה גּוֹנֵין עֲלָאִין, שֶׁהֵם בְּחִינַת
כֶּסֶף וְזָהָב, שֶׁם עֶקֶר הַחֵן וְהַפֶּאֶר.

שאלות - הערות

וְזֶה שֶׁאָמַר אַבְימֶלֶךְ לְשָׂרָה: "וְאֵת
הָאֵלֶף כֶּסֶף נָתַתִּי לְאַחִידָה, הֲיֵנָה הוּא לְךָ
כְּסוּת" (בְּרֵאשִׁית כ). הֲיֵנוּ, כְּשִׁיצָא הַמָּמוֹן
מִיַּד עַכּו"ם לַיַּד הַיִּשְׂרָאֵלִי, תִּכְרַךְ נִתְגַּלּוּ
הַגְּנוּבִין, וְנַעֲשׂוּ בְּבַחֲיַנֵּת 'בְּגֵדֵי יִשְׁע', הֲיֵנוּ
'כְּסוּת עֵינַיִם', שֶׁהַכֹּל מִסְתַּכְּלִין בָּהֶם,
שֶׁהַכֹּל תֹּאבִים לְהִסְתַּכֵּל בָּהֶם.

וְעַל יְדֵי צְדָקָה שְׁנוֹתֵן מִמָּמוֹנוֹ, נִתְתַּקֵּן
כָּל מָמוֹנוֹ, וְנִתְגַּלֵּין הַגְּנוּבִין וּמְאִירִין.
וְנַעֲשֶׂה כָּל מָמוֹנוֹ בְּבַחֲיַנֵּת: 'לִי הַכֶּסֶף
וְלִי הַזֶּהָב', בְּבַחֲיַנֵּת (יִשְׁעִיהָ ס"א): "בְּגֵדֵי
יִשְׁע מֵעִיל צְדָקָה יַעֲטֵנִי".

וְאֶפְלוּ זֶה הַמַּעוֹת שֶׁלּוֹקְחֵי הָעֵכוּ"ם
מֵאֲתָנּוּ, נֶחֱשֵׁב לְצַדִּיקָה. כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ
חֲכָמֵינוּ, זְכוּרָנָם לְבָרָכָה (בְּבֹא בִתְרָא ט):
וְנוֹגְשֵׁיךָ צַדִּיקָה. וְזֶהוּ (שִׁיר הַשִּׁירִים ז): "עֵינֶיךָ
בְּרִכּוֹת בְּחֻשְׁבוֹן" 'עֵינֶיךָ', זֶה הַגּוֹנֵן,
בְּחֵינֵת 'כֶּסֶף וְזָהָב', נִתְבָּרְכִין עַל יְדֵי
צַדִּיקָה, 'שֶׁכֶּל פְּרוּטָה נִצְטָרֵף לְחֻשְׁבוֹן
גָּדוֹל' (בְּבֹא בִתְרָא שָׁם:). וְאֶפְלוּ עַל יְדֵי הַמָּמוֹן
שֶׁבָּא לְתוֹךְ יַד הָעֵכוּ"ם, הַנִּקְרָאִים בֵּית
רַבִּים, גַּם זֶה נֶחֱשֵׁב לְצַדִּיקָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב:
"וְנוֹגְשֵׁיךָ צַדִּיקָה". וְזֶה דוֹקָא, עַל שֵׁעַר
בֵּית רַבִּים, כְּשֶׁעֲדִין עַל הַשֵּׁעַר, קֹדֶם
שֶׁבָּא לְיַד הָעֵכוּ"ם, עֲדִין שׁוֹרָה הַחֵן עַל
הַמָּמוֹן, אֲבָל אַחַר כֵּךְ נֶעְלָם הַחֵן כִּנ"ל.

שאלות - הערות

וַיֹּהֲרוּ שְׂאֵמְרוּ סְבִי דְבִי אֶתוֹנָא: אַחֲוֵי
לֵן מָנָא דְלָא שְׂוִיָּא לְחַבְלָא. וְאִיתִי
בוּדִיָּא וּפְשִׁטוּהוּ, וְלָא עֵיל לְתַרְעָא.
וְאָמַר לוֹן, אִיתוּ מָרָא וְסִתְרִי לְפִתַּח עִם
הַכְּתָל. פְּרוּשׁ: בוּדִיָּא, זֶה בְּדִיּוֹת הַלֵּב,
מֵה שְׂבוּדָה מְלָבוּ, הֵינּוּ הַמְדָּמָה הַנִּלְל,
הֵינּוּ בְּחִינַת שְׂרִירוֹת לֵב הַנִּלְל. כְּשִׁזְהָ
הַכַּח הַמְדָּמָה שְׂבִלְב, גּוֹבֵר וּמִתְפַּשֵּׁט
עַל הָאָדָם שְׂעוּלָה מִמְדִּרְגָה הַתַּחְתּוֹנָה
לְמִדְרָגָה עֲלִיוֹנָה. וְהַקְּלָפָה הַזֹּאת שֶׁהִיא
הַמְדָּמָה, לֹא שְׂוִיָּא לְנֶגֶד עֵינֵיהָ הַהֶפְסֵד
וְחַבְלָה שְׂנַפְסֵדָת כְּבָר מֵהָאִישׁ שֶׁהִיא
בְּמִדְרָגָה עֲלִיוֹנָה, וְאֵף עַל פִּי כֵן הִיא
מִתְגַּבֶּרֶת אַחֲרַי כֶּךָ כִּנְל:

וְלֹא עֵיִל לְתַרְעָא הֵיִנוּ שְׁלֵא יְכוּל
הָאִישׁ לְכַנֵּם לְשַׁעַר קְדֻשָּׁה שְׁהִיא
הַשְּׂכָל, מִחֲמַת הַתְּנַבְרוֹת הַמְדַמָּה.
וְעֵצָה הַיְעוּצָה עַל זֶה: סְתִירַת הַפֶּתַח,
שְׁהוּא הַמְדַמָּה, שְׁהוּא הַטְּמֵאָה, כְּמוֹ:
'הֵבֵא לְטֵמֵא פּוֹתְחִין לוֹ' (יוֹמָא ל"ח:), וְהוּא
בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית ד): "לִפְתַּח חֲטָאת רוֹבֵץ".
וּסְתִירַתוֹ עַל יְדֵי הַגְּוֹנִין הֵנ"ל, שְׁהוּא
גְּדֻלַּת הַבּוֹרָא הֵנ"ל: וְהֵם בְּחִינַת כּוֹתֵל
'כו' 'תל' (זֶה־ר מְשַׁפְּטִים קט"ז.). כ"ו זֶה בְּחִינַת
שֵׁם הַקְּדוּשָׁה, שְׁהוּא בְּחִינַת גְּוֹנִין, כְּמוֹ
שְׁכַת־טוֹב (תְּהִלִּים כ"ז): "ה' אֹרִי" שְׁהוּא
אֹרוֹת הַגְּוֹנִין. "וַיִּשְׁעֵי" שְׁהוּא בְּחִינַת
בְּגַדֵי יֵשַׁע הֵנ"ל. וְהוּא תֵּל שְׁהַכֵּל פּוֹנִין

שאלות - הערות

לו (זהר שם), ותאבין להסתכל בו (מסימן כ"ד

עד כאן לשון רבינו ז"ל):

גם דע, שכדי להכניע הקלפה
המסבכת שככל מדרגה כנ"ל, על זה
צריך שיעורר שמחה של מצוה על
עצמו. הינו שישמח על ידי שיזכר שזכה
להתקרב להשם יתברך, וזכה להתקרב
לצדיקים המקרבים אותו להשם יתברך.
ועל ידי השמחה זו, הוא משבר הקלפה
ונכנס למדרגה שניה.

(שִׁיבָה לְאוֹת א): 'זְבַחֵי אֱלֹקִים רוּחַ נְשַׁבְּרָה',
 נְשַׁבְּרָה הַדְּמִיוֹן הֵם הַקְּרָבָנוֹת וְכו' עֵינִי
 שָׁם. וְזֶה בְּחִינַת סְמִיכָה עַל הַקְּרָבָנוֹת,
 כִּי הַקְּרָבָנוֹת מְבִיאִין מְבַהְמוֹת, נְשֵׂהֵם
 בְּחִינַת כַּח הַמְדָמָה, כִּי הַבְּהִמָּה יֵשׁ לָהּ
 גַּם בֵּין כַּח הַמְדָמָה. וְכַשְׂאֲדָם הוֹלֵךְ אַחֵר
 הַמְדָמָה שְׂבִלָב, דְּהֵינּוּ אַחֵר תְּאוֹתָיו,
 חֵם וְשָׁלוֹם, שְׂבִאִין מִכַּח הַמְדָמָה זֶהוּ
 מַעֲשֵׂה בְהִמָּה מִמֶּשׁ, כִּי גַם הַבְּהִמָּה
 יֵשׁ לָהּ כַּח הַמְדָמָה. וְעַל כֵּן כְּשֶׁאֲדָם
 חוֹטֵא, חֵם וְשָׁלוֹם, וְכָל הַחַטָּאִים בָּאִין
 עַל יְדֵי כַּח הַמְדָמָה שְׂמִנְשָׁם נְמַשְׁכִּין כָּל
 הַתְּאוֹת, עַל כֵּן הוּא צָרִיךְ לְהַבִּיא קְרָבָן
 מְבַהְמוֹת, וְצָרִיךְ לְסַמֵּךְ עָלָיו, וּלְהַתְּוֹדוֹת
 כָּל חַטָּאָיו עַל הַקְּרָבָן בְּשַׁעַת הַסְּמִיכָה,

שאלות - הערות

וְעַל יְדֵי זֶה נִמְשָׁכִין כָּל הַחַטָּאִים וְכָל
כַּח הַמַּדְמָה עַל הַבְּהֵמָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת
מַדְמָה כַּנ"ל. וְאַחַר כֵּן תִּכְרַף לְסַמֵּיכָה
נְשִׁיטָה. וְשׁוֹחֲטִין הַבְּהֵמָה לְקַרְבָּן, וְעַל
יְדֵי זֶה נִכְנָע וְנִשְׁבַּר הַמַּדְמָה:

(שִׁיב לְאוֹת ב' ג'): מְבֹאֵר שָׁם, שֶׁכַּנְשֵׁאֲדָם
נִעְתָּק מִמַּדְרָגָה לְמַדְרָגָה, אִזְ צָרִיךְ לוֹ
לֵילֵךְ דְּרֹךְ אֱלוֹ הַדְּמִיוֹנוֹת כִּדִּי לְהַגִּיעַ
אֶל הַקְּדוּשָׁה. וְתִכְרַף כְּשֶׁעוֹלָה לְהַמַּדְרָגָה
הַשְּׁנִיָּה, אִזִּי נִתְעוֹרְרִין הַקְּלָפוֹת
שֶׁבַּמַּדְרָגָה וּמִסְבָּכִין אוֹתוֹ, וְצָרִיךְ
לְהַכְנִיעַ אוֹתָם מִחֻדָּשׁ וְכו', עַיֵן שָׁם. וְאַף
עַל פִּי שֶׁכָּבַר נִשְׁבַּר הַקְּלָפָה שֶׁבַּמַּדְרָגָה
הָעֲלִיוֹנָה וְכו', אַף עַל פִּי כֵן כְּשֶׁפְּנִימִיּוֹת

שֶׁל הַעֲלִיּוֹן נֶעְתָּק מִשֵּׁם וְחִיצוֹנִיּוֹת
 (וּפְנִימִיּוֹת ב') הַתְּחַתּוֹן עוֹלָה, אֲזִי הַקְּלָפָה
 חוֹזֵר וְנִעוֹר וְכו' עֵינַי שָׁם. וְאָמַר אֲזִי בְּזֵה
 הַלְּשׁוֹן: וּבְזֵה טוֹעֵין הַחֲסִידִים הַרְבֵּה,
 שֶׁפֶתְאֵם נִדְמָה לָהֶם שֶׁנִּפְלוּ מֵעֲבוֹדַת ה',
 וּבִאֲמַת אֵין זֶה נִפְיָלָה כָּלֵל, רַק מִחֲמַת
 שֶׁצָּרִיכִין לְעֵלוֹת מִמְדִּירָה לְמְדִירָה, וְאֲזִי
 מִתְעוֹרְרִין וּמִתְגַּבְּרִין מִחֲדָשׁ הַקְּלָפוֹת,
 שֶׁהֵם הַתְּאוֹת וְהַבְּלוּלִים וְהַדְּמִיוֹנוֹת
 וְהַמְּחַשְׁבוֹת וְהַמְּנִיעוֹת כַּנ"ל, עַל כֵּן
 צָרִיכִין לְהִתְגַּבֵּר בְּכָל פַּעַם מִחֲדָשׁ לְחֹזֵר
 וּלְהַכְנִיעַ וּלְשַׁבֵּר הַקְּלָפוֹת וְהַמְּנִיעוֹת

שאלות - הערות

וְכוּ' שֶׁבְכָל מִדְרָגָה וּמִדְרָגָה מִחֲדָשׁ,
אֲבָל בְּאַמֶּת אֵין זֶה נְפִילָה כָּלֵל כִּנ"ל.

(שִׁיב לְאוֹת ג): וְדַע שֶׁאֵין שְׁנֵי בְּנֵי אָדָם
שְׂוִין וְכוּ', נִמְצָא כְּשֶׁאֶחָד רוֹצֵה לְעֵלוֹת
מִמִּדְרָגָתוֹ לְמִדְרָגָה עֲלִיוֹנָה יוֹתֵר אֲזִי
הוֹלֵךְ וְנִעְתָּק הָאָדָם הָעוֹמֵד בְּאוֹתָהּ
הַמִּדְרָגָה הָעֲלִיוֹנָה, וְהוֹלֵךְ וְנִעְתָּק
לְמִדְרָגָה הַיּוֹתֵר עֲלִיוֹנָה וְכוּ'. וְאָמַר אִז
בְּזֶה הַלְּשׁוֹן: וְזֶה בְּחִינַת הַרְמָה, מֵה
שֶׁאֶחָד מֵרִים וּמִגְבִּיָּה אֶת חֲבֵרוֹ. כִּי עַל
יְדֵי שְׂזִיָּה הָאָדָם שֶׁבְּמִדְרָגָה הַתַּחְתּוֹנָה
עָלָה מִדְרָגָא לְדְרָגָא, עַל יְדֵי זֶה הַגְּבִיָּה
וְהַרִים אֶת חֲבֵרוֹ שֶׁבְּמִדְרָגָה הָעֲלִיוֹנָה,
לְעֵלוֹת לְמַעְלָה עֲלִיוֹנָה יוֹתֵר. וְכֵן חֲבֵרוֹ

דְּחִבְרוּ הַגְּבוּהַ עוֹד יוֹתֵר מִחִבְרוּ, עָלָה
 עוֹד יוֹתֵר לְמַעְלָה, וְכֵן לְמַעְלָה לְמַעְלָה,
 כִּי אֵי אֶפְשָׁר שֶׁיְהִיוּ שְׁנֵי בְּנֵי אָדָם בְּמִדְרָגָה
 אַחַת כַּנִּ"ל.

אַחַר שֶׁאָמַר מֵאִמֵּר הַנִּ"ל, וְשֵׁם מְכַנֶּה
 וְקוֹרָא כָּל תְּאוֹת הַיֵּצֵר הָרַע בְּשֵׁם כַּח
 הַמְדַמָּה. אָמַר אָז: צְרִיכִין לְקָרָא לוֹ
 וּלְכַנּוֹת לוֹ שֵׁם אַחֵר, הֵינּוּ לְהַבְעֵל דְּבָר
 וְהַיֵּצֵר הָרַע צְרִיכִין לְקָרוֹת אוֹתוֹ בְּשֵׁם
 אַחֵר, דִּהְיִינוּ שְׁלֵא לְקָרוֹתוֹ עוֹד בְּשֵׁם
 יֵצֵר הָרַע, רַק בְּשֵׁם כַּח הַמְדַמָּה. וְאָמַר
 זֹאת בְּדֶרֶךְ שְׁחֹק, אֲבָל הַבְּנֵי שֶׁהִיא
 לוֹ בְּזוּהַ כּוֹנֵנָה שְׁלֵמָה, וְלֹא זְכוּתִי לְהַבִּין
 כּוֹנֵנָתוֹ בְּזוּהַ.

ליקוטי תפילות על תורה כ"ה

יהי רצון מלפניך יהוה אלהינו ואלהי אבותינו, שתרחם עלי ברחמיך הרבים, ותעזרני ותושיעני, שאזכה לשבר ולבטל את כח המדמה שבלב ולא אלך עוד אחר שרירות לבי הרע, ולא אתור אחר לבבי ואחר עיני, רק אזכה להתגבר בכחך הגדול, לשבר ולהכניע ולבטל כל התאות המדמיות, וכל הבלבולים וכל המניעות, הבאים מכח המדמה שהוא כח הבהמיות ולא אעשה עוד מעשה בהמה, ויתבטלו ממני כל תאות הבהמיות, ולא אהיה עוד "כסוס כפרד אין הבין ועיר פרא אדם יולד", ואזכה לצאת ולעלות מבחינת בהמה לבחינת אדם דקדושה, ותעלני מהרה מן המדמה אל השכל דקדושה.

חוס וחנני ורחם עלי שאזכה מהרה לשבר את כח המדמה ולעלות אל השכל דקדושה ויקום ויתרומם ויתעלה תכונת שכלי למעלה למעלה ויפתח לי אור החכמה והבינה והדעת דקדושה, ואזכה להתבונן בשכלי, עד שאזכה להוציא מתיקות שכלי מכח אל הפעל ואזכה להבין דבר מתוך דבר, ולחדש חדושים אמתיים בתורה הקדושה, ולהשיג השגת אלהותך עד שאזכה לקנות בשכלי חדושים ובנינים שלמים בתורה הקדושה ובעבודת יהוה ובהשגות אלהות.

וּתְזַכְּנֵנִי מִהֲרָה לְכֹל הַשְּׁלֵשָׁה בְּחִינּוֹת שֶׁל הַשֶּׁכֶל דְּקִדְשָׁה שָׁהֵם שֶׁכֶל
 בְּכַח וְשֶׁכֶל הַפּוֹעֵל וְשֶׁכֶל הַנִּקְנָה וְתַרְחֵם עָלַי וְתוֹשִׁיעֵנִי וְתַעְזֹרְנִי שְׂיִהְיֶה
 נִשְׁאָר מִמֶּנִּי שְׂאֵרִית בְּאָרֶץ לְאַחַר הַסְּתַלְקוֹתֵי מִן הָעוֹלָם, שְׂשִׂי שְׂאֵר
 וְיִתְקַיֵּם שְׁכְלֵי הַנִּקְנָה דְּקִדְשָׁה בְּעוֹלָם וְיִתְקַיֵּם הַשְּׂאֵרוֹתֵי לְאַחַר מִיתַתִּי
 עַל יְדֵי שֶׁכֶל הַנִּקְנָה דְּקִדְשָׁה שְׂתִזְכְּנֵנִי בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים כִּי אַתָּה יַדְעָתָ
 רְבוֹנוֹ דְּעֶלְמָא כֻּלָּא, שְׂשִׂי קִיּוּמוֹ שֶׁל אָדָם לְאַחַר מִיתַתּוֹ אֱלֹא עַל-יְדֵי
 שֶׁכֶל הַנִּקְנָה שְׂזוֹכָה לְהַשְׁיֵג וְלִקְנוֹת בְּדַעְתּוֹ כִּפִּי מֵהַשְּׂזוֹכָה לְשִׁבְר
 וְלִבְטָל תַּאֲוֹת עוֹלָם הַזֶּה וְהַבְּלִי שְׂנַמְשָׁכִין מִכַּח הַמַּדְמָה, וּבַעֲוֹנוֹתֵי
 הַרְבִּים כְּבָר כְּלִיתִי יָמִים וְשָׁנִים בְּרַדִּיפַת הַתַּאֲוֹת, וּבְשִׁרְיֹת לְבִי,
 וְחַטָּאתֵי עֲוִיתִי וּפְשַׁעֵתִי לְפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתַי עַל-יְדֵי לֵב
 הָאָבִן, שֶׁהוּא הַכַּח הַמַּדְמָה שְׂבִלֵב.

אֲנִי יְהוָה רַחֵם עָלַי בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים וְחַנּוּנֵי בְּחֶסֶדְךָ הַגְּדוֹלִים, וּמַחֵל
 לִי עַל כָּל חַטָּאֵי וְעוֹנוֹתֵי וּפְשַׁעֵי הָעַצּוּמִים וְעֲזֹרְנִי מֵעַתָּה לְשִׁבְר
 וְלִבְטָל אֶת הַכַּח הַמַּדְמָה שְׂבִלֵבִי שֶׁהוּא שְׂרִירוֹת לְבִי וְאַזְכָּה מֵעַתָּה
 לְשִׁבְר וְלִבְטָל כָּל הַתַּאֲוֹת הַבְּהִמִּיּוֹת וְאַזְכָּה לַעֲלוֹת אֶל הַשֶּׁכֶל דְּקִדְשָׁה
 חֵישׁ קַל מִהֲרָה וְתַעְזֹרְנִי לְהַבִּין וְלַהֲשִׁיב לְבִי בְּתוֹרָתְךָ וּבַעֲבוּדָתְךָ בְּאַמְתָּ,
 וְלַהּוֹצִיא מִתִּיקוֹת שְׁכְלֵי מִכַּח אֶל הַפַּעַל עַד שְׂאֵזְכָּה לְהַשְׁיֵג שֶׁכֶל
 הַנִּקְנָה בְּקִדְשָׁה וּבְטָהָרָה וְאַזְכָּה לְהַשְׁיֵג חֲדוּשׁוֹן דְּאוֹרֵייתָא אִמְתִּיִּים
 וְהַשְּׁגוֹת חֲדָשׁוֹת דְּקִדְשָׁה בְּכָל עֵת וְעַתָּה.

וּבִכְן תַּעֲזֹרֵנִי בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים וּבְחֶסֶדְךָ הָעֲצוּמִים, שְׂאֵזְכָּה לַעֲלוֹת
 בְּכָל פֶּעַם מִדְּרָגָא לְדְרָגָא וּמִמַּעַלָּה לְמַעַלָּה בְּקִדְשָׁה וּבְטַהֲרָה גְּדוּלָּה,
 וְתִהְיֶה בְּעֲזָרִי לְבָעֵר וּלְשַׁבֵּר וּלְבַטֵּל בְּכָל פֶּעַם כָּל הַקְּלָפוֹת הַקּוֹדְמִין לְפָרִי
 שְׂבֹכָל דְּרָגָא וְדְרָגָא, שְׂהֵם הַתְּאֹת וְהַדְּמִיוֹנוֹת וְהַמְּנִיעוֹת וְהַבְּלוּלִים
 שְׂמִתְגַּבְּרִים בְּכָל פֶּעַם כְּשֶׁהָאָדָם רוֹצֵה לַעֲלוֹת מִדְּרָגָא לְדְרָגָא וְהֵם
 מִתְּפַשְׁטִים וּמִשְׁתַּטְּחִים לְפָנֵי הָאָדָם, וּמוֹנְעִים אוֹתוֹ וּמְבַלְבְּלִים אוֹתוֹ
 וּמַעֲכָבִים אוֹתוֹ מִלַּעֲלוֹת מִדְּרָגָא לְדְרָגָא אֲנָא יְהוָה מְלֵא רַחֲמִים, חוּם
 וְחֶמֶל עָלַי וְהוֹשִׁיעֵנִי וְעֲזֹרֵנִי וְסִיעֵנִי וְחֻזְקֵנִי וְאִמְצָנִי, וְתֵן לִי כַח וְעֶצֶה
 וּגְבוּרָה, וְחֶכְמָה וְשִׁכְל דְּקִדְשָׁה וְזַכְּנִי לְשַׁבְּרָם וּלְבַטְּלָם בְּכָל פֶּעַם בְּכָל
 מִדְּרָגָה וּמִדְּרָגָה דְּקִדְשָׁה.

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם יְהוָה אֱלֹהִים, אַתָּה יְדַעְתָּ אֶת כָּל מַה שְׂעַבְר עָלַי
 מִנְּעוּרַי עַד הַיּוֹם הַזֶּה, כִּי זֶה כַּמָּה נְכֻסוּף נְכֻסְפָתִי לְרֵאוֹת
 בְּתַפְאֵרֶת עֲזָךְ, וּבְכָל פֶּעַם שְׂאֲנִי מִתְּעוֹרֵר וְרוֹצֵה לְחַתֵּר וּלַעֲלוֹת
 וּלְהַעֲתִיק מִמְּקוֹמִי אִיזָה הָעֲתִיקָה בְּעֵלְמָא לַעֲלוֹת מִמִּדְּרָגָתִי הַשְּׁפָלָה
 לְמִדְּרָגוֹת שְׂבִקְדִשָׁה כְּחוּט הַשְּׁעָרָה, אֲזִי תַכְּף הַדְּמִיוֹנוֹת וְהַתְּאֹת
 וְהַמְּנִיעוֹת וְהַבְּלוּלִים מִתְּגַבְּרִים עָלַי בְּכָל פֶּעַם יוֹתֵר וְיוֹתֵר מִבְּתַחֲלָה,
 בְּהַתְּגַבְּרוֹת גְּדוּל וּבְהַתְּפַשְׁטוֹת עֲצוּם מְאֹד כַּאֲשֶׁר אַתָּה יְדַעְתָּ עַד
 שְׂלֹא הִנִּיחוּ אוֹתִי לַעֲלוֹת לְמָקוֹם שְׂהִייתִי צָרִיךְ לַעֲלוֹת עַד הִנָּה וְלֹא דִי
 שְׂלֹא הִנִּיחוּ אוֹתִי לַעֲלוֹת לְמִדְּרָגָה הַגְּבוּהָ יוֹתֵר אֲפִּי גַם מִגְּדֹל הַהַתְּגַבְּרוֹת
 וְהַתְּפַשְׁטוֹת שְׂהַתְּפַשְׁטוּ עָלַי בְּכָל פֶּעַם כַּאֲשֶׁר אַתָּה יְדַעְתָּ עַל יְדֵי זֶה

הפילו אותי בכל פעם יותר וכן היה כמה פעמים בלי שעור וערך
 ומספר, שבכל פעם שאנו חותרים ורוצים לצאת ולעלות מדרגא
 לדרגא בערכנו, הם מתגברים ומתגברים בנו יותר ויותר עד אשר
 "כלו ביגון חיי ושנותי באנחה" עד אשר איני יודע מה לעשות ובאמת
 אני מודה ומתודה לפניך יהוה אלהי ואלהי אבותי, כי אני בעצמי
 החיב כי בודאי היה לי כח להתגבר עליהם בכל פעם לנצחם ולשפרם
 ולבטלם, כי אין אתה בא בטרוניא ובעלילה על בריותיך וכשם שנתת
 בהם כח למנע ולבלבל אותי חס ושלו, כן נתת לי כח יותר ויותר
 להתגבר עליהם לשפרם ולבטלם לגמרי אך בעונותי הרבים לא
 חסתי על נפשי ולא נתגברתי בכחך לשפרם ולבטלם ולא קימתי
 עצותיך הקדושות ואתה חנון ומרבה להטיב חוס וחנני ורחם עלי
 חמל עלי בכסד חנם ונדבת חסד, ועזרני והושיעני בכל פעם לשפר
 ולבער ולבטל כל הקלפות וכל הדמיונות וכל התאות וכל המניעות
 והעכובים והבלבולים שבכל מדרגה ומדרגה, באפן שאזכה לעלות
 חיש קל מהרה ממדרגה למדרגה בכל עת ובכל שעה בקדושה
 ובטהרה גדולה, עד שאזכה מהרה למדרגה עליונה לרום המעלות
 בנאה לאיש הישראלי.

וזבני ברחמיך הרבים לתן צדקה הרבה לעניים מהגנים ותחמל עלי
 בחמלתך הגדולה ותזמין לי תמיד עניים מהגנים צדיקים
 וכשרים באמת לזכות בהם ותשפיע לי שפע טובה וברכה ותעזור לי

וְתֹמִין לִי מִמוֹן הַרְבֵּה לְצַדִּיקָה, וְאַזְכָּה לְעֹזֵר וְלַהוֹשִׁיעַ וְלַחֲזוּק יְדֵי
 לֹמְדֵי תוֹרָה וְעוֹבְדֵי יְהוָה בְּאַמֶּת וְתַצִּילֵנִי בְּרַחֲמֶיךָ וְתִשְׁמְרֵנִי שְׁלֹא
 אֶכְשֵׁל לְעוֹלָם בְּעֵנִיִּים שְׂאִינָם מִהַגֹּנִים חֶסֶם וְשִׁלּוֹם כִּי אַתָּה יְדַעְתָּ יְהוָה
 אֲלֵהִינוּ כִּי בָשָׂר וָדָם אֲנַחְנוּ, וְהֵאָדָם יִרְאֶה לְעֵינֵינוּ, וְאִינִי זֹכֶה לִידַע
 וְלַהֲבַחֵן בֵּין הַהַגֹּנִים לְשְׂאִינָם הַגֹּנִים עַל-כֵּן שִׁפְחֹתִי אֶלֶיךָ כַּפִּי
 שֶׁתִּרְחַם בְּטוֹבְךָ וְתֹמִין לִי תָמִיד עֵנִיִּים הַגֹּנִים וּכְשָׂרִים בְּאַמֶּת לְזָכוֹת
 בָּהֶם וְתַעֲזָרֵנִי שְׂאֹזְכָה לְהַחֲזִיקָם בְּכָל עֵז לְתֵן לָהֶם צַדִּיקָה הַרְבֵּה
 בְּשִׂמְחָה וּבטוֹב יִכַּבּ בְּסֶכֶר פָּנִים יָפוֹת, עַד שְׂאֹזְכָה שְׂחִיתֵעוֹרֵר עַל יְדֵי
 הַצַּדִּיקָה שְׁלִי כָּל הַגֹּנִין עֲלֵאִין הַמְּלַבְּשִׁין בְּמִמוֹן שֶׁל יִשְׂרָאֵל, גֹּנִין
 עֲלִיוֹנִים שְׂאֵתָה מִתְּפָאֵר בָּהֶם, וְיִכְלְלוּ הַגֹּנִין הַקְּדוֹשִׁים זֶה בְּזֶה וְיֵאִירוּ
 בְּאוֹר גְּדוֹל עַד שְׂחִיתְגָּלָה עַל-יְדֵי-זֶה גְּדֹלַת הַבוֹרָא יִתְבָּרַךְ וְתִתְפָּאֵר
 וְתִתְנַשֵּׂא וְתִתְגַּדֵּל וְתִתְרוֹמֵם עַל-יְדֵי הַתְּגַלּוֹת הַגֹּנִין הַקְּדוֹשִׁים שְׂחִיתְגָּלוּ
 וְיִכְלְלוּ וְיֵאִירוּ עַל יְדֵי הַצַּדִּיקָה שְׁלָנוּ וְנֹזְכָה שְׂחִיָּהוּ נַעֲשִׂים עַל יְדֵי זֶה
 "בְּגֵדֵי יִשַׁע, מְעִיל צַדִּיקָה".

וְתַעֲזָרֵנִי בְּרַחֲמֶיךָ לְגִיל וְלָשׂוֹשׁ בִּיהוָה, שְׂאֹזְכָה לְשִׂשׂוֹן וְלְשִׂמְחָה
 וְקִדְשָׁה וְאַהֲבָה בְּשִׂמְחָה תָּמִיד עַל אֲשֶׁר זָכִיתִנִי בְּרַחֲמֶיךָ
 הַרְבִּים לְהִיּוֹת בְּכָלֵל זֶרַע יִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ, וְלַהֲתַקְרַב לְעַבּוֹדְתְּךָ
 וְלַהֲתַחַבֵּר לִירֵאֶיךָ וְתַמְיִמֶיךָ וְלְצַדִּיקִים אֲמִתִּיִּים וְיִקְיָם בִּי מִקְרָא
 שְׂכָתוֹב: "שׂוֹשׁ אֲשִׁישׁ בִּיהוָה, תִּגַּל נַפְשִׁי בְּאַלְהֵי, כִּי הִלְבִּישְׁנִי בְּגֵדֵי
 יִשַׁע, מְעִיל צַדִּיקָה יַעֲטֵנִי" וְתַעֲזָרֵנִי עַל יְדֵי זֶה לְשִׁבֵּר וּלְבַטֵּל כָּל הַקְּלָפוֹת

והדמיונות והתאוות והבלבולים והמניעות שבכל דרגא ודרגא, ולקדוש ולטהר כל המדרגות מן הקלפות ואזכה לקדוש ולטהר עצמי תמיד, ולעלות בכל פעם חיש קל מהרה ממדרגה למדרגה עליונה הימנה בקדושה ובטהרה גדולה, עד שאזכה למדרגה העליונה למדרגת צדיקים אמתיים.

ועורני ואמציני וחזקני וסייעני שאזכה לטהר ולקדוש עצמי גם במתן לי, עד שאזכה לעבד אותך גם בדברי הרשות, שהם אכילה ושתייה וכיוצא ואזכה להיות שלם בשלמות גדול בשתי העבודות, בעבודה פנימיות שהוא תורה ומצות ומעשים טובים, ובעבודה חיצונית שהוא אכילה ושתייה ושאר צרכי הגוף ואזכה להיות קדוש וטהור בשתי עבודות האלו בשלמות ושתי העבודות האלו יתבררו ויודפכו בכל פעם בקדושה גבוה ביותר עד שיהיו נעשין בכל פעם מהחיצונית פנימיות עד שתהיה אכילתי ושתיתי ושאר צרכי הגוף בקדושה גדולה בקדושת תורה ומצות וקדושת התורה והמצות שלי יודפכו בקדושה גבוה ובשלמות גדול ביותר ואזכה לעלות בכל פעם מדרגא לדרגא ובכל פעם יהיו נעשין מהחיצונית פנימיות והפנימיות יעלה למעלה יותר ונזכה שכל ישראל יכללו זה בזה באהבה ואהבה ורעות ובשלום גדול עד שכל ישראל יגביהו וירימו זה את זה ממדרגה למדרגה וממעלה למעלה בקדושה גדולה, עד שנזכה לעלות לרום

הַמַּעֲלָה הָעֲלִיזָה שֶׁל הַקִּדְשָׁה, עַד שְׁנוּזָה לְהַכִּיל בְּךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
 וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָמֵי עַד וּלְנִצַּח נְצָחִים.

וּתְרַחֵם עָלֵינוּ וְתִהְיֶה בְּעֵזְרֵנוּ שְׁנוּזָה לֹאמֹר וְלִסְדֹּר לְפָנֶיךָ תּוֹרַת כָּל
 הַקִּרְבָּנוֹת בְּלֶם וּקְטֹרֶת וּמִנְחוֹת בְּכוּנָה עֲצוּמָה וּבִקְדֻשָּׁה
 גְּדוּלָה וְנוֹרָאָה עַד שֶׁתַּעֲלֶה אֲמִירַתְנוּ לְפָנֶיךָ כְּאֵלוֹ הַקִּרְבָּנוֹ כָּל הַקִּרְבָּנוֹת
 בְּלֶם בְּמוֹעֵדָם וּבְזִמְנָם וּבְמְקוֹמָם כִּהְלַכְתָּן וּנְשַׁלְמָה פְּרִים שְׁפָתֵינוּ כְּמוֹ
 שְׁכַת־וֹב: "זֹאת הַתּוֹרָה לְעוֹלָה לְמִנְחָה וְלַחֲטָאת וְלֶאֱשָׁם וְלִמְלוֹאִים
 וְלִזְבַּח הַשְּׁלָמִים" וְנוּזָה עַל יְדֵי זֶה לְהַכְנִיעַ וּלְשַׁבֵּר וּלְבַטֵּל כַּח הַמְדָּמָה,
 לְגַרְשׁוֹ וְלִסְלָקוֹ וּלְבַטְלוֹ לְגַמְרֵי מַעֲלֵינוּ וּמַעַל גְּבוּלֵנוּ וְתִמְהַר וְתַחֲיֵשׁ
 לְגַאֲלָנוּ וְתִבְנֶה בֵּית מִקְדָּשֵׁנוּ וְתִפְאַרְתֵּנוּ וְשֵׁם נִקְרִיב לְפָנֶיךָ כָּל הַקִּרְבָּנוֹת
 שְׂיִכְפְּרוּ בְּעֵדְנוּ וְיַחְזְרוּ לָנוּ שְׁלֹשָׁה דְבָרִים שְׁנֹת־בְּטָלוֹ מִשְׁחָרֵב בֵּית
 הַמִּקְדָּשׁ שֶׁהֵם הַשְּׁמִיר וְנִפְתַּת צוּפִים וְאַמְנָה וְנוּזָה [לְעֵלוֹת] אֵל הַשֶּׁכֶל
 וְדִקְדֻשָּׁה, לְמַעַן הַחֲכָמָה הַיּוֹצֵא מִבֵּית יְהוָה כְּמוֹ שְׁכַת־וֹב: "וּמַעַן מִבֵּית
 יְהוָה יֵצֵא" וְנוּזָה לְעַבֵּד אוֹתָךְ תָּמִיד בְּחֲכָמָה וּבִינָה וְדַעַת דִּקְדֻשָּׁה
 וּבְאַמוּנָה שְׁלֵמָה בְּאַמֶּת כָּל יְמֵינוּ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:

”דברי רבנו זכרוננו לְבָרְכָה, הם עמקים ורחבים מאד.

ובכל תורה ותורה יש כִּמְהַ וְכִמְהַ הַקְדָּמוֹת וְעֵנִינִים וְחֲדוּשִׁים נְפִלְאִים,

ובְכָל הַחֲדוּשִׁים שֶׁהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ

פָּקַח עֵינַי לְחֻדוּשׁ

בָּהֶם, כֵּלָם

קְשׁוּרִים וּמְהַדְקִים

בְּקִשְׁרִים הַרְבֵּה

בְּדַבְּרֵי הַנּוֹרְאִים

וְהַקְדוּשִׁים.

ובכל מקום שמתרחב הדרוש והחדוש שחדשתי בעזרת ה' יתברך.

בְּכָל־ס צְרִיכִין לְחֻזֵר בְּכָל פַּעַם לְכֹל

חֻלְקֵי הַתּוֹרָה שֶׁגִּלְדוּ רַבְּנֵנוּ זְכוֹרֵנוּ לְבָרְכָה,

שְׁכָלוּלָה מְחֻלְקִים וּפְרֻטִים הַרְבֵּה מְאֹד”

(הקדמת ליקוטי הלכות)

עש"ן

בשם ה'
נעשה
ונצליח

עמ"י

לְקוֹמֵי הַלְכוֹת עַל תּוֹרַת ב"ה

הַלְכוֹת חֲקוֹת הָעַבּוּד"ם ב'
הַלְכוֹת מְקַח וּמְמַכֵּר ב'
הַלְכוֹת מִתְּנָה ד'

באדיבות הוצאת
קרן ר' ישראל דב אודסר זצ"ל
להדפסת והפצת
ספרי רבי נחמן מברסלב זיע"א
פעיה"ק ירושלים תובב"א

יורה דעה

עצמו אף-על-פי-כן אסור להתדמות להם בשום ענין שבועולם, ואסור ללבוש במלבושיהם וכו', כי בזה כלול כל התורה בלה, כי באמת ישראל מצד עצמם בשרשם הם רחוקים לגמרי מכל העונות, ואין שום עון שידי לאיש ישראלי כלל לפי קדשתו משרשו, כי ישראל הם עצם הטוב והם רחוקים מן הרע בתכלית הרחוק בשרשם, ועל-כן אין להסטרוא אחרא שום אחיזה ושיכות לפתות אחד מישראל חס ושלום בייאם על-ידי כח המדמה, כי המדמה מטעה את האדם - שהוא מדמה דבר לדבר עד שהוא מהפך חס ושלום ומשים רע לטוב אור לחשך כמו שכתוב (ישעיה ה, כ) שמים אור לחשך וחשך לאור שמים מר למתוק ומתוק למר וכו', כמו שנראה בחוש שכח המדמה מטעה את האדם כמה פעמים בגשמיות, כגון בשאדם רואה איזה דבר מרחוק ובפרט בלילה - נדמה לו על חתיכת עץ שעומד אדם ומתירא מפניו, וכמו כן בכמה דברים שהאדם טועה על-ידי כח המדמה, כמו כן ממש בענין דעות האדם ומדותיו ותאוותיו, שבאמת האיש הישראלי רחוק בעצמו לגמרי מכל הדברים רעים ומכל התאוות ומדות רעות, ועקר מכשול האדם חס ושלום הוא רק על-ידי כח המדמה שהוא הסטרוא אחרא שהוא מטעה את האדם ומדמה לו דבר לדבר ומוליכו ממחשבה למחשבה וממחשבה למחשבה עד שמביאו לידי הרהור חס ושלום, וכן לכל אחד ואחד למה שמביאו רחמנא לצלן.

ועל-כן גזרה עלינו התורה שלא ללכת בחקותיהם ושלוא להתדמות להם בשום דבר - שלא להתדמות להם דיקא, כדי שלא לתן כח חס ושלום להכח המדמה, כי העכו"ם הם הרע של כל התאוות והמדות כמוכא בדברי רבנו ז"ל (סי' לו ובסי' קא), ועל-כן בשמותדמין להם בשום דבר על-ידי זה מתגבר המדמה חס ושלום ויכולין לבוא חס ושלום על-ידי זה לידי דעותיהם, כמו שכתוב (תהילים קו, לה) ויתערבו בגוים וילמדו מעשיהם, כי עקר הסטרוא אחרא היא נאות בהמדמה כנ"ל. ועל-כן צריכין להתרחק מהם מאד מאד בכל הדברים, רק צריכין

זכין לחקות שבקדשה שהם בחינת אמונה כנ"ל, ועכו"ם שהם בבחינת פגם הברית כנ"ל יש להם אמונות כוזביות ונקראים גם-כן חקות שהם פגם ונפילת האמונה והחקות שבקדשה, ועל-כן משנים בהנהגותיהם ומלבושיהם ויש להם כמה הנהגות שהם רק על-פי חק בלי טעם, כי כל זה בבחינת אמונות כוזביות שלהם שבאים על-ידי פגם הברית כנ"ל. ועל-כן ישראל - עם קדוש, ועקר כלל הקדשה תלוי באמונה, וכל זה תלוי בשמירת הברית כנ"ל, ועל-כן נצטוו (ויקרא יח, ג) ובחקתיהם לא תלכו כנ"ל.

הלכה ב

ובחקתיהם לא תלכו (ויקרא יח, ג). וזה לשון השלחן ערוך סימן קעח אין הולכין בחקות העכו"ם ולא מדמין להם ולא לבוש מלבוש המיוחד להם ולא יגדל ציצית ראשו כמו ציצית ראשם.

כי איתא בדברי רבנו ז"ל במאמר אחיו לן מנא דלא שויא לחבלא וכו' (סי' כה) - שהסטרוא אחרא נקרא כח המדמה שמשם באין כל התאוות והבלבולים והמניעות ממדרגות הקדשה וכו' ענין שם, ובכל דרגא ודרגא יש שם דמיונות אלו ובשרוצין לעלות מדרגא לדרגא הם מתעוררין וכו', וצריך להכניעם ולשברם, ועקר הכניעתם הוא על-ידי התגלות גדלת הבורא יתברך שמו, וזה נעשה על-ידי צדקה לעני הגון - שעל-ידי זה נתגלית הגונו¹ שיש בכסף וזהב, כי עקר הגונו הם רק אצל ישראל בחינת ישראל אשר בך אתפאר², התפארות - הוא כלליות הגונו וכו'. וזה בחינת כי הלבישני בגדי ישע³, ישע - אסתכלותא², שהכל תאבין להסתכל בו וכו' ענין שם.

א וזה בחינת האסור ללכת בחקותיהם. וצריכין להתרחק מהם בכל הדברים - שלא להתדמות להם בשום דבר שבועולם, אף-על-פי שאין בזה הדבר שום אסור מצד

1. הצבעים. 2. הסתכלות. 3. שם סא, י.

אף-על-פי-כן מדמה עצמו ומנהיג עצמו ומרגיל עצמו במדות אלו ונהגות אלו הישרות של אנשים כשרים באמת ועל-ידי זה זוכה אחר-כך לכל הטוב באמת. וצריכין להיות חזק מאד בענין זה ועקשן גדול אף-על-פי שנדמה לו שזה זמן רב שהוא מרגיל בזה ועדין לא זכה לטוב באמת אף-על-פי-כן גם זה טוב מה שהוא מדמה עצמו ומרגיל עצמו בהטוב, וגם כי אי אפשר להאדם לדע באמת מתי הוא זוכה לטוב, כי לפעמים ידמה להאדם שהוא רחוק מאד מטוב וזה בעצמו טוב, וכן להפך, על-כן הוא מחיב תמיד לחבר עצמו לאנשים כשרים ואמתיים ולילך בדרךיהם ולהתדמות למעשיהם, כי זה בעצמו טוב מה שזוכה להתחבר עמם אפלו אם הם ושלום לא יזכה להיות כמותם, אבל באמת אם יהיה חזק בודאי יזכה להיות כמותם ולהכלל בהם וכנ"ל.

ד וזה שהזהירה התורה ולא תחנם - (דברים ג, ב) - לא תתן להם חן, שאסור לומר בפה נאה עכו"ם זה וכו' - (ע"ז ב) - כי אסור לפאר אותם בשום דבר, כי עקר ההתפארות והגנון הוא רק אצל ישראל בחינת ישראל אשר בך אתפאר, וכשמפארין ומשבחין את ישראל ומגדילין ומחבבין החן והנהגות של ישראל עם קדוש הנבחר מכל העמים על-ידי זה נתגליו הגנון וההתפארות של ישראל, ועל-ידי התגלות הגנון שהוא התגלות גדלת הבורא יתברך על-ידי זה עקר הכנעת המדמה, כמבאר שם במאמר הנ"ל שעקר הכנעת המדמה הוא על-ידי התגלות גדלת הבורא יתברך שהוא על-ידי התגלות הגנון.

ז וזה שכתב רבנו ז"ל (אות ה) שעל-ידי השמחה ששמחין על שזכה להיות מזרע ישראל ולהתקרב לצדיקים אמתיים על-ידי זה משברין המדמה שהם המניעות שבכל מדרגה שפקדוה וכו' עין שם, כי על-ידי ששמחה עצמו בשמחת ישראל על שזכה להיות מזרע ישראל - על-ידי זה נתגלה החן וההתפארות והגנון של ישראל שזהו עקר גדלת הבורא יתברך, ועל-ידי התגלות גדלת הבורא - על-ידי זה נכנעין

להתדמות בכל הדברים ובכל המנהגים ובכל המלבושים לישראל עם קדוש, כי עקר החן וההתפארות והחשיבות האמתי הוא רק אצל ישראל בחינת ישראל אשר בך אתפאר - דכלולין בגנון סגיאין¹ (והר יתרו צ:), ומלבושים של ישראל הם בחינת בגדי ישע בחינת לבושי ההתפארות בחינת הוד והדר לכשת² - כי יש בהם כל מיני חן וכל מיני התפארות, ועל-כן צריך להתלבש במלבושי ישראל דיקא ולהתדמות בכל דבר לדרכי החכמים והצדיקים האמתיים בשאר"ל (ספרי פרשת עקב יג) הדבק בתלמידי חכמים, וכמו שכתוב (משלי יג, כ) הולך את חכמים יחכם, כי על-ידי שפדמין עצמם במעשיהם ובהנהגותיהם לדרכי הכשרים האמתיים על-ידי זה זוכין להכלל בהם, ולסוף יהיה באמת כמותם.

ב כי כח המדמה הוא בבחינת עין הדעת טוב ורע - בחינת נגה שהוא לפעמים נכלל בטוב ולפעמים להפך, כי הוא בחינת דמיון - ולמקום שפדמה עצמו שם נכלל. ועקר הבחירה והנפיון של האדם הוא בכח המדמה, וצריך כל אחד להתגבר לבדו כח המדמה - לבד הטוב שבו שיהיה נכלל בקדושה ולהפיל הרע שבו. ועל-כן אנו מצווין להתדמות ליוצרנו יתברך בשאר"ל (שבת קלג:) הדבק במדותיו - מה הוא רחום אף אתה רחום וכו', וכן להתדמות לתלמידי חכמים ולהתחבר לכשרים, כי על-ידי שפדמה עצמו במדותיו להשם יתברך ולצדיקים ולכשרים אמתיים שפדור על-ידי זה זוכה להכלל באמת עמם יחד בהשם יתברך, כי הפל תלוי בבורר המדמה שהוא עקר הנפיון והבחירה.

ג וזה בחינת מה שמוכא בדברי רבנו ז"ל בשיחות הר"ן (ס' עד) שעל-ידי שעושין לעצמו רגז בתפלה על-ידי זה זוכין באמת להתפלל בחמימות והתלהבות דקדושה, וכן על-ידי שעושין עצמו כאלו הוא שמח על-ידי זה זוכה לשמחה באמת, וכמו כן בכל הדברים וכו' עין שם, כי זה בחינת ברור המדמה שנכלל המדמה בקדושה, שפדמין עצמן לדברים שפקדוה אף-על-פי שבתחלה אין לו מדה זו באמת

1. מהרבה צבעים.
2. תהלים קד, פ.

יורה דעה

ו וְזוּה בְּחִינַת מַחְצִית הַשְּׁקָל תְּרוּמָה לַה'.¹ כִּי בְּחִינַת הַמְדָּמָה הוּא בְּחִינַת עֵץ הַדַּעַת בְּחִינַת נְגִה - שֶׁהוּא עֵקֶר הַמַּתְקָלָא² וְהַנְּסִיזוֹן, בְּחִינַת מַחְצִית הַשְּׁקָל שֶׁהָאָדָם עוֹמֵד בּוֹ עַל הַמּוֹשְׁקָל וְהַנְּסִיזוֹן - מַחְצִיתוֹ מִכְרִיעוֹ לְכָאן וּמַחְצִיתוֹ לְכָאן כְּדַרְךְ הַמּוֹשְׁקָל, כִּי הוּא מְעַרְב טוֹב וְרַע, וְזוּה מַחְצִית הַשְּׁקָל - מַחְצִית הַשְּׁקָל דִּיקָא, וְצָרִיךְ כָּל אֶחָד לְהַכְרִיעַ הַמּוֹשְׁקָל לְטוֹב - לְהַגְבִּיהַ הַמְדָּמָה לַה' יִתְבָּרַךְ בְּחִינַת מַחְצִית הַשְּׁקָל תְּרוּמָה לַה', וְזוּה נַעֲשֶׂה עַל־יְדֵי גְתִינַת מַחְצִית הַשְּׁקָל עַל קַרְבָּנוֹת הַצְּבוּר וְעַל גְּדֻבַת הַמּוֹשְׁפָן - שְׁזוּה בְּחִינַת צְדָקָה שְׁעַל־יְדֵי זֶה נִתְגַּלֵּין הַגּוֹנֵין כַּנֶּ"ל שְׁעַל־יְדֵי זֶה נִכְנַע הַמְדָּמָה וְאִזִּי נּוֹפֵל הָרַע שָׁבוּ וְהַטּוֹב נִכְלָל בְּקִדְשָׁה. וְעַל־כֵּן הָיוּ לוֹקְחִין הַשְּׁקָלִים עַל קַרְבָּנוֹת הַצְּבוּר וְעַל גְּדֻבַת הַמּוֹשְׁפָן, כִּי קַרְבָּנוֹת - הֵם בְּחִינַת שְׂבִירַת הַדְּמִיוֹן כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רַבְּנוּ ז"ל בַּמֶּאֱמָר הַנֶּ"ל עַל פְּסוּק וְכָחִי אֱלֹקִים רוּחַ נִשְׁפְּרָה, וְזוּה בְּחִינַת גְּדֻבַת הַמּוֹשְׁפָן - זֶה בְּחִינַת הַתְּגַלּוֹת הַגּוֹנֵין, כִּי כָּל הַגּוֹנֵין עֲלָיִן הָיוּ כְּלוּלִין בַּמּוֹשְׁפָן בְּחִינַת כְּסָף וְזוֹהב וְיִתְכַלֵּת וְאֶרְגָּמָן וְכו'.⁷

ז וְזוּה בְּחִינַת כִּי תִשָּׂא אֶת רֹאשׁ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל⁸ - כִּי תִשָּׂא דִיקָא בְּחִינַת נְשִׂיאת רֹאשׁ, דְּהֵינּוּ כְּשֶׁעוֹלִין מִדְּרָגָא לְדְרָגָא וְרוֹצִין לְנִשְׂא אֶת יִשְׂרָאֵל שֶׁיַּעֲלוּ מִדְּרָגָא לְדְרָגָא אִזִּי וְנִתְּנוּ אִישׁ כֶּפֶר נַפְשׁוֹ - הֵינּוּ צְדָקָה, שְׁעַל־יְדֵי זֶה מִכְּנִיעֵין הַמְּנִיעוֹת שֶׁכָּבֵל דְּרָגָא שֶׁהֵם בְּאִין עַל־יְדֵי הַמְדָּמָה כַּנֶּ"ל, וְאִזִּי וְלֹא יִהְיֶה כְּהֵם נֶגֶף וְכו' - שְׁעַל־יְדֵי זֶה שֶׁנִּתְגַּלֵּין הַגּוֹנֵין עַל־יְדֵי הַשְּׁקָלִים עַל־יְדֵי זֶה מִכְּנִיעֵין הַמְדָּמָה וְהַקְּלָפוֹת שֶׁהֵם סִמְרָא דְּמוֹתָא³ וְזוֹכִין לְשַׁכַּל דְּקִדְשָׁה שֶׁהוּא בְּחִינַת חַיִּים כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (קֹהֵל ג, יב) הַחֲכָמָה תִּחְיֶה, כִּי עֵקֶר הַחַיִּים הוּא הַשְּׁכָל שֶׁהוּא חַיִּים נְצַחִיִּים, כִּי עֵקֶר הַשְּׂאֲרָתוֹ שֶׁל אָדָם לְאַחַר מִיתָתוֹ הוּא רַק הַשְּׂגַת הַשְּׁכָל הַנִּקְנָה שְׂזוֹכִין עַל־יְדֵי שְׂבִירַת הַדְּמִיוֹן כְּמִבְּאֵר שֶׁם בַּמֶּאֱמָר הַנֶּ"ל עֵין שָׁם כָּל זֶה הֵיטֵב.

ח וְעַל־כֵּן הִיתָה עֵקֶר הַמְצוּהָ שֶׁל שְׁקָלִים בְּעַת שֶׁהָיוּ מוֹנִין אֶת יִשְׂרָאֵל, כִּי הַמּוֹנֵין שֶׁל יִשְׂרָאֵל הוּא בְּחִינַת

הַמְּנִיעוֹת שֶׁהֵם כַּח הַמְדָּמָה, כִּי בְּאֵמַת אֵינָם מְנִיעוֹת כָּלֵל רַק שֶׁהֵם גְּדָמִים לְמְנִיעוֹת עַד שֶׁקִּשָּׁה לְשִׁכְרָם, אֲבָל עַל־יְדֵי שְׂמִפְאָרִין וּמִשְׁבַּחִין וּמִחֻבְבֵין הַחַן וְהַחֲשִׁיבוֹת וְהַתְּפָאֲרוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל וּמִשְׁמַחִין עֲצָמָן בְּזוּה שְׁלֹא עֲשִׂי גוֹי - עַל־יְדֵי זֶה נִתְגַּלֵּין הַתְּפָאֲרוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל בְּחִינַת יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאֵר שֶׁהֵם הַגּוֹנֵין עֲלָיִן¹ שֶׁהֵם גְּדֻלַּת הַבוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁעַל־יְדֵי זֶה עֵקֶר הַכְּנַעַת הַמְדָּמָה כַּנֶּ"ל.

ה וְזוּה בְּחִינַת שְׁקָלִים שְׁעַל־יְדֵי זֶה הָיָה עֵקֶר הַיָּם שֶׁל פּוֹרִים, כְּשֶׁאֲרוֹן² (מְגִילָה יג:) רִשָּׁע - כְּכָר קָדְמוֹ שְׁקָלֵיהֶם לְשַׁקְלֵד. וְעַל־כֵּן בְּאֶחָד בְּאֶדָר מִשְׁמִיעֵין עַל הַשְּׁקָלִים, כִּי עֵקֶר קִנְיַת הַמּוֹעֵמֶלֶק עַל יִשְׂרָאֵל הָיָה בְּשִׁבְלֵי זֶה עַל שִׂישְׁיָאֵל הֵם מְרַחֲקִין עֲצָמָן בְּכָל הַדְּבָרִים מִהַנְּהֻגוֹתֵיהֶם וּמְדַרְכֵיהֶם, וְעַל־כֵּן אָמַר וְדַתֵּיהֶם שׁוֹנוֹת מִכָּל עַם (אִסְתֵר ג, ח), כִּי עַל זֶה הַקְּפִיד וְנִחְקָא בְּיֹתֵר עַל שֶׁהֵם מִתְּכַוְּנִין לְשׁוֹנוֹת עֲצָמָם בְּכָל הַדְּבָרִים לְהַתְּרַחַק מִמְּנִיעוֹתֵיהֶם תְּמִיד, וְעַל־כֵּן אָמַר וְעִשְׂרַת אֱלֹפִים וְגו' אֲשַׁקּוּל וְכו' (שֵׁם פְּסוּק ט), כִּי רָצָה לְכַפֵּל חֵם וְשְׁלוֹם כַּח הַשְּׁקָלִים שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם בְּחִינַת הַתְּגַלּוֹת הַגּוֹנֵין הַכְּלוּלִין בְּכֶסֶף וְזוֹהב כְּמִבְּאֵר בַּמֶּאֱמָר הַנֶּ"ל. וְעַל־כֵּן הַקְּדִים הֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ רְפוּאָה לְמִכָּה וְהַקְּדִים שְׁקָלֵינוּ לְשַׁקְלֵי וְצוּה עֲלֵינוּ לְתַת בְּאֶדָר שְׁקָלִים⁶ - שֶׁהֵם בְּחִינַת צְדָקָה, שְׁעַל־יְדֵי זֶה נִתְגַּלֵּין הַגּוֹנֵין עֲלָיִן שִׁישׁ בְּכֶסֶף וְזוֹהב כַּנֶּ"ל שְׁעַל־יְדֵי זֶה עֵקֶר הַכְּנַעַת הַמְדָּמָה וְהַקְּלָפוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת הַמּוֹעֵמֶלֶק, כִּי עֵמֶלֶק - הוּא בְּחִינַת הָרַע שֶׁבַּמְדָּמָה, כִּי הָיוּ מְדַמִּין עֲצָמָן לְבַהֲמָה, כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַש"י עַל פְּסוּק מִשׁוֹר עַד שָׁה עַד בְּהֵמָה³ - שֶׁהָיוּ הַעֵמֶלְקִים מְדַמִּין עֲצָמָם לְבַהֲמוֹת כַּנֶּ"ל, וּבְהֵמָה - הוּא בְּחִינַת כַּח הַמְדָּמָה שֶׁהוּא כַּח הַבְּהֵמִיּוֹת כַּנֶּ"ל בַּמֶּאֱמָר הַנֶּ"ל. וְעַל־כֵּן עֵקֶר הַכְּנַעַת הַמּוֹעֵמֶלֶק הוּא עַל־יְדֵי הַשְּׁקָלִים שֶׁהֵם בְּחִינַת צְדָקָה - שְׁעַל־יְדֵי זֶה נִתְגַּלֵּין הַגּוֹנֵין וְכו' שֶׁהוּא גְּדֻלַּת הַבוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁעַל־יְדֵי זֶה הֵם נִכְנַעִין כַּנֶּ"ל.

1. הצבעים העליונים. 2. המשקל. 3. צד המוות. 4. שקלים פ"ח מ"א. 5. שמואל"ט טו, ג. 6. שמוט ל, יג. 7. שם כה, ג. 8. שמוט ל, יב.

ט וְזוּ בְחִינַת מִשְׁנֻכְנָם אֲדָר מֵרַבִּין בְּשִׁמְחָה^ט, כִּי אִזְ צְרִיכִין לְהַכְנִיעַ קַלְפַּת הַמֶּן עֲמֶלֶק שֶׁהוּא הַמְדַמָּה כַּנִּל וְעַל־כֵּן צְרִיכִין לְהַרְבּוֹת בְּשִׁמְחָה, כִּי צְרִיכִין לְשַׂמַּח מְאֹד בְּמָה שְׁזָכִינוּ לְהִיּוֹת מְזֻרַע יִשְׂרָאֵל וְלֹא עֲשֵׂנוּ גוֹי, וְעַל־יְדֵי זֶה מְגַלִּין הַחֵן וְהַתְּפָאֲרוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא הַתְּגַלּוֹת הַגּוֹנִין שֶׁהוּא גְדֻלַּת הַבּוֹרָא שְׁעַל־יְדֵי זֶה מְכַנְעִין הַמְדַמָּה וְזוֹכִין לְעֹלוֹת לְכָל הַמְדַרְגּוֹת שֶׁבְקִדְשָׁה אָמֵן וְאָמֵן, וְכַמְבָאֵר שֶׁם בְּסוֹף הַתּוֹרָה הַנִּל (אוֹת ה) שְׁעַל־יְדֵי שִׁמְחָה שְׁשִׂמַח בּוֹ יִתְפַּרֵּךְ וּבְצַדִּיקוֹ וְכוּ' עַל־יְדֵי זֶה מְכַנְעִין הַמְדַמָּה שְׁמִתְפַּשֵּׁט בְּכָל דְרָגָא וְעוֹלִין לְמַדְרַגָּה הַגְּבוּהָ וְכוּ' עֵינ שָׁם.

הלכה ג

ענין אסור ללכת בחקות העכו"ם ואסור מעונן ומנחש ומכשף - עלפי התורה בא אל פרעה בסיומן סד, ענין שם כל התורה היטב.

וְהַכֹּלֵל שֵׁשׁ קְשִׁיּוֹת וְאֶפִּיקוֹרְסוֹת שְׁנִמְשָׁךְ מִהַקְּלֹפּוֹת שְׁנֵתְהוּוּ עַל־יְדֵי שְׁבִירַת כְּלִים שֶׁהִיָּה עַל־יְדֵי רַבּוּי אוֹר - שֶׁהֵם בְּחִינַת מוֹתְרוֹת וּפְסֻלַּת הַקִּדְשָׁה, וְכֵן כְּשׁוֹף בָּא מִמוֹתְרוֹת וּפְסֻלַּת יָדוּעַ, וְאֵלּוּ הַקְּשִׁיּוֹת וְהָאֶפִּיקוֹרְסוֹת אֶפְשָׁר לְיִשְׁבֵן, כִּי יֵשׁ שָׁם נִיצוּצוֹת וְאוֹתוֹת וְכוּ' שֶׁנֶּפֶל לְשֵׁם וְכוּ'. אֲבָל יֵשׁ אֶפִּיקוֹרְסוֹת וְקְשִׁיּוֹת שְׁנִמְשָׁכִין מִחֻלָּל הַפְּנוּי וְכוּ' שְׁמֹשֶׁם פְּנֵה אֱלֻקוֹתוֹ וְחֻכְמָתוֹ כְּכִיכּוֹל וְכוּ' וְהֵם הַחֻכְמוֹת שְׁאִינָם חֻכְמוֹת וְכוּ', וְאֵלּוּ הַקְּשִׁיּוֹת אִי אֶפְשָׁר לְיִשְׁבֵן בְּשׁוּם אֶפֶן, וְעַל זֶה נֶאֱמַר כָּל בְּאִיָּה לֹא יִשׁוּבֵן (מִשְׁלֵי ב, יט), כִּי אֵלּוּ הַקְּשִׁיּוֹת אִי אֶפְשָׁר לְיִשְׁבֵן בְּזֶה הָעוֹלָם, כִּי־אֵם כֵּן יִתְבַּטַּל חֻלָּל הַפְּנוּי וְלֹא יִהְיֶה מְקוּם וְקִיּוּם לְהָעוֹלָם וְכוּ', עַל־כֵּן אִי אֶפְשָׁר לְיִשְׁבֵן אֵלּוּ הַקְּשִׁיּוֹת עֲתָה בְּשׁוּם אֶפֶן כִּי־אֵם לְהַתְּחַזֵּק בְּאִמוּנָה שְׁלֵמָה לְבַד, שְׁעַל־יְדֵי זֶה עוֹבְרִין עַל כָּל הַחֻכְמוֹת וְעַל הַחֻכְמוֹת שְׁאִינָם חֻכְמוֹת שֶׁהֵם הַקְּשִׁיּוֹת הַנִּל וְכוּ' עֵינ שָׁם כָּל זֶה הַיִּטֵּב:

נְשִׂיאת רֹאשׁ בְּחִינַת עֲלִית מַדְרָגָא לְדְרָגָא הַנֶּאֱמַר בְּמֵאמָר הַנִּל, כִּי כְּשֶׁעוֹלִין מַדְרָגָא לְדְרָגָא אִזְי כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵרִים אֶת חֲבֵרוֹ, כִּי פְּנִימִיּוֹת הַתְּחִתּוֹן עוֹלָה לְעֵלְיוֹן, וְכֵן פְּנִימִיּוֹת הָעֵלְיוֹן עוֹלָה לְמַעְלָה יוֹתֵר, וְכֵן לְמַעְלָה לְמַעְלָה, כַּמְבָאֵר שֶׁם הַיִּטֵּב עֵינ שָׁם, וְכַמוֹ שְׁאֵמַר רַבֵּנוּ ז"ל אִזְ בְּפִרוּשׁ שְׁזֵה בְּחִינַת הַרְבָּה (בְּלִשׁוֹן אֲשַׁכְּנֵנוּ הַיִּבִּין) מַה שְׁאֶחָד מֵרִים אֶת חֲבֵרוֹ וְכוּ', וְכַשְׁמוּנִין אֶת יִשְׂרָאֵל אִזְי כּוֹלְלִין וְמֵרִימִין וּמְנַשְׂאִין וּמְקַשְׂרִין אֶחָד לְחֲבֵרוֹ וְחֲבֵרוֹ לְחֲבֵרוֹ, כִּי זֶה עֶקֶר בְּחִינַת הַמְּנִין לְקַשְׂרָם וְלְחַבְרָם זֶה בְּזֶה שִׁיעָלָה כָּל אֶחָד לְמַדְרַגַּת חֲבֵרוֹ וְחֲבֵרוֹ יַעֲלֶה יוֹתֵר וְכֵן לְמַעְלָה מֵעֵלָה כְּדִי שִׁיכְלְלוּ זֶה בְּזֶה כְּדִי שִׁתְּשֶׁרֶה עֲלֵיהֶם שְׁכִינָה. וְעַל־כֵּן נִקְרָא הַמְּנִין - נְשִׂיאת רֹאשׁ, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (שְׁמוֹת ל, יב) כִּי תִשָּׂא אֶת רֹאשׁ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל לְפַקְדֵיהֶם, כִּי עַל־יְדֵי הַמְּנִין מְנַשְׂאִין רֹאשֵׁם מַדְרָגָא לְדְרָגָא וְכוּ' כַּנִּל, וְעַל־כֵּן בְּכָל עֵת שֶׁהָיוּ צְרִיכִין יִשְׂרָאֵל לְעֹלוֹת מַדְרָגָא לְדְרָגָא מְנַאוּם, כִּי כְּשִׁינְאוּ מְמַצְרִים מְנַאוּם, כְּשֶׁנֶּפְלוּ בְּעֵגֶל מְנַאוּם, אַחֲר־כֵּךְ כְּשֶׁנִּבְנָה הַמִּשְׁכָּן וּבְקִשׁ לְהַשְׁרוֹת עֲלֵיהֶם שְׁכִינָה מְנַאוּם, כְּמוֹ שְׁפָרַשׁ רַש"י (כַּמְדַּבֵּר א, א), כִּי כָּל הַנִּל הֵם בְּחִינַת עֲלִיּוֹת מַדְרָגָא לְדְרָגָא בְּחִינַת יְצִיאַת מִצְרַיִם שְׁיִנְאוּ מֵאֲרַבְעִים וְתִשְׁעָה שְׁעָרֵי טְמֵאָה לְאֲרַבְעִים וְתִשְׁעָה שְׁעָרֵי קִדְשָׁה, וְכֵן אַחֲר־מַעֲשֵׂה הָעֵגֶל שֶׁהָיוּ צְרִיכִים לְצִאת וְלַעֲלוֹת וְלַהֲטָהֵר מִטְּמֵאָה זֹו לְכַנֵּם בְּקִדְשָׁה, וְכֵן אַחֲר־כֵּךְ כְּשֶׁנִּבְנָה הַמִּשְׁכָּן וְהָיוּ צְרִיכִין לְעֹלוֹת לְמַדְרַגּוֹת גְּבוּהוֹת שִׁתְּשֶׁרֶה עֲלֵיהֶם שְׁכִינָה, וְעַל־כֵּן מְנַאוּם בְּכָל פַּעַם שֶׁהוּא בְּחִינַת נְשִׂיאת רֹאשׁ כַּנִּל, וְכַשְׁעוֹלִין מַדְרָגָא לְדְרָגָא אִזְ מִתְּעוֹרֵר בְּיוֹתֵר הַמְדַמָּה כַּנִּל שֶׁהוּא סְטְרָא דְמוֹתָא חַס וְשְׁלוֹם כַּנִּל, עַל־כֵּן צְרִיכִין אִזְ לְהַתְּגַבֵּר בְּיוֹתֵר לְהַכְנִיעַ סְטְרָא דְמוֹתָא שֶׁהוּא הַמְדַמָּה, וְזֶה נַעֲשֵׂה עַל־יְדֵי הַשְּׁקָלִים שֶׁהֵם בְּחִינַת צְדָקָה שְׁעַל־יְדֵי זֶה נִתְּגַלִּין הַגּוֹנִין כַּנִּל. וְזֶה בְּחִינַת כִּי תִשָּׂא וְכוּ' וְנִתְּנוּ אִישׁ כִּפֹּר נִפְשׁוֹ לַה' וְלֹא יִהְיֶה בְּהֶם נֶגֶף וְכוּ', כַּנִּל. זֶה יִתְּנוּ כָּל הָעֹבֵר עַל הַפְּקָדִים מַחְצִית הַשְּׁקָל בְּשֶׁקֶל הַקִּדְשׁ - מַחְצִית הַשְּׁקָל דִּיקָא כַּנִּל.

6. תענית כט.

לקוטי הלכות

הלכות מקח וממכר ב

חשן משפט

רכט

עירמם הם והצרכו לתפר עלה תאנה לכסות ולהלביש עצמם שלא יתאחזו בהם כנ"ל. ועל-כן כשנמשך תקון המשא ומתן בבחינת לבושין שהיא בחינת עשייה, כי עשייה היא תכלית הלבושין פידועי ואזי אי אפשר לשנות עוד כנ"ל, וזהו בחינת קנין סודר כנ"ל.

ו וְזוּהוּ גַם-כֵּן בְּחִינַת פְּנֵם הַמְשָׁנָה דְבוּר שֶׁל הַמְשָׂא וּמִתְּנָן שְׂכָבָר נִקְנָה בְּכֶסֶף, כִּי הַכֶּסֶף הוּא בְּחִינַת הַמַּח וְהַחִיּוּת שֶׁל הַמְשָׂא וּמִתְּנָן, כְּמוֹ שְׂכָתוּב (קהלת ו, יב) בְּצֶל הַחֲכָמָה בְּצֶל הַכֶּסֶף. וְעַל-כֵּן כָּל הַדְּבָרִים שֶׁפְּעוּלָם קוֹנִין עַל-יְדֵי כֶסֶף, כִּי הַכֶּסֶף הוּא בְּחִינַת הַמַּח וְהַחִיּוּת שֶׁל כָּל הַדְּבָרִים וְכַמוֹכָא לְעִיל מִזֶּה (הל' חלב ודם הל' א). וְהוּא בְּחִינַת לְבַנְיָנִית בְּבְחִינַת מִחָא חִוְרָא כְּכֶסֶף¹. וְכַשֵּׁנְעֵשֶׂה הַמְשָׂא וּמִתְּנָן עַל-יְדֵי הַכֶּסֶף, נִמְצָא שְׂכָבָר נִמְשָׁד בְּחִינַת לְבַנְיָנִית, וְעַל-כֵּן כְּשִׁמְשָׁנָה דְבוּרוֹ אַחֲר־כֵּד נִמְצָא שְׂמִכְטָל נְתִינַת הַכֶּסֶף, נִמְצָא שְׂנִמְשָׁד הַלְבַנְיָנִית לְכַטְלָה אֶל הַסְטָרָא אַחֲרָא חַס וְשְׁלוֹם, וְזוּהוּ מִמֶּשׁ פְּנֵם דְּוֹר הַמְּבוּל וְדוֹר הַפְּלָגָה כְּנ"ל. וְעַל-כֵּן אוֹמְרִים מִי שְׁפָרַע מְדוֹר וְכוּ' מְדוֹר הַמְּבוּל וְדוֹר הַפְּלָגָה דִּיקָא כְּנ"ל, אֲבָל עַל כָּל זֶה אִין הַמִּקְח קִים עֲדוּן לְגַמְרִי, כִּי עַקֵר קוִים כָּל הַדְּבָרִים, דְּהִינּוּ שְׂיִתְיָה הַדְּבָר קִים וְלֹא יוֹכְלוּ הַחִיצוֹנִים לְהִתְאַחֵז בּוֹ וּלְכַטְלוֹ, הוּא דִּיקָא כְּשִׁנְמִשָׁד הַדְּבָר וְנִתְלַבֵּשׁ בְּעִשְׂיָה בְּמַעֲשֵׂה וּבְעִבְדָּא גְמוּרָה, שְׁנָה בְּחִינַת עִשְׂיַת הַמְצוּוֹת שְׁצָרִיד לַעֲשׂוֹתָם בְּעִבְדָּא דְּוָקָא, וְכֵן לְהַפְּדָּ פְּנֵם הַעֲבֵרוֹת בְּיוֹתֵר הוּא כְּשִׁעוּשָׁה עִבְדָּא חַס וְשְׁלוֹם, וְעַל-כֵּן כְּשִׁמְשָׁא וּמִתְּנָן הוּא בְּדוּר בְּעִלְמָא אִף שְׁהוּא פְּנֵם גְּדוּל כְּשִׁמְשָׁנָה הַדְּבוּר וְנִקְרָא מְחַסְרֵי אִמְנָה, עַם כָּל זֶה אִין הַמִּקְח קִים בְּוָה מֵאַחַר שְׁלֹא הָיָה רַק דְבוּר וְלֹא נַעֲשֵׂה שׁוּם מַעֲשֵׂה עֲדוּן. וְאַפְלוּ אִם נָתַן כֶּסֶף, עַם כָּל זֶה אִינוּ נִקְרָא מַעֲשֵׂה, מֵאַחַר שֶׁהַכֶּסֶף הוּא בְּבְחִינַת מַח כְּנ"ל, אֲבָל כְּשִׂכָּבָר נַעֲשֵׂה מַעֲשֵׂה, כְּגוֹן הַגְּבֵהָה אוֹ מְשִׁיכָה וְכוּ' אִזִּי אִי אֶפְשָׁר לְשַׁנוֹת עוֹד כְּלָל כְּנ"ל. וְזוּהוּ בְּחִינַת קִנְיָן סוּדְרָא שְׁהוּא קוֹנָה תְּמִיד, כִּי כְּשִׁנְמִשָׁד בְּחִינַת תְּקוּן הַמְשָׂא וּמִתְּנָן בְּבְחִינַת תְּקוּן הַבְּגָדִים, שְׁהוּא בְּחִינַת הַמְשָׂכַת הַלְבַנְיָנִית אֶל בְּגָדִים וּלְבוּשִׁין מִמֶּשׁ אִזִּי הוּא קִים וְלֹא יִתְכַטֵּל כְּנ"ל, כִּי זֶהוּ בְּחִינַת עִשְׂיָה כְּנ"ל, כִּי עַקֵר תְּקוּן הַעֲשִׂיָה שְׁעוֹשִׁין גּוּף וּלְבוּשׁ אֶל חִיּוֹת דִּקְרָשָׁה שְׁלֹא יִתְאַחֵז בּוֹ הַחִיצוֹנִים, כִּי הֵם נֶאֱחָזִין בְּיוֹתֵר בְּבְחִינַת עֲרִטְלָאִין². וְעַל-כֵּן אֲדָם הָרֵאשׁוֹן קֵדָם הַחֲטָא נֶאֱמַר וַיְהִי שְׁנֵיהֶם עֲרוּמִים כו'³. כִּי אִזִּי לֹא הָיָה שְׁלִיטוֹת הַחִיצוֹנִים וְהָיוּ יְכוּלִים לְהִיּוֹת עֲרוּמִים, אֲבָל אַחֲר־כֵּד יָדְעוּ כִּי

הלכה ב

אין המקח נגמר בדברים כי אם על-ידי קנין וכו' דהינו משיכה או מסירה או הגבהה וכו'⁷. ורב הקנינים הם בקנין סודר, וכל זה במטלטלין, אבל הפרקע נקנית בכסף, כמבאר חלוקי הדינים בשלחן ערוך (ח"מ סי' קצ) - על-פי המאמר המתחיל משחרב בית-המקדש וכו' (סי' כה) עין שם היטב.

א וְהַכְּלָל הַיּוֹצֵא מִשָּׁם, כִּי צָרִיד כָּל אֶחָד לְהוֹצִיא אֶת עֲצָמוֹ מֵהַמְדוּמָה וּלְעֵלוֹת אֶל הַשֶּׁכֶל וְכוּ'. וְדַע שְׂכָבָל דְּרָגָא וְדְרָגָא יֵשׁ שָׁם דְּמִיוּנוֹת אֵלּוּ וּכְשִׁאֲרָם נִתְקַן וְנִתְקַן מְדוּמָא לְדְרָגָא אִזִּי מִתְּגַבְרִים הַקְּלָפוֹת שְׂכַמְדְּרָגָה וְאִינָם מְנִיחִים אוֹתוֹ לְכַנָּם וְצָרִיד לְהִתְגַּבֵּר לְשַׁבְּרָם וּלְהַכְנִיעֵם וְכוּ'. וְעַקֵר הַכְּנַעְתָּם שֶׁל אֵלּוּ הַקְּלָפוֹת שְׂמִתְּגַבְרִים כְּשִׁיּוֹצֵאִים מְדוּמָא לְדְרָגָא הוּא עַל-יְדֵי גְּדֵלַת הַבּוֹרָא יִתְבַּרְךָ שְׁמוֹ. וְהַתְּגַלוֹת גְּדֵלַת הַבּוֹרָא יִתְבַּרְךָ הִיא עַל-יְדֵי גְּוִיָן עֲלָאִין³ שְׂיֵשׁ בְּכֶסֶף וְזוֹהֵב, כִּי שָׁם מְלַבְּשִׁין גְּוִיָן עֲלָאִין, וְהֵם נִתְגַּלִּין עַל-יְדֵי שְׁנוֹתְנִין צְדָקָה לְעֵנֵי הַגּוּף, עַל-יְדֵי זֶה נִתְתַּקֵּן כָּל מְמוֹנוֹ וְנִתְגַּלִּין הַגְּוִיָן עֲלָאִין שְׂיֵשׁ שָׁם כְּהַמּוּן, וְאִזִּי נִתְגַּלָּה גְּדֵלַת הַבּוֹרָא יִתְבַּרְךָ וְנִכְנָעִין הַקְּלָפוֹת שְׂכַמְדְּרָגָה וְכוּ'. כִּי עַקֵר הַגְּוִיָן אִין מְאִירִין אֶלָּא בְּיַד אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי, אֲבָל אֲצֶל הַעַבְדִּים הֵם נִתְעַלְמִים, וּבְשִׁבִיל זֶה הֵם מִתְּאִוִּין לְמָמוֹן יְהוּדִי וְכוּ' וְכוּ' עֵינן שָׁם כָּל זֶה הַיֵּטֵב.

ב וְזוּהוּ בְּחִינַת כָּל הַקְּנִינִים שְׁאִין הַמִּקְח נִגְמָר בְּדְבָרִים בְּלָבָד כִּי אִם בְּקִנְיָן, כִּי כְּבָר מְבֹאָר כְּמָה פְּעָמִים שְׂכָל עֲנִינֵי מְשָׂא וּמִתְּנָן וּמִקְח וּמִמְכָּר הוּא לְהַעֲלוֹת הַקְּדָשׁוֹת הַנְּפוּלוֹת.

1. מוח לבן ככסף. 2. ערומים. 3. צבעים עליונים.
4. תיקוני זוהר תיקון ע, קכט. 5. זראשית ז, כה. ג. עיין עץ חיים שער ג פרק ג. 7. חושן משפט סימן קפט.

חשן משפט

בלא התקון אין הגונן מתגלן אפלו ביד איש הישראלי. ועל-כן תקנו חכמינו ז"ל שאין הכסף קונה, כי אין לנו כח להכניע הקלפות שבמדרגה על-ידי הכסף, כי לאו בכל עת מתגלן הגונן שיש בכסף כנ"ל, וכשאין מתגלן הגונן אין נכנעין הקלפות שבמדרגה, ועל-כן אין המקח נגמר וכו' כנ"ל. ויש לרמוז זאת בדברי רז"ל (ב"מ מו:): שאמרו מדאורייתא כסף קונה ומפני מה אמרו חכמים משיכה קונה, גזרה שמה יאמר לו נשרפו חטיף בעליה. ולכאורה תמויה למה תפסו רז"ל עליה דוקא, הויה להם לומר סתם נשרפו חטיף ברשותי או בבית וחקר, ולמה תפסו עליה דוקא, אך יש לרמוז הנ"ל כי מחמת שאין בנו כח לגלות תמיד הגונן על-אין שיש בכסף כנ"ל, ועל-כן עדין יוכלו להתגבר הקלפות בשעה שעולה המקח מדרגא לדרגא כנ"ל. וזהו בחינת שמה יאמר לו נשרפו חטיף בעליה, דהינו בעת שעולה המקח מדרגא לדרגא אזי נזק ונשרף על-ידי התגברות הנ"ל שמתגברים בשעת עליה שעולים מדרגא לדרגא שמהם באים כל ההזקות.

ד ועל-כן אין המקח נגמר כי אם על-ידי משיכה או הנבחה וכיוצא, כי העקר שצריך החפץ שיהיה איזה שעה ברשות הקונה כדי שיוצא מרשות לרשות, ותכף כשנכנס לרשות חברו פעם אחת כבר נכנעו הקלפות שבמדרגה, כי עקר התגברותם בשעה שיוצא מדרגא לדרגא דהינו בעת שיוצא מרשות לרשות שאז נגמר הברור. ועל-כן תקף שמשך החפץ או פיוצא ונכנס ברשותו שעה קלה אזי כבר עלה החפץ מדרגא לדרגא מאחר שכתב יצא מרשות לרשות ועל-ידי זה נגמר המקח, כי עקר גמר המקח הוא על-ידי זה כנ"ל, ועל-כן אפלו אם תקף אחר המשיכה וכו' חזר והניח החפץ אצל המוכר, כבר נגמר המקח, מאחר שכתב יצא מרשות לרשות ונכנעו הקלפות שבמדרגה, מאחר שכתב נכנס לרשותו כנ"ל.

ה ועל-כן בהקדש קונה כסף גם מדרבנן⁶, כי מעות הקדש הוא קדש ומתגלן בו הגונן על-אין מאחר שהוא קדש ואין להפטר אחרת אחוזה בו, על-כן מתגלן בודאי

וכשמעלין אלו הניצוצות והקדשות הנפולות על-ידי המשא ומתן, נמצא שהם עולים מדרגא לדרגא ואזי מתגברים הקלפות שבמדרגה, כי בכל דרגא יש שם דמיונות וקלפות אלו כנ"ל. ועל-כן אין המקח נגמר בדברים בלבד, כי עקר התגברותם הוא בשעה שעולין מדרגא לדרגא כנ"ל, ובשעת גמר המקח כשיוצא הדבר מרשות זה לרשות חברו אזי הוא בחינת הברור. ואזי נתברר הקדשה שיש שם ועולה מדרגא לדרגא ואזי הם מתגברים כנ"ל. נמצא שבשעה שיוצא הדבר מרשות לרשות, שהוא בחינת ברור ועליה מדרגא לדרגא, אז הם מתגברים כנ"ל. ועל-כן כל זמן שלא נכנס החפץ הנקנה לרשות חברו אין המקח נגמר בדברים בלבד, כי אף-על-פי שנתרצה למכר לחברו, אף-על-פי-כן יכול המקח לחזור ולהתבטל על-ידי התגברותם שהם מתגברים תמיד כשרוצין לעלות מדרגא לדרגא ועל-כן צריכין לעשות איזה קנין. ועקר הקנין הוא מדאורייתא¹ בכסף, כשרז"ל (ב"מ מו:): כמו שכתוב ונתן הכסף וקם לו (ויקרא כו, יט). כי עקר הקנין הוא על-ידי הכסף דיקא, כי שם מתגלן הגונן על-אין שהם בחינת גדלת הבורא ותברך כנ"ל, שעל-ידי זה נכנעין הקלפות שבמדרגה ויכולין לעלות מדרגא לדרגא ואזי נגמר המקח, שהוא בחינת הברור ועליה מדרגא לדרגא כנ"ל. וזה בחינת ונתן הכסף וקם לו, וקם לו דיקא לשון תקומה ועליה, כמו שכתוב (בראשית כג, יז) ויקם שדה עפרון וכו'. ודרשו רז"ל (רש"י שם) תקומה היתה לו וכו'. כי על-ידי הכסף דיקא, שהוא בחינת גונן על-אין כנ"ל, על-ידי זה נגמר המקח שהוא בחינת ברור בחינת תקומה ועליה מדרגא לדרגא כנ"ל.

ג אך רז"ל תקנו שאין הכסף קונה, כי באמת אף-על-פי שהכסף בשרשו גבה מאד ויש בו התלבשות גונן על-אין כנ"ל, אף-על-פי-כן למטה אין מתגלן הגונן שיש בכסף וזהו כי אם על-ידי שמתקנין הממון, דהינו על-ידי צדקה לעני הגון וכו' כנ"ל. כי ידוע שכל הדברים נתקלקלו מחמת אדם הראשון ועל-כן אי אפשר שיתגלו הגונן שיש בכסף וזהו כי אם על-ידי תקון, דהינו על-ידי צדקה כנ"ל, אבל

1. מדין תורה.

6. חושן משפט סימן קלט סעיף 7.

ביתוקאל (פרק טו, יג ועיין רש"י שם), והוא נכלל בתוך כל האבנים טובות המגוייין שם אדם פטרה וברקת כל אבן יקרה וכו' הינו בחינה הנ"ל. כי שם הנהב כלול מגוייין סגיאין¹ שהם בחינת כל האבנים טובות שהם פלליות הגוייין, כי כל אחד מהאבנים טובות גון שלו משנה מחברו, כי הם בחינת גוייין עלאין. נמצא שבחינת הנהב דקדשה שמתגלין בו הארת הגוייין הוא בחינת הנהב הטוב הנמשך מגויעדן כנ"ל, כי שם בגויעדן מתגלין כל האורות עליונים שהם בחינת גוייין עלאין פידוע. וכשחטא אדם הראשון ונתגרש מגויעדן נתעלמו כל האורות דהינו אורות הגוייין עלאין, כי נפגם הכסף והנהב בבחינת בעצבון תאכלנה⁷ דהינו מעוט הפרנסה ביגיעה גדולה שזה נמשך מחמת העלמת הגוייין עלאין שבכסף וזהב, כי כשהגוייין מאירין בתוך הכסף והנהב נמשך מהם פרנסה ושפע גדולה. ועקר מעוט הפרנסה בחינת בעצבון תאכלנה הוא מחמת העלמת הגוייין. נמצא שעקר העלמת אורות הגוייין שבכסף וזהב הוא מחמת חטא אדם הראשון כנ"ל. ועקר חטא אדם הראשון שהוא זהמת הנחש נאחז ביותר בהארץ בבחינת ארורה האדמה בעבורך וכו'⁸. ועקר התקון של חטא אדם הראשון תלוי בתקון הארץ, להוציא את האדמה מקללתה, כי הארץ היא שרש כל הדברים שבעולם בבחינת הכל היה מן העפר. וזה שאמרו רז"ל (יבמות סג.) כל מי שאין לו קרקע אינו אדם. כי עקר בחינת אדם הוא כשמתקנין חטא אדם הראשון, כי על-ידי חטא אדם הראשון נפגם בחינת אדם בבחינת אדם ביקר כל יליו נמשל בפמהות נדמו' כי על-ידי זה התגבר כח המדמה כח הפהמיות. וכל זה על-ידי שנתעלמו הגוייין עלאין שהיו מאירין בפנים שהם בחינת צלם אלקים, כי הגוייין הם בחינת המחין שהם צלם אלקים שהם עקר האדם, אבל כשנתעלמין הגוייין נסתלק בחינת צלם אלקים ואינו נקרא בשם אדם. וזהו אדם ביקר כל יליו, יקר אלו תפלני שנקראין פאר שהוא בחינת גוייין עלאין שהם בחינת פאר, כמבאר במקום אחר (כס"י לח). ועל-ידי זה נמשל בפמהות נדמו כנ"ל. וכל אחד כפי מה שזוכה לתקן בחינת חטא אדם הראשון על-ידי

במעוה הקדש גוייין עלאין ועל-כן בהקדש כסף קונה וכו' כנ"ל. ועל-כן גם כשישראל קונה מעכו"ם גס-כן כסף קונה לכמה דעות, כי מעוה ישראל לגבי עכו"ם הוא קדוש מאד ומתגלה בו הגוייין עלאין. וכמוכן היטב שם בדברי רבנו הנ"ל שבשביל זה הם תאבים לממון ישראל כאלו לא ראו ממון מעולם, מחמת שבממון ישראל מתגלין הגוייין עלאין, ענין שם היטב, כי באמת אף-על-פי שגם המעות של ישראל צריך גס-כן תקון כדי שיאירו בו הגוייין כנ"ל, אף-על-פיהן כנגד העכו"ם בודאי ממון ישראל קדוש מאד בבחינת הארת הגוייין ביתרון האור מן החשך⁶ כמובן בכמה מקומות שאפלו האור שאין בו כח להאיר ביום כגון הנר, אף-על-פיהן בלילה ובחשך הוא מאיר מאד בבחינת ביתרון האור מן החשך. ועל-כן בודאי ממון ישראל כנגד העכו"ם הוא מאיר מאד בבחינת הגוייין הנ"ל. ועל-כן ישראל מנכרי קונה בכסף לכמה דעות⁹, וכנ"ל.

ו וזה בחינת מה שהקרקע נקנה בכסף. כי עקר העלמת הגוייין שבכסף מה שאין הגוייין מאירין כי אם על-ידי התקון של צדקה כנ"ל, כל זה הוא מחמת חטא אדם הראשון שעל-ידי זה נתחשכו, כפיכול, ונתעלמו אורות הגוייין ואין יכולין להתגלות כי אם על-ידי תקון. כי עקר אורות הגוייין שבכסף וזהב הם נמשכין רק מהגן עדן. בבחינת ונהר יצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים, שם האחד פישון הוא הסכב את כל ארץ החוילה אשר שם הנהב, וזהב הארץ ההוא טוב, שם הברלח ואבן השהם¹⁰, הינו הנהב דקדשה הנמשך מהנהר היצא מעדן וכו' שהוא בחינת וזהב הארץ ההוא טוב, טוב דיקא, כי שם מתגלין אורות הגוייין בבחינת שם הברלח ואבן השהם, שהם בחינת גוייין עלאין המתגלין בהנהב הטוב הנמשך מגויעדן. כי שם בגויעדן עקר הנהב דקדשה, כי הנהב נמנה בתוך השלש עשרה חפות שעשה הקדוש-ברוך-הוא לאדם הראשון בגויעדן כמובא

1. מהרבה צבעים.

2. קהלת ז, יג. 3. חושן משפט סימן קלד סעיף א. 4. זרואים ז, י-יב. 5. זרואים ג, יו. 6. סס. 7. קהלת ג, כ. 8. טהילים מט, יג.

זה נקרא בשם אדם. ועקר תקון חטא אדם הראשון, שהוא זהמת הנחש, הוא על-ידי תקון הקרקע כנ"ל.

ועל-כן מי שאין לו קרקע אינו אדם, כי כל מה שיש להאדם הוא מכרר אותו מזהמת הנחש. ועקר הוא לברר ולתקן הקרקע, שהיא שרש הכל ושם עקר התקון כנ"ל. וכשמתקן הקרקע נתתקן הכל ונזכר הכל מזהמת הנחש, מחטא אדם הראשון ואזי נקרא בשם אדם כנ"ל. וכשנתתקן הקרקע, שהיא שרש הכל, אזי נתתקן הכל ועל-כן כשקונה קרקע וזה כלל שעל-ידי כל הקנינים מתקנין ומכררין הדבר כנ"ל, נמצא כשקונה קרקע ומתקן בחינת קרקע שהיא שרש הכל, שהוא בחינת כלל תקון חטא אדם הראשון להוציא האדמה מקללתה מבחינת ארורה האדמה וכו'. ועל-כן בשעת קנין קרקע מתגלין אורות הגונון שבכסף וזהב מאחר שהוא בחינת כלל תקון חטא אדם הראשון. ועל-כן הקרקע נקנה בכסף, כי בשעת קניית קרקע מתגלין הגונון שבכסף מאחר שהוא בחינת כלל תקון חטא אדם הראשון כנ"ל, כי הפרוטה כסף שנותן בשעת קנין קרקע הוא בחינת פרוטה של צדקה ממש שעל-ידיה מתקנין כל הממון ומתגלין הגונון כנ"ל, על-ידי שנותן פרוטה לעני ומוציא את העני מבחינת בעצבון תאכלנה על-ידי הממון שנותן לו, ועל-ידי זה מתגלין הגונון שעקר העלמתם על-ידי בחינת בעצבון תאכלנה כנ"ל. ועל-כן הפרוטה של קנין קרקע היא גם-כן בבחינה זו, כי מתקן על-ידי זה ומזכר הקרקע מזהמת הנחש שהיא שרש הכל ועל-ידי זה נתתקן הכל ונתגלין הגונון, כי הא ביהא תליא¹, כמו שכתוב ארורה האדמה בעצבון תאכלנה וכו'. וכן להפך כשמתקן האדמה נתתקן בחינת בעצבון ונתגלין הגונון. ועל-כן הקרקע נקנה בכסף, כי בשעת קניית הקרקע נתגלין הגונון כנ"ל. וזה בחינת קנין סודר. זה בחינת מה שמבאר שם במאמר הנ"ל בענין הגונון הנ"ל המתגלין בכסף וזהב שהם בחינת בגדי ישע וכו' ענין שם היטב. וזה בחינת קנין סודר שקונין על-ידי הבגדים שהם בחינת בגדי ישע בחינת גונון עלאין, כי רבי יוחנן קרא למאני מכבודותא² בחינת בגדי כבוד ופאר בחינת כלליות הגונון. ועל-ידי זה קונין כל דבר, כי עקר הקנין על-ידי

התגלות הגונון שעל-ידי זה נכנעין המניעות שבמדרגה ונקנה הדבר ועולה מדרגא לדרגא כנ"ל, כי הגונון שבכסף וזהב אין מתגלין תמיד כנ"ל ועל-כן צריכין לקנות על-ידי הבגדים שהם בחינת בגדי ישע כנ"ל, כי הגונון מתלבשין בהבגדים שהם בחינת תקון חטא אדם הראשון בבחינת ויעש ה' אלקים לאדם ולאשתו פתנות עור וילבשם³, כי מתחלה היו ערומים ואז היו יכולים לקבל אורות הגונון בלי לבוש, אבל אחר-כך על-ידי החטא נתעלמו ואינם יכולים להתגלות כי אם על-ידי בחינת לבושים בבחינת ויעש וכו' וילבשם. וזה בחינת צדקה שעל-ידיה מתגלין הגונון כנ"ל כי צדקה היא בחינת לבושים בבחינת צדק לבשתי בחינת בגדי ישע הנ"ל שהם בחינת הגונון, כמבאר היטב במאמר הנ"ל שעקר התגלות אורות הגונון פשוטיו שיתגלו ויאירו, אזי הם בבחינת בגדי ישע מעיל צדקה, ענין שם היטב. וזהו בחינת קנין סודר שקונין בהבגדים, שקונה בכל דבר. ורב הקנינים הם על-ידי זה כי הבגדים הם בחינת בגדי ישע בחינת התגלות הגונון עלאין שהם בחינת גדלת הבורא ותפוד. שעל-ידי זה קונין ומתקנין ומעלין כל הדברים שפעולם כנ"ל.

ברוך ה' לעולם אמן ואמן.

הלכה ג

ענין קנין סודר ושאר כל הקנינים שהם מסירה ומשיכה והגבהה⁷.

א על-פי התורה המתחלת דע שיש אמצעי (סי' קנט) ענין שם כל התורה. והכלל כי יש שני מיני למודים בהתורה הקדושה, יש למוד של הצדיק האמת שעולה להשכינה שהוא אמצעי בינו ותפוד ובין העולם, ואז נעשה מהימין והשמאל שיש בהתורה שהם אש ומים, נעשה מהם בחינת שפע רוחניות ושפע גשמיות, הניו מבחינת הימין נעשה שפע רוחניות שהוא שפע עליון לכל דרי מעלה שהם מלאכים ושרפים וכו'. ומבחינת השמאל

1. זה תלוי בזה. 2. רבי יוחנן קרא לבגדיו מכבדי. 3. זראשית ג, כא. 4. איוב כט, יד. 5. חושן משפט סי' קל"ה - קל"ח. 6. זכרונות

כבוש שם בגלות עולה ונכלל בשרשו. ואז אין יודעין בין ארור המן לברוך מרדכי, כי בשרש אין שיד שם ארור כלל, כי שם צוה ה' את הפרכה והכל ברוך ומברך שם. יהי שם ה' מברך מעתה ועד עולם, אמן סלה.

הלכה ד

כל מתנה צריכה שתהא גלויה ומפרסמת וכו'. צריכין לכתב בשטר מתנה כתבוהו בשוקא וחתמוהו בברא וכו' ³ (חו"מ סי' רמב ס"ג).

א **כי** איתא בהתורה אחוי לן מנא דלא שניא לחבלא (סי' כה) שפכל עולם ועולם ובכל מדרגה ומדרגה יש שם דמיונות וכו' שהם הקלפות הקודמין לפרי וסוכבים את הקדשה וכו'. ובשארם נעתק ממדרגה למדרגה אזי תקף נתעוררין הקלפות שפמדרגה ומסבין אותו וצריך להכניע אותם ולשפרם וכו'. כי אין שני בני אדם שוין וכו' וכו'. ופנימיות של התחתון נעשה חיצוניות לחיצוניות עליון וכו'. ואזי צריכין לטהר ולקדש המקום מחדש וכו'. ואי אפשר להכניע הקלפות וכו' אלא על ידי גדלת הבורא, כמובא בפנות של הודו. ובהתגלות גדלת הבורא היא על ידי צדקה שנותנין לעני הגון, כי עקר הגדלה והפאר היא התגלות הגונין, וכסף וזהב הן הן הגונין וכו' ואין מאירין אלא בשבאים לאיש הישראלי וכו'. ובשביל זה העב"ם תאבים לממון ישראל וכו'. ובשביל זה נקראין רשים, כמו הוי זהיר ברשות וכו' אבל דע תקף ומיד שהעב"ם מקבל ממון מישראל תקף ומיד נתעלם הפאר והחן בתוך הממון וכו' וזהו שאין מקרבין אלא בשעת הניתן וכו' עין שם כל זה היטב. גם דע שפדי להכניע הקלפות שפמסבין בכל מדרגה, על זה צריך שיעורר שמחה של מצוה על עצמו, הינו שישמח על ידי שיזכר שזכה להתקרב לה'

משה נתקשה באלו השלשה מצות הנ"ל שהם בבחינת הכנעת מאורי אש, כי הרבן בית המקדש ואריכת הגלות וכל הצרות של ישראל הכל תלוי בזה, על ידי שבכל דור ודור מתנשאים בחינת מאורי אש שהם בחינת מפרסמים של שקר, שהם הרע לעמת הטוב, והם חולקים על הצדיקי אמת ורוצים להעלימן. וזה עקר חבלו של משיח שהוא קמגוריא בין התלמידי חכמים ⁶. ובפרט בדורות הללו שהאמת נעדרת שנעשה עדרים עדרים של אמת, כשארז"ל (סנהדרין צו). ונתערבב העולם מאד, עד שאפלו בין הצדיקי אמת יש מחלקת גדול וכל אחד חולק על חברו ואינו מאמין שגם חברו רוצה דרך אמת ואפשר יותר ממנו, רק הוא סובר כאלו חס ושלוש השאר נוטין מן האמת ואין האמת אלא אצלו, וכיוצא בזה בלבושים רבים בלי שעור. וכל מה שאומרים אנשי אמת, מהפך השקר לעצמו ואומר שאצלו האמת ואי אפשר לבאר זה כי כל מה שנאמר בענין זה יאמר החולק גם כן, רק כל חד בפום מה דמשער בלבה ¹ ויכל להבין בכל עת ובכל דור היכן האמת לאמתו שרוי.

מו וזהו חיב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי ^{2,3}. כי בפורים מכניעין הראש כל חיצות, שהוא בחינת המן עמלק בחינת מאורי אש ואז נתגלה אור העליון מאד ונמתקין כל הדינים בשרשן ונכללין מאורי אש במאורי אור. ועל כן צריכין להתבסם בפורים עד שיכניעו המאורי אש למטה לגמרי, שהם בחינת ארור המן, עד שיעלה לשרש העליון ששם אין שיד לומר ארור המן כלל, כי שם למעלה בשרשו העליון נכללין המאורי אש במאורי אור. אך לזה אי אפשר להגיע כי אם על ידי שתיה של פורים שאז השתיה מצוה ואז היין בבחינת זכה נעשה ראש, ראש דיקא בחינת ראש בית. שעל ידי השתיה של פורים מתגבר בחינת הראש דקדשה עד שנתבטל ונזכר לגמרי בחינת הראש כל חיצות, שנזכר כל הרע, ומעט האמת שהיה

1. כל אחד כפי מה שהוא משיג בלבו. 2. חייב אדם להשתכר ביין בפורים עד שיגיע למצב שהוא לא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי. 3. כתבו אותו בשוק וחתמו אותו בחוץ. 4. כמזכיר קי: 3. מגילה ז:

עקר התגלות הגוֹנֵין היא בממוֹן יִשְׂרָאֵל ועל־יְדֵי התגלות הגוֹנֵין שֶׁבְּמִמּוֹן יִשְׂרָאֵל נִכְנָעִין הַקְּלָפוֹת שֶׁבְּכָל מִדְּרָגָה וּמִדְּרָגָה כִּנ"ל. ועל־כֵּן בְּיָדָיו מְדַבְּרֵי תוֹרָה כָּסֶף קוֹנֶה, כִּי עַל־יְדֵי הַכֶּסֶף נִתְגַּלֵּין הַגּוֹנֵין וְנִתְגַּלָּה גְּדֻלַּת הַבּוֹרָא שְׁעַל־יְדֵי זֶה נִכְנָעִין הַקְּלָפוֹת וְנִגְמָר הַמִּשְׁכָּח, כִּי אִין יְכוּלִין לְקַלְקְלוֹ עוֹד, כִּי כָּבֵד נִכְנָעוּ עַל־יְדֵי הַתְּגַלּוֹת הַגּוֹנֵין שֶׁבְּכֶסֶף יִשְׂרָאֵל וְכִנ"ל ועל־כֵּן בְּאֵמַת מְדַאֲוֵרִיתָא כָּסֶף קוֹנֶה, כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב וְנִתְּן הַכֶּסֶף וְקָם לוֹ, וְקָם לוֹ דִּיקָא, שְׁעַל־יְדֵי הַכֶּסֶף יֵשׁ תְּקוּמָה וְעֲלִיָּה לְהַמְּשָׁח, דְּהֵינּוּ לְהַנְיִצּוֹצוֹת שֶׁבְּהַמְּשָׁא וּמִתָּן, כִּי עַל־יְדֵי הַכֶּסֶף נִתְגַּלֵּין הַגּוֹנֵין וְנִכְנָעִין הַקְּלָפוֹת וְאִין יֵשׁ תְּקוּמָה וְעֲלִיָּה לְהַנְיִצּוֹצוֹת שֶׁבְּהַמְּשָׁא וּמִתָּן וְעַל־יְדֵי זֶה נִגְמָר הַמִּשְׁכָּח מְדַאֲוֵרִיתָא וְכִנ"ל. אֲדָּה מִפְּנֵי מָה אָמְרוּ חַכְמֵי מְשִׁיכָה קוֹנֶה וְכו' כִּי בְּאֵמַת אֶהְיֶה עַל־פִּי שֶׁבְּהַמְּמוֹן הוּא הַתְּגַלּוֹת הַגּוֹנֵין אֲבָל אִין זֶה אֵלָּא אֲצֵל אִישׁ יִשְׂרָאֵלִי וְגַם אֲצֵלוֹ אִין מְאִירִין הַגּוֹנֵין כִּי אִם בְּשִׂיזוּכָה לְתַנּוּן מְמוֹנֵי עַל־יְדֵי צְדָקָה לְעֵינֵי הַגּוֹן, כְּמוֹ שֶׁמְבָאֵר שָׁם, עֵינֵי שָׁם. וְעַל־כֵּן רָאוּ חַכְמֵי שְׁעַל־פִּי רַב הַעוֹסְקִים בְּמַשָּׂא וּמִתָּן אִין זוֹכִים לְתַנּוּן מְמוֹנֵם בְּשִׁלְמוֹת כְּרָאוּי, וְאִין אִין מְאִירִין אֲצֵלֶם הַגּוֹנֵין בְּשִׁלְמוֹת, וְעַל־כֵּן אֶהְיֶה עַל־פִּי שֶׁבְּשִׂעָה שֶׁקָּבֵל הַכֶּסֶף נִתְרַצָּה לְמַכֵּר הַחֶפֶץ לְחַבְרוֹ, וְזֶה נִמְשָׁד בְּשִׂרְשׁוֹ מִהַתְּנוּצְצוֹת הַגּוֹנֵין שֶׁבְּהַמְּמוֹן. אֲבָל אֶהְיֶה עַל־פִּי כֵּן עֲדִין לֹא נִכְנָעוּ הַקְּלָפוֹת שֶׁבְּמִדְּרָגָה וְיְכוּלִין לְקַלְקֵל הַמַּשָּׂא וּמִתָּן מִחֲמַת שֶׁתִּכְּפֵה אַחֲרֶיךָ נִתְעַלְמוּ הַגּוֹנֵין מִחֲמַת שֶׁעֲדִין לֹא תַנּוּן מְמוֹנֵי בְּשִׁלְמוֹת וְכִנ"ל וְכִמּוֹ שֶׁפְּתוּב רַבְנֵי ז"ל (ס"ו כה) לְעֵינֵי הַמְּמוֹן שֶׁבָּא לִיד הָעֵבֹו"ם שְׂאִין הַגּוֹנֵין מְאִירִין רַק לְפִי שִׂעָה וְאַחֲרֶיךָ נִתְעַלְמִין אוֹרָם וְכו' כִּנ"ל. כְּמוֹ כֵּן לְהַבְּדִיל אֶפְלוֹ אֲצֵל אִישׁ יִשְׂרָאֵל אֶהְיֶה עַל־פִּי שֶׁבְּעֵרְךָ הָעֵבֹו"ם מְאִירִין אֲצֵלוֹ הַגּוֹנֵין, אֲבָל אֶהְיֶה עַל־פִּי כֵּן מֵאַחַר שֶׁלֹּא תַנּוּן מְמוֹנֵי כְּרָאוּי אִין מְאִירִין גַּם אֲצֵלוֹ בְּשִׁלְמוֹת רַק מִתְּנוּצְצֵין לְפִי שִׂעָה מִתּוֹךְ הָעֵלְמוֹן וּמִתְעַלְמִין מִיָּד, וְעַל־כֵּן אִין הַקְּלָפוֹת נִכְנָעִין עַל־יְדֵי הַכֶּסֶף לְבַד, כִּי אִין הַגּוֹנֵין מְאִירִין בְּהֵם בְּשִׁלְמוֹת וְעַל־כֵּן אִין

יִתְפָּרֵד וְזָכָה לְהִתְקַרֵב לְצַדִּיקִים הַמְּקַרְבִּין אוֹתוֹ לַה' יִתְפָּרֵד. ועל־יְדֵי הַשְּׂמִיחָה הַזֹּאת הוּא מְשַׁבֵּר הַקְּלָפוֹת וְנִכְנָם לְמִדְּרָגָה שְׂנִיָּה, עֵינֵי שָׁם.

ב וְזֶה יְדוּעַ וּמְבָאֵר בְּדַבְּרֵינוּ כְּמָה פְּעָמִים שֶׁבְּכָל הַמַּשָּׂא וּמִתָּן שְׂעוֹשִׂין מְכַרְרִין נִיצוּצוֹת הַקְּדוּשִׁים, וְכִמְבָאֵר בְּדַבְּרֵי ז"ל בְּהַתּוֹרָה אֲשֶׁרִי (ס"ו לה) וּבְהַתּוֹרָה כִּי תֵצֵא לְמִלְחָמָה (ס"ו רפ) שְׁעַל־יְדֵי מַשָּׂא וּמִתָּן פְּתַקוּנוֹ עוֹלִין מִמִּדְּרָגָה לְמִדְּרָגָה מַעֲשִׂיָּה לְיִצִּירָה, כִּי מַשָּׂא וּמִתָּן פְּתַקוּנוֹ הוּא בְּבַחֲנֵינָת הַקְּרִבַת קֶרֶבֶן הַתְּמִיד וְקַטְרֵת, עֵינֵי שָׁם. וְעַקֵּר הַבְּרוּר הַנִּעֲשֶׂה עַל־יְדֵי הַמַּשָּׂא וּמִתָּן הוּא נִגְמָר כְּשִׂיזוּצָא הַדְּבַר מִרְשׁוֹת לְרְשׁוֹת שְׂאִין נִגְמָר הַמַּשָּׂא וּמִתָּן וְאִין עוֹלִין וּמִתְפָּרְרִין הַנִּיצוּצוֹת כִּנ"ל. וּמִחֲמַת שֶׁבְּכָל הַרְגָּא וְדַרְגָּא יֵשׁ שָׁם הַקְּלָפוֹת הַקּוֹדְמִין לְפָרִי הַמְּסַבֵּבִין אֵת הַקְּדֻשָּׁה, מִחֲמַת זֶה צְרִיכִין לְזַהֵר מְאֹד לַעֲשׂוֹת הַמַּשָּׂא וּמִתָּן בְּקִדְשָׁה גְּדוּלָּה שְׁלֹא יִתְאַחֲזוּ בּוֹ הַקְּלָפוֹת הַמְּסַבֵּבִין שָׁם כִּנ"ל.

ועל־כֵּן אִין הַמִּשְׁכָּח נִגְמָר בְּדַבְּרִים כִּי אִם בְּקִנְיֵן עַל־יְדֵי מְשִׁיכָה וְהַגְּבָהָה וְכו' ^ב. כִּי צְרִיכִין דִּיקָא שִׂיכְנֵם הַדְּבַר לְרְשׁוֹתוֹ שֶׁל הַזוֹכָה בּוֹ עַל־יְדֵי מְשִׁיכָה וְהַגְּבָהָה וְכוּצָא, כִּי כָּל זְמַן שְׁלֹא בָּא לְרְשׁוֹתוֹ לֹא נִגְמָר הַבְּרוּר, וְעַל־כֵּן אֶהְיֶה עַל־פִּי שֶׁנִּתְרַצָּה לְמַכֵּרוֹ וְנִגְמָר הַמִּשְׁכָּח בְּדַבְּרִים לְמַכֵּרוֹ, עֲדִין אֶפְשָׁר שִׂיתְעוֹרְרוּ וְיִתְגַּבְּרוּ מִחֲדָשׁ הַקְּלָפוֹת בְּעַת שִׂירְצָה לְהַכְנִים הַדְּבַר בְּרְשׁוֹתוֹ וּיִקְלְקְלוּ הַמִּשְׁכָּח. כִּי עַקֵּר הַתְּעוֹרְרוֹתֵם בְּשִׂעָה שִׂיזוּצָא הַדְּבַר מִרְשׁוֹת לְרְשׁוֹת שְׂאִין עַקֵּר הָעֲלִיָּה וְהַבְּרוּר וְכִנ"ל. עַל־כֵּן אִין הַמִּשְׁכָּח נִגְמָר בְּדַבְּרִים לְבַד עַד שִׂיעֲשֶׂה קִנְיֵן מִמַּשׁ לְהַכְנִים בְּרְשׁוֹתוֹ עַל־יְדֵי מְשִׁיכָה וְהַגְּבָהָה וְכו' כִּי כָּל זְמַן שְׁלֹא נִכְנָם לְרְשׁוֹתוֹ יְכוּלִין לְהִתְעוֹרֵר וּלְקַלְקֵל הַמַּשָּׂא וּמִתָּן וְכִנ"ל.

ג וְזֶה שְׂאֵמְרוּ רַז"ל (עֵירוּבִין פ"א: וברש"י) דְּבַר תּוֹרָה מְעוֹת קוֹנֶה שְׂנַאֲמַר וְנִתְּן הַכֶּסֶף וְקָם לוֹ. וּמִפְּנֵי מָה אָמְרוּ חַכְמֵי מְשִׁיכָה קוֹנֶה, כִּדִּי שְׁלֹא יֵאמַר לוֹ נִשְׂרַפּוּ חַפְיֵךְ בְּעֲלִיָּה. כִּי

6. חוֹשֵׁן מִשְׁפָּט סִימָן קל"ח סעיף 6.

חשן משפט

בשםקבל החפץ בחנם במתנה קשה מאד לברר ולהעלות הקדשה שיש שם ואזי יכולין להתאחו בו הקלפות המסבבין שבכל מדרגה ויכולין להפסיד חיותו חס ושלום, כי הקלפות הם סמרא דמותא ועלפן שונא מתנת יחיה.

ה ועלפן צריכין לכתב בשטר מתנה כתבוהו בשוקא וחתמוהו בכרא, כי עקר העליה היא בבחינת חיצוניות, שפנימיות תחתון נעשה חיצוניות לחיצוניות עליון ובפרט עלית הניצוצות שבהמשא ומתן, שהמשא ומתן בכלל הוא בבחינת עבודות חיצוניות, כמובן בהתורה הנ"ל (רק שגם בבחינת חיצוניות בעצמו בודאי יש פנימיות וחיצוניות כמובן בפגנות). ועלפן בהמתנה מחמת שישם קשה לברר פנ"ל, עלפן בקל יכולין להתאחו הקלפות שנאחזין בבחינת חיצוניות ויקלקלו המתנה ויכניסו בלב הנותן שישנה דבורו ורצונו ויקלקל המתנה. עלפן אין המתנה נגמרת עד שתהיה מפרסמת וגלויה לכל ויכתב בהשטר מתנה כתבוהו בשוקא וחתמוהו בכרא, כי בשוק ובחזן שם עקר אחיזתם של הקלפות⁶ שנקראים על שם זה חיצונים, עלפן צריכין לפרסם בשטר מתנה כתבוהו בשוקא וכו' שצוה לכתב בשוק ובחזן, כי הוא נותן המתנה בלב שלם כדי לבטל קטרוג הקלפות והחיצונים על ידי שמודיעים המתנה בשוק ובחזן שישם מקום אחיזתם פנ"ל.

ו וזה שאמרו רז"ל (שבת י:) הנותן מתנה לחברו צריך להודיעו. ולמדו משבת שאמר הקדוש ברוך הוא למשה מתנה טובה יש לי בבית גני ושבת שמה ואני מבקש לתנה לישראל, לך והודיעם וכו'. כי צריך להודיע מקדם לחברו שרוצה לתן לו מתנה כדי שיכין את עצמו לקבל המתנה, דהינו שיתגבר את עצמו לקבל המתנה בקדשה ובטהרה לשמו יתברך כדי שיהיה לו פח על ידי זה לברר הקדשה שבהחפץ של המתנה, כי מחמת שבמתנה קשה לברר פנ"ל, עלפן צריך הכנה מקדם ועלפן צריך להודיעו.

נגמר המקח על ידי הפסד וכנ"ל. כי עקר גמר המקח הוא כפי הכנעת הקלפות שאז נשלם הברור וכנ"ל.

וזה שאמרו שם ומפני מה אמרו חכמים משיכה קונה, כדי שלא יאמר לו נשרפו חפץ בעליה. כי מאחר שלא תקן ממונו ולא נתגלו הגונו על ידו, יכול להיות שיתגרו ויתאחו הקלפות בהמזון ביותר, כי את זה לעמת זה עשה אלקים. ומי שזוכה לתקן ממונו על ידי הצדקה אזי נתגליו הגונו שהם גדלת הבורא על ידי ממונו, וזוכה להכניע הקלפות שבכל מדרגה על ידי ממונו פנ"ל. אבל להפך בשאין מתקן ממונו על ידי הצדקה אזי נתאחזין הקלפות בהמזון דיקא מחמת שיש שם קדשה גבה נעלמת שהם הגונו עלאין¹ שנתעלמו שם, שבשאין מאירין כראוי הם נאחזין שם ביותר כי הם פרוכים תמיד אחר הקדשה הגבה ביותר. ומזה בא גדל התגברות תאות ממונו שנמשך מחמת שהמזון בשרשו יש בו קדשות גבוהות מאד שהם הגונו עלאין שמלכשין בו. וכשאינו זוכה לגלות הארת הגונו על ידי צדקה לעני הגונו אזי הקלפות נאחזין בהמזון ביותר ועל ידי זה נופל לתאות ממונו. ומזה באים כל ההכחות והשנויים והעולות שבמשא ומתן אם אין מתגברים על תאותו למזון חס ושלום. וזה שאמרו, שאין מעות קונה כדי שלא יאמר לו נשרפו חפץ בעליה, בעליה דיקא, דהינו בעת שהיו צריכין לעלות הניצוצות שבהפחורה מדרגא לדרגא, אז שלטו הקלפות, שהם מזיקי עלמא. והם בחינת אש, כמו שפתיב (יחזקאל טו, ו) מהאש יצאו וכו'. ועל ידי זה נשרפו החטים והפחורה.

ד ובשביל זה צריכין להרחיק עצמו ביותר מלקבל מתנות בשארז"ל (מגילה כח.) וכמו שפתיב ושונא מתנת יחיה (משלי טו, כו). כי עלית הקדשה קשה שיהיה בחנם כי אם בכסף מלא, כמו שפתיב בזהר הקדוש (תרומה כח.) לעגון קנית המצות ומעשים טובים שצריכין לקנותם באגר שלים², כי הסמרא אחרא נקראת חנם פידוע (פע"ח חג המצות פ"ו). ועלפן

1. הצבעים העליונים. 2. בשכר שלם [-בכסף מלא].
6. ספר הליקוטים פרשת תולדות.

וכן על-ידי מצות תפלין אנו מכינים עצמנו להתעטף בכתרי דמלכא¹ שהם אורות התפלין בשרשם. כי בנדאי על-פי דין אין מגיע להאדם שֶׁכָּר נפלא ונורא בזה בשביל ציצית ותפלין שהם קלים ונעימים לעשותם וכל השֶׁכָּר שִׁקְבַל עבודם הוא רק מתנת חנם. רק ש'ה' יתברך ברחמיו חמל עלינו וצוה עלינו לעשות בזה העולם אלו המצוות הקדושות כדי שיהיה לנו פלים וכח לקבל מתנת חנם שלא, וכן בשארי המצוות. וכן כל המצוות לא תעשה הזהיר אותנו שלא לעשות כדי שלא נבוא מלכלכים חס ושלום להלוא דמלכא².

והוא כמו מלך שמוהיר ומודיע מקדם לאוהביו שרוצה לתן להם מתנות יקרות וסגולות נוראות ונשגבות לכל אחד ואחד בזמן פלוני, ומאהבתו וחמלתו הוא מודיעם תחלה כדי שיכינו עצמם לזה כדי שלא יבואו מלכלכים חס ושלום בטיט וצואה לסעדת המלך שיהיה שם המלך וסיעתו, כי בנדאי אי אפשר להם לקבל מתנותיו הקדושות בשהם מלכלכים חס ושלום. גם צריכים להכין לעצמם מלבושים נאים ויקרים וכמה מיני ריחות טובות נרד וכרפם קנה וקנמון וכו' וכמה מיני קשויים יפים ונאים שיהיו ראויים לכנס בהם בהיכל המלך בין גדוליו ושָׂרָיו ועבדיו הקדושים והטהורים ואז יוכלו לקבל מתנת ידו הטובה. ובחמלתו הגדולה הכין להם מקדם כל הדברים והתפצים שצריכים לעשות ולתקן מהם מלבושים וכתרים כאלו שיהיו ראויים לכנס בהם בהיכלא דמלכא³ וכל מיני בשמים וריחות טובות שיתבשמו בהם מקדם. וצוה להם והזהיר להם שבכל הזמן שנתן להם מקדם להכין עצמן לסעדה, שבכל הזמן הנה יעסקו לעשות ולתקן אלו המלבושים היקרים וכל אלו הכתרים הקדושים. ושלח להם שלוחיו הנאמנים ללמדם ולהודיעם איך לעשותם ולתקנם בפרטי פרטיות כדי שיבואו לשם בלבושים וכתרים ותקונים הנהוגים שם כדי שלא יתבזשו בין כל הקרואים לשם.

ז וזה בחינת שבת, שהיא מתנה טובה שהיתה בבית גנוי, ש'ה' יתברך מודיע לנו קדם שנתנה לנו כדי שנתגבר להכין את עצמנו לקבל את המתנה טובה ויקרה הזאת. כי שבת צריך הכנה בשארנו⁴ (שבת קיז:) כמו שכתוב והיה ביום הששי והכינו וכו' (שמות טו, ה). ועל-כן גם עתה שֶׁכָּבַר נתן לנו ה' יתברך ברחמיו את השבת, אנו צריכין בכל ימות השבוע להכין את עצמנו לקבל מתנה טובה הזאת ושבת שמה וזהו בחינת זכור את יום השבת לקדשו⁵ - זכרהו מאחד בשבת⁶, שאם נודמנה לך מנה יפה תהא מזמינו לשבת⁷, הינו בחינת הכנה בכל ששת ימי החל לקבל את המתנה טובה שהיא שבת. וזהו בחינת כלל כל העבודה של האדם בזה העולם שנקרא ערב שבת והעולם הבא נקרא שבת, כשארנו⁸ (ע"ו ג.) מי שפירח בערב שבת יאכל בשבת וכו'.

כי באמת אי אפשר לעבד את ה' יתברך כמו שכתוב (איוב מא, ג) מי הקדימני ואשלים, כלום עשה לי מזוזה עד שלא נתתי לו בית וכו' כשארנו⁹ (ויקרא רבה כו ב) וכמו שאמר אדמו"ר ז"ל בהשיחה הנדפסת בספורי מעשיות (שיחות הר"ן נא) עין שם. וכל העבודה של תורה ומצוות שצוה אותנו לעשות בזה העולם הם רק הכנות שצריכין אנו להכין את עצמנו לקבל מתנת ידו הטובה שהוא יתברך רוצה לתן לנו ברחמיו לעתיד. כי באמת כל התורה ומצוות קלים ונעימים לעשותם, כמו שכתוב (משלי ג, יז) דרכיה דרכי נעם וכו' ומן הדין אין ראוי לקבל עליהם שֶׁכָּר וכל השֶׁכָּר טוב שיתן הוא רק מתנת חנם, כמו שכתוב (תהלים סב, ג) ולך ה' החסד כי אתה תשלם לאיש כמעשהו. וכל המצוות הם רק בחינת הכנות לקבל על ידם מתנת חנם ממנו יתברך שהוא השֶׁכָּר של אותה המצוה. כגון למשל על-ידי שאנו לובשין ציצית על-ידי זה אנו מכינים עצמנו להתעטף באור הציצית ולזכות לחלוקא דרבנן וכו'.

1. בכתרי המלך. 2. לשמחת המלך. 3. בהיכל המלך. 4. שמוט כ, ט. 5. מכילתא יתרו פר' צחודש פר' ז. 6. זילא טו.

חשן משפט

וכו' הינו כי בודאי נקבל רב טוב אשר עין לא ראתה על-ידי מעשינו הטובים, רק שאנו צריכים לידע האמת שכפי שורת הדין אין מגיע לנו פרם מאחר שהכל מאתו וכנ"ל רק שכל עבודתנו היא שלא על מנת לקבל פרם, רק שעל-ידי עבודתנו ומעשינו הטובים יהיה לנו הכנה לקבל חסדו הגדול שהם אוצרי מתנת חנם שיתן לנו לכל אחד ואחד כפי מה שהכין את עצמו בזה העולם לסעודתא דמלכא וגדוליו ומידעיו, כמו שכתוב (יואל ג, ה) ולשרידים אשר ה' קורא וכו'. וכמו שפרש רש"י שם. וזהו העולם הזה דומה לפרוזדור והעולם הבא לטרקלין, התקן עצמו בפרוזדור כדי שתכנס לטרקלין⁶, הינו כנ"ל שכל העבודה שבזה העולם היא רק בבחינת הכנות כדי לכנס בהיכל המלך בחינת התקן עצמו בפרוזדור כדי שתכנס לטרקלין וכנ"ל.

ח וזהו בחינת גדל המעלה שאין למעלה ממנה, שהיא התקרבות לצדיקים וליראים וכשרים אמתיים. כי הצדיקים האמתיים הם מודיעים לנו בכל פעם אוצרי מתנותיו הטובים שהוא יתברך רוצה לתן לנו ברחמיו, ומודיעים לנו בכל עת איך להכין את עצמנו לקבלם, ונותנים לנו עצות איך לנקות ולטהר עצמנו ולבושנו מכל מה שנכשלונו עד הנה. כי כל צדיק הדור הוא בחינת משה אשר ה' יתברך מודיע על ידו לנו את כל המתנות טובות שרוצה לתן לנו, כמו שכתוב (תהילים קמ, ז) יודיע דרכיו למשה וכו' וכתוב (שם עה, ה) אשר צוה את אבותינו להודיעם לבניהם. כי הצדיק האמת ששכל דור הוא חופר בארות ומענינות חדשות, מענינות הישועה שאינם פוסקין, באפן שיוכלו לטהר בהם כל הפגומים והמלכלכים והמתעבים שבעולם, ולהתרפאות בהם מכל מיני חלאים ומכאובות רעים בגוף ונפש, ולהתרחץ ולהתבשם על-ידם בכל מיני ריחות טובות. כי ה' יתברך מודיע דרכי טובו וחסדיו הנפלאים לצדיק האמת, כי הוא

וביותר ויותר צוה להם והודיעם על-ידי שלוחיו ממה להתרחק. והזהירם מאד מאד שלא יטמאו ולא ילכלכו עצמן חס ושלום בכל הדברים המתעבים שם. ומרב חמלתו הודיעם גם-כן על-ידי נאמניו במה ירחצו ויטהרו עצמן מלכלוכים אלו אם יכשלו לפעמים ולא יהיו גוהרין מהם חס ושלום. ותקן להם במה ובמה מעינות קדושות וכמה עצות ותקונים לרחץ ולנקות עצמו מכל זה עד שאפלו מי שהוא מלכלך מאד, ומטבל בשחת ומטבע ביון מצולה ומלכש בכגדים צואים חס ושלום, גם הוא יכול לנקות עצמו ולרחץ ולטהר עצמו באלו המענינות הנובעים שמן אפרסמון וכל מיני ריחות נפלאים שיש להם פח להפך כל מיני ריחות רעים לריחות טובים ויקרים. והודיעם שבכל הזמן שנתן להם יש בידם לקח מכל החפצים והבשמים אשר הכין להם ולהתלבש ולהתקשט בהם כמו שירצו, ולטבל ולטהר עצמם בכל המענינות הקדושות האלה שמטהרין ומנקין אותם מכל הלכלוכים כדי שיוכלו לבוא נקיים וטהורים להיכל המלך מקטרים מור ולבונה, מלכשים בלבושים קדושים ונקיים הנהוגים שם מכתרים בכתרי דמלכא. ואז יוכלו לקבל כל האוצרות מתנת חנם אשר הכין להם המלך אשר עין לא ראתה וכו' אשרי הזוכה להם. והנמשל מובן ממילא.

נמצא שכל המצות ומעשים טובים הכל מאתו יתברך ממה שהכין לנו ברחמיו המרבים וכמו שכתוב (דברי הימים א כט, יד) כי ממך הכל ומיך נתנו לך. וכתוב (איוב מא, ג) מי הקדימני ואשלם, ואין ראוי לקבל עליהם שחר. רק שברחמיו רצה לזכות אותנו לתן לנו אוצרי מתנת חנם פאולה, לפיכך הרבה לנו תורה ומצוות שהם פלם תקונים והכנות לקבל על ידם רב טוב הצפון, שהם אוצרי מתנת חנם שרוצה לתן לנו בחסדו וברחמיו וכנ"ל. ועל-כן אמרו רז"ל (אבות א, ג) אל תהיו פעבדים המשמשין את הרב על מנת לקבל פרם אלא

6. אבות פרק 7 משנה טו.

הדמיונות והתארות והבלבולים והמניעות וכו' וכו' מתפשטים נגדו בכל פעם מאד מאד, ואינם מניחין אותו לכנס לשערי הקדשה, ומחמת זה רבים נכשלו ונפלו, כי בתחלה התחילו קצת להתקרב לה' יתברך ועסקו בתורה קצת וכו' אבל אחר-כך על-ידי עצם ההתפשטות וההשתטחות הנ"ל של המניעות והתארות והבלבולים וכו' שהתפשטו בנגדם מאד בכל פעם, על-ידי זה טעו בעצמן כאלו אפס תקנה חס ושלום ונתרחקו כמו שנתרחקו. ובאמת טעו הרבה בזה, כמו שאמר אז אדמו"ר ז"ל שבוה טועין החסידים הרבה, מה שפוכרין שהתגברות התארות נגדם היא מחמת שנפלו מדרגתם, לא כן הוא, אדרבא, מחמת שצריכים לעלות מדרגא לדרגא, על-ידי זה מתגברים ומתפשטים בנגדם הדמיונות והתארות וכו' כל-כך (כמבואר שם בסוף).

אך עקר העצה לזה, שיזכיר את עצמו בכל עת גדל חסדו וטובו הגדול של ה' יתברך ואל ישכח כל גמוליו. ויזכר היטב את כל החסד הגדול שעשה ה' יתברך עמו ולא עשהו גוי, וקרבו להישרים ותמימים היונקים מצדיקי אמת. וישמח מאד בכל הנקודות טובות שזכהו ה' יתברך מעודו, ועל-ידי זה יזכה להתגבר בכל פעם נגד גדל ההתפשטות של הקלפות שמתפשטים בכל דרגא ודרגא ויעבר לכתח עליהם. וכשנדקדק בדברי אדמו"ר ז"ל שבתורה הנ"ל נמצא שגם עצה הזאת היא בחינת עצה הראשונה שכתב שם שלהתגבר נגד הקלפות שבכל דרגא הוא על-ידי התגלות גדלת הבורא שהוא בחינת הכוונות של 'הודו' שאז עולין מעשיה ליצירה ואז מזכירין גדלת הבורא, עין שם. וזהו בעצמו בחינת העצה השניה הנ"ל דהינו לשמח בחסדו וטובו הגדול יתברך. כי כל מה שזוכרים ומגלין חסדו וטובו יתברך נתגלה גדלתו ותפארתו יתברך יותר ויותר. כי עקר גדלתו של יוצר בראשית היא בחינת החסד הגדול שהוא עושה עמנו בכל עת בכל דור ודור, כי

יתברך ממשיד חסדים חדשים בכל דור ודור, ועושה חסד חנם בכל דור ודור. כי אפלו בכל יום ויום נמשכין חסדים חדשים, כמו שכתוב (איכה ג, כב-כג) חסדי ה' כי לא תמנו כי לא כלו רחמיו חדשים לבקרים רבה אמונתך, וכמו שפרש רש"י שם שהחסדים מתחדשים בכל בקר, מפל שפן בכל שבוע ובכל חדש ובכל שנה ושנה, מפל שפן בכל דור ודור. כי סוף כל סוף חסדו יתגבר עלינו עד שיביא לנו משיח צדקנו, וינאלנו מפל הצרות והמצוקות שפבלנו בפרט בעתים הללו המקום ירחם. ובודאי כל שנה וכל יום שבא מאחר הוא קרוב יותר לביאת משיח, ונמשך עליו חסד הגדול שממשיך משיח צדקנו, כמו שכתוב (תהלים יח, נא) ועושה חסד למשיחו. אך כל אלו החסדים הגדולים שהוא יתברך רוצה להמשיך עלינו בכל עת, אין מי שידע מהם כי אם הצדיק האמת. וכל מי שמקרב אליו הוא מודיע לו רחמיו וטובו הגדול עד אין חקר, אשר על-ידי זה אפלו הגרוע שבגרועים יכול להכין את עצמו לקבל אוצר מתנת חנם שלו. והעקר הוא האמונה והרצון שידע האמת באמונה שלמה על מה אתי בהאי עלמא¹, ואז בודאי ירצה וישתוקק תמיד לשוב אליו יתברך ויחתר בכל כחו להתקרב לאנשים נאמנים שיודעים לחזקו וליעצו עצות אמתיות ונכונות כפי מה שקבלו מרבותיהם הקדושים, עד אשר יזכה לשוב אל ה' וירחמנו ואל אלקינו כי ירבה לסלות.

ט וכל זה פלול ומרמז בסוף התורה הנ"ל מה שכתוב שם שבדי להכניע הקלפות שבכל מדרגה, הוא על-ידי שמחה של מצוה, על-ידי שיזכר חסדו הגדול שזכה להתקרב לה' יתברך ולצדיקים וכו' כנ"ל עין שם. כי כל מי שרוצה לגשת אל הקדש להתקרב לה' יתברך ולתורתו, מתגברין ומתפשטין נגדו בכל פעם מאד מאד, וכל מה שרוצה להתחזק ולהתגבר, מתפשטין בנגדו יותר ויותר בבחינת פשטוהו ולא עיל לתרעא² הנאמר בהתורה הנ"ל שהסמרא אחרא שהם

1. בשביל מה הוא הגיע לעולם הזה. 2. פשטו אותה [המחצלת] ולא נכנסה בפתח.

חשן משפט

[שיד לעיל]

יא ועל-כן לא רצה אברהם אבינו לקח המערת המכפלה במתנה מעפרון, כמו שכתוב (בראשית כג, ט) בכסף מלא יתננה לי, כי לגדל עצם הקדשה שהיתה שם, וכשהיתה תחת יד עפרון היו הקלפות מסבבין אותה מאד, ועל-כן אצל עפרון היתה חשד אפלה כמוכא³ על-כן לא היה באפשר להוציאה מעפרון במתנה בחנם כי אם בכסף מלא, כי אי אפשר להוציא ולהעלות הקדשה בחנם, בפרט קדשה גבהה כזאת. ועל-כן נתן לו ארבע מאות שקל כסף, שהם מרמזין על ארבע מאות עלמין דכסופין, כמו שכתוב בזהר הקדוש (חיי שרה קכג:). הינו כי ממון של אברהם היה קדוש מאד ונתגלו בו כל הגונון עלאין שהם גדלת הבורא יתברך שגהו בחינת ארבע מאות עלמין דכסופין שבהם מתענגים הצדיקים, שהם בחינת כלל כל הגונון הקדושים שהכל תאבים ומתענגים לראותם ולהסתפל בהם. וזהו בחינת ארבע מאות שקל כסף עובר לסוחר¹, ותרגומו דמתקבל בסחורתא בכל מדינתא¹, הינו שכל הסחורות והמשא ומתן שבכל המדינות, הכל נעשה על-ידי הכסף, כמו שכתוב (קהלת י, ט) והכסף יענה את הכל, מחמת שבהכסף כלולים כל הגונון עלאין שכלולים בארבע מאות עלמין דכסופין, שהם בחינת ארבע מאות שקל כסף, ובכח זה קנה אברהם את מערת המכפלה מעפרון, על-ידי שגלה גדלת הבורא על-ידי הארבע מאות שקל כסף שלו שהיו כלולים בהם כל הגונון וכו' פנ"ל, שעל-ידי זה נכנעו הקלפות שרצו להתאחו שם ונפלו ונתבטלו, ועלתה השדה והמערה ונקנה לאברהם, כמו שכתוב (בראשית כג, י) ויקם שדה עפרון - תקומה היתה לו, כמו שפרש רש"י שם, והכל על-ידי התגלות הגונון שבכסף של אברהם וכו' ל. אבל בודאי עפרון לא זכה להנות מאלו הגונון, כי אחר-כך כשבא הכסף לידו נתעלמו הגונון שהם בחינת ארבע מאות עלמין דכסופין וכמבאר לעיל.

מדת החסד נקרא גדלה, כמו שכתוב (דברי הימים א כג, יא) לך ה' הגדלה, זה חסד פי' דוע⁶. וכל מה שנתגלה חסדו יותר, נתגלה גדלתו יתברך יותר. על-כן כשאדם משמח את עצמו בשמחת ישראל, ומזכיר את עצמו חסדיו ונפלאותיו שעשה עמו, ומאמין בחסדיו וטובו הגדול שעדין יש לו תקנה תמיד כאשר הודיעונו צדיקים האמתיים, על-ידי זה נתגלה גדלת הבורא יתברך כי זה עקר גדלתו פנ"ל, ועל-ידי זה מכניע ומשבר הקלפות שבמדרגה שמתפשטים בנגדו, וזכה לבטלם ולבוא למדרגה השנייה, וכן בכל פעם.

י והכלל שצריכין לידע ולהאמין שחסדו וטובו יתברך הוא בלי שעור, כמו שכתוב (איכה ג, כב) חסדי ה' בי לא תמנו כי לא כלו רחמיו, וכתוב (ישעיה נה, י) כי החרים ימוש והנבעות תמוטינה וחסדי מאתך לא ימוש. וכל התקנה לעולם הבא שאנו מצפים לקבל ממנו יתברך הכל הוא רק מתנת חנם, רק שהוא ברחמיו רוצה שגבין עצמנו לקבל מתנתו הטובה. על-כן בכל עת ושעה ורגע יש בדינו להתחיל מעתה להכין עצמנו לקבל טובו וחסדו. והעקר על-ידי הרצון, כמו שאמר אדמו"ר ז"ל שעקר הוא הרצון וכו' (שיחות הר"ן י. נא) וזה יש בדינו תמיד, כי חסדו גדול כל-כך עד שגם ההכנות בעצמם הוא נותן לנו במתנת חנם באשר אנו רואין בחוש שהוא עוזר לנו בכל יום להניח טלית ותפלין ולקרנות קריאת שמע פעמים בכל יום, מה שאין אנו ראויים לזה כלל, באשר יודע כל אחד בנפשו, וכן בשאר מצות. על-כן ראוי לנו בכל עת להודות לו ולברכו על כל החסד אשר עושה עמנו ואשר עתיד לעשות עמנו, ולבטח בחסדו ולצפות לישועתו, ולשמח נפשנו מאד בכל זה ועל-ידי זה נזכה להתגבר בכל פעם על גדל ההתפשטות שמתפשטין בנגדנו בכל עת, עד שנוזכה להתקרב אליו יתברך על-ידי גדל חסדיו ורחמיו המרבים והגדולים שאינם תמים ואינם כלים לעולם אמן ואמן.

1. [כסף] שמתקבל תמורת סחורה בכל המדינות.
 2. זוכר כהעלותן קנא.
 3. זוכר חיי שרה קמת. ליקוטי מוהר"ן סי' יז.
 4. זראשית כג, טז.

יותר, מחמת זה מתפשטים כנגדו כל-כך כנ"ל. וזהו ויפגע במקום, שזכה בתקף החרון-אף שהם הקלפות שהתפשטו כנגדו, לפגע שם במקומו של עולם. כי כל מה שעולין למדרגה גבוה יותר, מתקרבין ביותר לה' ותברך שהוא מקומו של עולם, שכל המקומות וכל הדרגות שבעולם כלולים בו ותברך כי הוא ותברך מקומו של עולם ואין העולם מקומו. הינו שיעקב בחינת איש הישראלי על-ידי גדל התחזקותו וזה להבין האמת שאין זה נפילה והתרחקות חס ושלום, רק פגע שם דיקא במקומו של עולם, שהבין שישם דיקא צריך לבוא למדרגה גבוה יותר להתקרב ביותר לה' ותברך ועל-כן מתפשטים כנגדו כל-כך. ואז וילן שם כי בא השמש, הינו שקבל על עצמו וסבל צער החשך שהוא בחינת לילה, ולן שם בצערו שהיה לו מרדיפת התאות והדמיונות שהם בחינת חרון-אף שהם בחינת הקלפות שהתפשטו כנגדו מחמת שהיה צריך לעלות למדרגה שניה כנ"ל.

וזהו כי בא השמש שהיא השכל והמחין שנסתלקו ממנו, כי בעת התגברותם והתפשטותם אין השכל בשלמות, כי כח המדמה שמשם כל התאות וכו' הוא כנגד השכל, כמבאר בתחלת התורה הנ"ל ענין שם. וזהו כי בא השמש - שלא בעונתה, כמו שדרשו רז"ל (בראשית רבה סח, י), הינו שפודאי ביאת השמש שהיא הסתלקות המחין שהיו לו אז, היה שלא בעונתה, שלא בזמנו, כי לא היה בדין שישתלק שכלו ממנו ויתפשטו כנגדו כל-כך, כי לא היה מחמת נפילתו חס ושלום, רק מחמת שהיה צריך לעלות למדרגה שניה כנ"ל. וזהו ויקח מאבני המקום וישם מראשתי, ואמרו רז"ל (שם יא) שהיו שתיים עשרה אבנים כנגד שנים-עשר שבטי בני יעקב. שתיים-עשרה אבנים הם בחינת שתיים עשרה אבני החשן שהיו על שמות שנים-עשר שבטי בני יעקב שהם כלליות הגונון, כי כל הגונון היו בשתיים עשרה אבני החשן, שהם אדם ופטרדה וכו' שכל אחד היה לו גון מיוחד. נמצא ששתיים עשרה אבני החשן הם כלליות הגונון, הינו שהמשיך התגלות הגונון

וכן דוד לא רצה לקבל גרן ארונה בחנם, כי שם היה מקום הבית-המקדש, שהיה בלתי אפשר להוציא מהסטרא אחרא בחנם כי אם בכסף מלא להכניע הקלפות שסבבוה, על-ידי התגלות הגונון שבכסף וזהב וכנ"ל. ועל-כן נזכר שם אצל דוד כסף וזהב, כמו שכתוב בדברי הימים (א' כא, כד-כה) בכסף מלא וכו' ויתן דוד וכו' שקלי זהב, כי שם היו צריכין להעלות קדשה גבוה ביותר שהוא מקום הבית-המקדש ובית קדשי קדשים. על-כן הכרח לגלות כל הגונון שבכסף וזהב כדי להכניע הקלפות שהיו מסבבים שם. כי כל מה שהקדשה גבוה יותר מסבבין שם הקלפות ביותר, וכמו כן צריכין להמשיך התגלות הגונון יותר כדי להכניעם ולבטלם על-ידי זה וכנ"ל.

יב וזהו ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה. הינו כשאיש הישראלי יוצא מדרגא לדרגא, אז משתפחים ומתפשטים כנגדו הקלפות שהם הדמיונות וכו' שהם בחינת חרון אף, כי הם מתקפא דדינא¹ פידוע (סי כד). וזהו⁶ ויצא יעקב - שהוא איש הישראלי, מבאר שבע - הינו מהמדרגה הקדושה שהיה בה שנקראת באר שבע, כי כל דרגא ודרגא דקדשה כלולה מכל השבעה מדות שהם² ימי הבנין שכלולים בכל דרגא, וכשיעקב שהוא איש הישראלי יוצא משם כדי לבוא למדרגה שניה הגבוה יותר, אז וילך חרנה, שמכרח לילך דרך החרון-אף שהם הקלפות שמהם כל הדמיונות והתאות והבלבולים שמתפשטים נגדו בכל פעם כנ"ל.

אבל מחמת שאיש הישראלי בחינת יעקב חזק בדעתו ואינו מניח את מקומו ואינו נופל בדעתו, מחמת זה רק מתחזק בכל מה דאפשר לעמד על עמדו, על-ידי זה ויפגע במקום, על-ידי זה זכה להבין האמת שמה שמתפשטים התאות וכו' כנגדו כל-כך אין זה נפילה חס ושלום, רק שהוא מחמת שצריך לבוא למדרגה גבוה יותר ולהתקרב לה' ותברך בהתקרבות

1. מתוקף הדין. 2. שבעת.
6. זראשיית כח, י.

שהם גדלת הבורא, שעל-ידי זה הכניע הקלפות שבמדרגה וזכה לצאת מהמדרגה שבמדרגה השנייה ולעלות אל השכל. וזהו וישבב במקום ההוא, ואיתא⁶ שהוא בחינת ויש כ"ב, שהם כ"ב אתון דאורייתא¹, הינו שזכה לשפר המדרגה ולעלות אל השכל, ולהוציא מתיקות שכלו מבח אל הפעל, עד שזכה לשכל הנקנה שהוא בחינת נפת צופים ואמנה (כמ"ש שם בתחילת התורה הנ"ל עי"ש). וזהו בחינת כ"ב אתון דאורייתא, כי זהו שלמות השכל בשמוציאין אותו מבח אל הפעל עד שזוכין לשכל הנקנה, דהינו להשיג דבר קים בתורה. ועקר שלמות השגת השכל היא בשזוכין להכנים ההשגה בתוך צרופי אותיות שהם בחינת כ"ב אתון דאורייתא, דהינו שיוכל לדבר ולגלות זאת ההשגה על-ידי הדבור שכלול מעשרים ושתים אותיות. כי כל זמן שאין יכול להכנים השכל בתוך אותיות הדבור, נחשב בחינת שכל בכת. ועקר מוציא מבח אל הפעל הוא בשמכניסו בתוך עשרים ושתים אותיות הדבור, שזהו בחינת נפת המפנה שפתותיך המוכא שם בהתורה הנ"ל לענין זה עין שם. וזהו וישבב במקום ההוא - ויש כ"ב, שעל-ידי שעמד איש הישראלי על עמדו ולא הניח עצמו לפל על-ידי תקף ההתפשטות שהתפשטו כנגדו, וזכה להמשיך התגלות הגנין עד שהכניע ושבר אותם, על-ידי זה זכה לעלות אל השכל שבמדרגה הגבוה יותר, עד שהוציא השכל מבח אל הפעל, שהוא בחינת אותיות הדבור בחינת כ"ב אתון דאורייתא כנ"ל.

וידיים בו. מלאכי אלהים הם העובדי ה' שנמשלו למלאכים, עלים וידיים בו בזה הסלם, כי כל עלייתם וירידתם הוא בבחינת הסלם הזה, שמי שהוא פקח ומאמין לדברי הצדיק שאין זה נפילה כלל, ומתחזק ומתגבר כנ"ל, הוא עולה על-ידי זה למדרגה הגבוה יותר, ולהפך, מי שאינו מתחזק הוא יורד חס ושלום על-ידי זה. וזהו והנה ה' נצב עליו ויאמר וכו' שהבטיחו בכמה הבטחות, כי מחמת שיעקב שהוא איש הישראלי הכשר עמד בגסיון ולא הניח את מקומו עד שעלה למדרגה שניה כנ"ל, על-כן הבטיחו ה' ותברך שיהיה עמו וכו' ושמרתיו בכל אשר תלך וכו'. שהבטיחו שאף-על-פי שיעבר עליו עוד כהנה וכהנה, אבל ה' ותברך ושמרהו בכל עת בכל אשר ילך, עד אשר יביאהו למדרגתו העליונה בשלמות בחינת כי לא אעזבך עד אשר אם עשיתי את אשר דברתי לך - בשבילך, דהינו מה שדבר עם הצדיק אמת את כל המדרגות הקדושות שזכנו ברחמי המרבים וכנ"ל.

וזהו ויקץ יעקב משנתו ויאמר אכן יש ה' במקום הזה ואנכי לא ידעתי, הינו בשחקין משנתו ויצערו שהיה לו בעת שהתפשטו כנגדו כל-כך, אז אמר אכן יש ה' במקום הזה ואנכי לא ידעתי, כי נדמה לי פאלו אין שם ה' ותברך כי הדמיונות רצו לבלבל אותי פאלו אין שם ה' ותברך ורצו להפיל אותי חס ושלום, ומה גדלו חסדי ה' אשר עזרני עד כה לעמד על עמדי, עד שנודע לי כי באמת יש ה' במקום הזה, כי באמת לא היה נפילה כלל, רק שהתפשטו כנגדי מחמת שהייתי צריך לעלות למדרגה גבוה יותר ולהתקרב לה' ותברך בהתקרבות יותר כנ"ל. ועל-כן נדר יעקב נדר להקריב קרבנות ולתן צדקה, כמו שכתוב והאבן הזאת אשר שמתו מצבה וכו' וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך, כי עקר הכניעת הקלפות שפכל מדרגה הוא על-ידי צדקה, שעל-ידי

ואז ויחלם והנה סלם מצב ארצה וראשו מגיע השמימה, הינו שאז הראו לו שכל עבודת האדם בזה העולם היא בבחינה זאת בבחינת סלם מצב ארצה וראשו מגיע השמימה, הינו שהוא צריך בכל פעם לעלות מדרגא לדרגא כמו שעולין בסלם, ומחמת זה מתגברין ומשתפחוין ומתפשטין כנגדו כל-כך בכל פעם כנ"ל. וזהו והנה מלאכי אלהים עלים

1. עשרים ושתים אותיות שיש בלשון הקודש שמהם כתובה התורה.
 6. זוהר פנחס רלט. מיקוני זוהר מיקון ים, לד.

זה נתגלו הגונו וכו' כנ"ל. וזהו גם כן בחינת קרפנות שבבית המקדש, שהם בחינת נדיבות לב בחינת צדקה, שעל ידי זה משברין המדמה כמבאר בתחלת התורה הנ"ל על מאמר רז"ל משחרב בית המקדש, ששכירת המדמה היא על ידי קרפנות, עין שם.

יג וזהו וישא יעקב רגליו וילך ארצה בני קדם וירא והנה באר בשדה וכו' והאבן גדלה על פי הבאר וכו'. וישא יעקב רגליו, הינו שיעקב נשא את רגליו שהוא בחינת מדרגה התחתונה, ועלה למדרגה הגבוהה בכל פעם. כי על ידי שעמד בנסיון כל כך ולא הניח לפל עצמו בכל מה שעבר עליו, עד שזכה להשיג השגה הנ"ל שהקלפות והדמיונות מתפשטין בכל דרגא ודרגא וכו' ושהכוננתם על ידי התגלות הגונו וכו' שזהו בחינת כל השגת החלום שראה או מראה הסלם וכו' ושה' יתברך נצב עליו לשמרו בכל דרגא ודרגא וכו' כנ"ל, אז וישא יעקב רגליו, שזכה לנשא ולהגביה תמיד בחינת רגליו, הינו מדרגות התחתונות, ועלה בכל פעם למדרגה עליונה, כי מדרגה התחתונה נגד הגבוהה ממנה היא בחינת רגליו פידוע. ואז וילך ארצה בני קדם, שהלך להודיע עניו זה לכל החפצים לשוב לה' יתברך כדי שיתחזקו בכל פעם ולא יפלו לעולם. וזהו ארצה בני קדם, בני קדם הם בחינת נפשות הגבוהות בשרשן שנפלו למה שנפלו, לבחינת ארציות וגשמיות. כי הם נקראין בני קדם מכמה טעמים, כי הם בשרשן נקראין בני אל חי⁶ בחינת³ בני אדם אתם לה' אלקיכם, וזהו בחינת בני קדם, כי ה' יתברך קדמון לכל, כמו שכתוב (דברים לג, כו) מענה אלקי קדם, וכמו שפרש רש"י שם. גם התורה נקראת קדם, כי אוריתא קדמה לעולם¹, כמו שכתוב (משלי ח, כג) מראש מקדמי ארץ, הינו שאלו הנפשות הם בחינת בני ה' יתברך בני תורה. גם נפשותם בעצמם נקראים קדם, כי נפשות ישראל

קדמו לעולם, כי ישראל עלו במחשבה תחלה². כי באמת ישראל ואוריתא וקדשא בריך הוא כלא חד⁷. גם קדם מרמו שאלו הנפשות אינם מהדורות הללו כלל, רק מבחינת שנים קדמוניות (כאשר הכנתי משיחתו הקדושה) הינו שאלו הנפשות יקרות וגבוהות בשרשן מאד, אך נפלו לארציות וגשמיות, וצריכין להשיבם לשרשם. וגם בשביל זה נקראים בני קדם בחינת השיבנו ה' אליך ונשובה חדש ימינו כקדם⁸, כי תשובה קדמה לעולם¹. הינו שיעקב שהוא הצדיק הגדול האמת, על ידי שפבר נשא והגביה כל המדרגות התחתונות, הלך ארצה בני קדם לתחזרם בתשובה כנ"ל.

יירא והנה באר בשדה וכו' והאבן גדלה על פי הבאר, שראה אבן גדולה על הבאר מים חיים שהיא תדעת והשכל האמת הנקרא באר מים חיים, כי נמשך מהפענן היוצא מבית ה', שמנח עליו אבן גדולה שהיא בחינת הכח המדמה שנקרא לב האבן כמו שכתוב בתורה הנ"ל על בטל השמיר וכו' עין שם. וזהו והנה שלשה עדרים צאן רבצים עליה. שלשה עדרים צאן הם בחינת שלש מדרגות שיש בישראל, שהם גדולים וקטנים ובינונים, והם שלש מדרגות, כנגד שלש בחינות שיש בשכל, שהם שכל בכת, ושכל בפעל, ושכל הנקנה. כי יש ששברו קצת לב האבן שהוא המדמה ועלו אל השכל, אבל השכל עדין בכת, וזהו בחינת הקטנים במעלה שלא הגיעו רק להשכל בכת ואינם מוציאים אותו אל הפעל, וגם זהו מחמת לב האבן שלא שברו אותו לגמרי. ויש שפבר הוציאו השכל מכת אל הפעל, אבל עדין לא פאו לשכל הנקנה, וגם זהו מחמת האבן הנ"ל והם בחינת בינונים. ויש שהגיעו גם לשכל הנקנה, אבל עדין מנח האבן גדולה לפנייהם על הבאר בכל דרגא ודרגא שצריכין לעלות אליה. כי בכל דרגא ודרגא יש שם דמיונות אלו שהם בחינת האבן

1. התורה קדמה לבריאת העולם. 2. ישראל והתורה והקב"ה הם כולם אחד. 3. א. הושע ב, א. 3. דברים יד, א. 4. זכאשית רצה א, 7. 7. זוהר אחרי עג. 8. איכה ה, כא. 1. פסמים נד.

ויאמרו מחרן אנהנו, שישאל אותם אחי - הלא אתם אחי בשרש נפשותיכם, כי אתם נמשכים ממקום גבוה מאד, אך עתה מאין אתם - להיכן נשלכתם ומאין באתם עתה, והשיבו מחרן אנהנו, שאנו מחרן בחינת חרוץ-אף, שהוא היצירה הרע שיניקתו מחרון-אף ודינים שהתגבר עלינו והתגרה בנו מאד.

ויאמר להם הידעתם את לבן בן נחור, לבן בן נחור זה בחינת כלל כל הרמאות והערמומיות שהבעל-דבר מכנים בעולם, ומתלבש את עצמו במנהיגים וגדולים, ומכנים בלבם לחלק על הצדיק הגדול האמתי שהוא בחינת יעקב, שהוא בחינת נקדת האמת שבכל הצדיקים בחינת תתן אמת ליעקב⁶. ועקר כל הרמאות והערמומיות של הבעל-דבר הוא על-ידי פח המדמה כשאין זוכין לבררו פראוי. כי כל הטעותים שבעולם נמשכין מבח המדמה, כנראה בחוש אפלו בדברים גשמיים, שבח המדמה מטעה לפעמים את האדם וסובר על עין שהוא אכן וכי-יצא, אבל בדברים גשמיים יכולין לברר השקר והטעות מיד על-ידי חוש הראות, אך בדברים הנוגעים אל השכל קשה מאד לברר הדבר ולעמוד על האמת כשבח המדמה מתפשט ומטעה את בני אדם להפך את האמת, כי מרבוי הדמיונות יש לו פח להפך כל דבר מהפך אל הפך עד שקשה מאד לעמוד עליו, כי אם כשמקרבין עצמן לצדיקו אמת שהם בחינת יעקב שהם בחינת נקדת האמת לאמתו. אבל הבעל-דבר מתגרה על זה ביותר, ומניח את עצמו לארץ ולרחב להרבות מחלקת על צדיק כזה שהוא בחינת נקדת האמת שכבר שבר והכניע ובטל את פח המדמה לגמרי. כי הבעל-דבר מסבב בתחבולותיו ומכנים בלב בני אדם שיאמרו עליו ההפך ממש, כאלו הוא הפך האמת ממש חס ושלום, ובודה עליו פוכים ומחפה עליו דברים אשר לא כן. ועקר

גדולה שעל-פי הבאר שהיא בחינת השכל היוצא מהמעין היוצא מבית ה' כנ"ל. וזהו פי מן הבאר ההיא ישקו העדרים והאבן גדלה על-פי הבאר, שכל עדרי צאן קדשים שהם נפשות ישראל המתקרבים לגדולים ומנהיגים של הדור שהם נקראים רועים, שכלם משקים אותם הרועים מהבאר ההיא הנמשך מהמעין הנ"ל היוצא מבית קדשי קדשים, הינו מהשכל של הצדיק הגדול שהוא בחינת יעקב, שהוא ככר הגיע עד תכלית מדרגה העליונה, כי ככר פגע במקום וכו' שהוא מקום נקדת האבן שתיה שהוא מקום קדשי קדשים שמשם שרש המעין יוצא, שרש לכל השכליות שמשויגין כל הרועים שהם המנהיגים, להשקות את הצאן שהם הנפשות שתחתם. כי מזה המעין היוצא מבית ה', מבית קדשי קדשים, מתפשטים ונמשכים ממנו כמה בארות ונחלים מעינות ותהומות יוצאים בבקעה ובהר, ובכל מקום שחופרין, יכולין למצא בארות ומעינות. כמו שבגשמיית בכל מקום שחופרין מוצאין מים, כך יכולים לחפור ולמצא בארות ומעינות של מימי הדעת בכל מקום ובכל דרגא, רק שצריכין לחפור ולבקש הרבה. ועל-פי רב ככר הבאר חפור ומוכן לשאב ממנו, אבל אבן גדולה על-פי הבאר, שהם כלל כל המניעות והתאות והבלבולים וכו' שנמשכין מלב האבן, מבח המדמה וכו' כנ"ל. ונאספו שמה כל העדרים ונללו את האבן מעל-פי הבאר והשקו את הצאן והשיבו את האבן על-פי הבאר למקמה, שמחמת ככר האבן גדולה, צריכין להתאסף בלם יחד, ונוללין האבן רק לפי שעה להשקות את הצאן, ואחר-כך משיבין האבן למקומה, זה בחינת שאין הנפשות המתקרבין יכולין לקבל שכל ודעת כי אם בעת שהם אצל הרועים והמנהיגים, ואחר-כך כששבים לביתם אין להם שום שכל ועצה איד להתחזק בעבודת ה', כי ככר השיבו את האבן על-פי הבאר למקומה. וזהו ויאמר להם יעקב אחי מאין אתם,

6. מיכה ז, כ.

אין בו שום צד נמיה אל ההפך שהוא האמת, ועל־כן נקרא לָבֵן הארמי.

וְזֶה בְּחִינַת לָבֵן בֶּן נַחֲוֹר, מַחֲמַת שְׁעַל־יָדוֹ כָּל הַהֲתַנְּרוֹת וְהַמַּחֲלָקֶת שְׁחֹלְקִין עַל הַצְּדִיק הָאֵמֶת שֶׁהוּא בְּחִינַת יַעֲקֹב בְּחִינַת נִקְדַּת הָאֵמֶת שֶׁבֵּין כָּל הַצְּדִיקִים בְּבְחִינַת בְּנֵי אִמִּי נַחֲוֹר כִּי שְׂמוֹנֵי נֹטְרָה אֶת הַפְּרָמִים פְּרָמִי שְׁלִי לֹא נְטָרְתִּי.³ פְּרָמִים הֵם בְּחִינַת מְנַהֲיָגִים כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַש"י שָׁם. בְּנֵי אִמִּי פָּרַשׁ רַש"י אֲנָשֵׁי מִצְרַיִם, הֵינּוּ בְּחִינַת כַּח הַמְּדַמָּה שֶׁהוּא בְּחִינַת פְּרַעֲהַ וּמִצְרַיִם (כַּמ"ש בְּתוֹרָה וַיְהִי מִקֵּץ סִ' גַּד, עֵי"ש). הֵינּוּ שְׂבָנֵי אִמִּי שֶׁהֵם כַּחוֹת הַמְּדַמָּה שְׂאִינֹו מְבָרָר, הֵם נַחֲרוּ וְנִתְנַגְּרוּ כִּי, הֵינּוּ בְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, עַד אֲשֶׁר שְׂמוֹנֵי נֹטְרָה אֶת הַפְּרָמִים, הֵם בְּחִינַת מְנַהֲיָגִים אַחֲרַיִם שְׂאִינִם יְכוּלִים לְהוֹעִיל לִי, פְּרָמִי שְׁלִי לֹא נְטָרְתִּי, פְּרָמִי שְׁלִי הוּא בְּחִינַת הַמְּנַהֲיָג הָאֵמֶת, הֵינּוּ הַצְּדִיק הָאֵמֶת, וְעַל־כֵּן נִקְרָא פְּרָמִי שְׁלִי, כִּי הוּא יוֹדֵעַ לְהַלְךְ נֶגֶד רֹחוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וְלִתֵּן עֲצָה וְהִתְחַזְּקוֹת וְכו'. לְכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל כְּרָאוּי לוֹ, וְעַל־כֵּן נִקְרָא פְּרָמִי שְׁלִי, כִּי הוּא הַמְּנַהֲיָג שְׁלִי, הֵינּוּ שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל בְּאֵמֶת, כִּי רַק הוּא יוֹדֵעַ לְהַנְהִיג אוֹתִי וְלְהוֹשִׁיעַ לִי בְּאֵמֶת, אֲבָל שְׂאֵר הַמְּנַהֲיָגִים הַחֹלְקִים עָלָיו נִקְרָאִים פְּרָמִים וּמְנַהֲיָגִים אַחֲרַיִם וְאִינִם שְׁלִי, כִּי אֶף־עַל־פִּי שֵׁישׁ בְּהֵם פְּמָה שֶׁהֵם צְדִיקִים וְכַשְׂרִים אֲבָל מֵאֲחַר שֶׁעֲדָן לֹא שָׁבְרוּ הַמְּדַמָּה לְגַמְרֵי וְאִינִם יְכוּלִים לְהוֹשִׁיעַ לִי, עַל־כֵּן אִינִם מְנַהֲיָגִים שְׁלִי, מֵאֲחַר שְׂאִינִי יְכוּל לְקַבֵּל תּוֹעֵלַת מַהֵם. וְעַל־כֵּן מְבַקְּשֶׁת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל מֵה' יִתְבָּרַךְ הַגִּידָה לִי שְׂאֵהֲבָה נִפְשִׁי אֵיכָה תִרְעָה אֵיכָה תִרְבִּיץ בְּצַהָרִים וְכו' שְׁלֵמָה אֶהְיֶה כְּעֵמִיָּה עַל עַדְרֵי חֲבָרִיד, הֵינּוּ שֶׁכְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל מְבַקְּשֶׁת וּמִתְחַנְּנֶת מֵה' יִתְבָּרַךְ שֶׁיִּגִּיד לָהּ וַיְגַלֶּה לָהּ הָאֵמֶת, אֵיכָה תִרְעָה אֵיכָה תִרְבִּיץ, הֵינּוּ אֵיכָה וְאֵיפָה הוּא הַרְוֵעָה אֶת יִשְׂרָאֵל בְּאֵמֶת בְּעַת הַגְּלוּת הַפֹּר הַזֶּה שֶׁהִיא בְּחִינַת בְּצַהָרִים, כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַש"י שָׁם שֶׁהוּא עַת הַחֵם שְׂרַע לְהִצָּאן (וְעִי' מִזֶּה בְּמִקוֹם אַחֵר⁴). וְכַשְּׁבִיל זֶה נִקְרָא

הַתְּנַרוֹת הַפְּעַל־דְּבָר הוּא בְּגִדוּלִים כְּשֶׂאֲרָז"ל (סוֹכָה נב.) הֵינּוּ שְׂמִתְנַרְהַ בְּגִדוּלִים וּמְנַהֲיָגִים שֶׁל הַדּוֹר שִׁימְעוּ בּוֹ וַיֹּאמְרוּ עָלָיו מָה שִׁיאֲמָרוּ, כְּדִי לְרַחֵק יִשְׂרָאֵל מִמֶּנּוּ חֵם וְשְׁלוֹם, מַחֲמַת שִׁיּוֹדֵעַ שְׂאֵם יִתְקַרְבוּ אֵלָיו וְלִדְרָכָיו וְלַעֲצוּתָיו הַקְּדוּשִׁים יִקְרַב בְּלֵם לָהּ יִתְבָּרַךְ עַל־כֵּן מְרַבָּה מַחֲלָקֶת עָלָיו, וְהַבַּל עַל־יְדֵי כַּח הַמְּדַמָּה שֶׁמִּשֵּׁם כָּל הַרְמָאוֹת וְהַטְּעוּתִים וְהַעֲרֻמוּתִים שֶׁבְּעוֹלָם. וְזֶה בְּחִינַת לָבֵן בֶּן נַחֲוֹר, כִּי כַּח הַמְּדַמָּה נִקְרָא לָבֵן הָאֲרָמִי, עַל שֵׁם שֶׁמִּשֵּׁם כָּל הַרְמָאוֹת וְהַטְּעוּתִים שֶׁבְּעוֹלָם כְּנ"ל. וְעַל־כֵּן נִקְרָא לָבֵן, כִּי דָרְכוֹ תְּמִיד לְהִתְלַבֵּשׁ עֲצֻמוֹ בְּמִצּוֹת, כְּמוֹ שֶׁכְּתַב אֲדָמוּ"ר ז"ל (ס' א) עַל מֵאֲמַר רַבָּה בַּר בַּר חֲנָה וּמִתְחַזֵּי כִּי צוּצִיתָא דְּגוֹרָא חוֹרָא כְּרִישָׁה¹ וְכו'. כִּי מְכַנִּים בְּלַב שֶׁמִּצּוּהַ גְּדוּלָה לְחַלֵּק עָלָיו, כִּי מֵהַפֶּךְ הָאֵמֶת מֵהַפֶּךְ אֶל הַפֶּךְ כְּנ"ל. גַּם כִּי הַמּוֹחַ הַקְּדוּשׁ שֶׁל הַצְּדִיק הָאֵמֶת הוּא בְּחִינַת לָבֵן הַעֲלִיּוֹן בְּחִינַת בָּאֵר מִים חַיִּים וְנוֹזְלִים מִן לְבָנוֹן, מִן לְבוֹנָא דְּמַחָא² (וְזוֹהַר פִּנְחָס רלח:). בְּחִינַת מַסְטְרָא דִּימִינָא מַחָא חוֹרָא כְּכַסְפָּא³ (תִּיקוּ"ז תִּיקוֹן ע, קכט.), כִּי מַחוֹ הַקְּדוּשׁ הוּא זָד וְנָקִי כְּכַסֵּף צְרוּף, וְכָל הַתּוֹרָה שֶׁהוּא מְגַלָּה הִיא אֵמֶת בְּרוּר זָד וְנָקִי בְּלִי שׂוֹם סִיג וּפְסֻלַת כָּלֵל בְּחִינַת אֲמֵרוֹת ה' אֲמֵרוֹת מְהֻרוֹת כְּסָף צְרוּף וְכו' מִזְּקַק שֶׁבְּעֵתוֹם⁶. וְלַעֲמֹת זֶה הַכַּח הַמְּדַמָּה שֶׁמִּטְעָה אֶת הָאָדָם נִקְרָא לָבֵן הָאֲרָמִי, כִּי מְרַמָּה וּמִטְעָה כְּלִפְקֵד אֶת בְּנֵי אָדָם בְּכַמָּה מִינֵי טְעוּת וּשְׁקָרִים, עַד שֶׁהִשְׁקַר בְּרוּר אֲצֵלֵם כְּאֵלוֹ אֵין בּוֹ שׂוֹם סִיג לְנִטּוֹת אֶל הָאֵמֶת. וְזֶה בְּחִינַת לָבֵן דְּקַלְפָּה בְּחִינַת אַרְבַּע מְרָאוֹת נִגְעִים, שֶׁכֵּלֵם מְרָאֵיהֶם תְּכֵלִית הַלָּבֵן. הֵינּוּ כִּי כְּשֶׁמְבַרְרִין דְּבַר לְאֵמֶתוֹ הוּא בְּחִינַת שְׂמֵלְכָנִים הַדְּבָר וּמְבַרְרִים אוֹתוֹ כְּשֶׁמְלָה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (ישעיה ג, ו) שְׂמֵלָה לְכָה וְכו' וְדַרְשׁוּ רַז"ל (שַׁבַּת קט"ו): דְּבָרִים תְּבַרְרִין כְּשֶׁמְלָה, וְכְמוֹ שֶׁדַּרְשׁוּ רַז"ל (וְזוֹהַר בְּרַאשִׁית כו.) וּבְלִבְנִים - לְבוֹן הַלְכָתָא. אֲבָל הַסְטְרָא אַחֲרָא מִתְנַרְהַ לְהַפֶּךְ הָאֵמֶת עַל־יְדֵי הַטְּעוּתִים שֶׁל כַּח הַמְּדַמָּה, עַד שֶׁמְלָבִין הַשְׁקַר כְּאֵלוֹ הוּא בְּרוּר וּמְלָבֵן שֶׁכְּדֵן הוּא הַדְּבָר כְּאֵלוֹ

1. ונראה כמין ניצוץ של אש לבנה בראשו. 2. מהלבנונית של המוח. 3. מצד ימין - המוח לבן ככסף. 4. תהילים יב, ז. 5. שיר השירים א, ו. 6. הלכות זרכת הרי"ט הלכה ז, לו. 7. שנת הלכה ו, ג.

שעדין לא בררו המדמה יש להם שלום גדול כנ"ל, והם גדולים בעולם, ומנהיגים ורועים את צאן קדשים בהתורה שלהם. וזהו והנה רחל בתו באה עם הצאן, הינו שהתורה שנמשכת מבח המדמה שהיא רחל בתו של לבן, שהיא התורה של אלו המנהיגים כנ"ל, באה עם הצאן, שהולכת עם צאן קדשים ורועה אותם, כי הם גדולים בעולם, ושלום להם, ותורתם מנהגת ורועה עדרי צאן קדשים.

ויאמר הן עוד היום גדול לא עת האסף המקנה וכו' ואיתא (זוהר ואתחנן ער.) שזה מרמז על אריכת הגלות שעוד היום והזמן של הגלות גדול, כי הגלות יתארך, הינו שיעקב אמר להם שעלידי תורה בואת אי אפשר לקרב את הגאולה, וזהו הן עוד היום גדול, שבהכרח שהגלות יתארך חס ושלום, לא עת האסף המקנה, שעדין אין עת לאסף ולקבץ המקנה, צאן קדשים, דהינו נפשות בני ישראל להשיבם לגויהם עלידי תורה בואת שאין בה פח לתקן את ישראל להשיבם לאביהם שבשמים. השקו הצאן ולכו רעו, זה בחינת אם לא תדעי לך תיפה בנשים צאי לך בעקבי הצאן ורעי את גדיתיך על משכנות הרעים, עין בפרוש רש"י שם, הינו שכל זמן שאין יודעין האמת הפרור למי להתקרב, צריכין לעת עתה להתקרב לאלו המנהיגים, כי ברבם יש טוב הרבה, וגם בהתורה שלהם יש טוב הרבה, רק שיש בהם אחיזת המדמה, על-כן כל זמן שאין יודעין מהצדיק האמת ששבר המדמה לגמרי, צריכין להתקרב להם בבחינת אם לא תדעי וכו' צאי לך וכו' ורעי את גדיתיך על משכנות הרעים. וזהו השקו הצאן ולכו רעו, הינו שאמר להם שהגאולה אי אפשר לקרב עלידי תורה בואת, אך אף-על-פי-כן השקו הצאן ולכו רעו, מאחר שאין יודעין עדין מנקדת האמת וכו"ל.

ויאמרו לא נוכל עד אשר יאספו כל העדרים ונללו את האבן וכו' שהשיבו לו ואמרו שגם זה לא נוכל

הפח המדמה לבן בן נחור בחינת בני אמי נחור בן, מחמת שכל ההתנרות לחלק על הצדיק האמת היא עלידי פח המדמה שמטעה את האדם עד שמהפך האמת לשקר והשקר לאמת, כמו שכתוב (ישעיה ה, כ) הוי האומרים לרע טוב ולטוב רע, שמים אור לחשך וכו' שמים מתוק למר וכו'.

וזהו ששאל אותם הידעתם את לבן בן נחור, הינו שאמר להם מאחר שאצלכם עדין מנח האבן גדולה על-פי הבאר, על-כן אני שואל אתכם הידעתם את לבן וכו' שהוא בחינת הפח המדמה כנ"ל, הינו כי בודאי יש לכם ידיעה ואהבה והפרות עמו, כי ידיעה לשון אהבה. ויאמרו ידענו, שהודו לו שעדין לא שברו המדמה והם יודעיו ואוהביו עדין. ויאמר השלום לו, ויאמרו שלום, ששאל אם שלום לבחינת הפח המדמה, הינו אם יש שלום להמנהיגים שלא שברו עדין את המדמה אם שלום להם. והשיבו שלום, כי להם בודאי יש שלום, כי אין עליהם מחלקת כי אין הבעל-דבר מתגרה להרבות עליהם מחלקת מאחר שאין בהם פח לעזר לישראל להחזירם למוטב, כי הוא מתגרה רק להרבות מחלקת על הצדיק האמת בחינת יעקב שהוא יכול להזכיר את ישראל ולהחזירם למוטב, וכמו שאמרו רז"ל (כתובות קה:) האי צורבא מרפנן דמרחמי לה וכו' משום דלא מוכח להו וכו'.¹ נמצא שאלו שאין מועילים לישראל להם יש שלום.

וזהו ויאמרו שלום והנה רחל בתו באה עם הצאן, רחל היא התורה (כמו שפירש אדמו"ר ז"ל במקום אחר בסו' יב) ומי שאין המדמה שלו מברר פראוי, אזי גם חדושי התורה שלו הם משם מבחינת המדמה שאינו מברר, שמדמה מלתא למלתא², והוא מנהיג את ישראל בהתורה שלו, אבל התורה שלו אינה יכולה לעזר להם כלל והלואי שלא תקלקל להם, אך העולם טועים וסוברים שיכולים להנהיג ולרעות צאן קדשים בהתורה שלהם. וזהו ויאמרו שלום והנה רחל בתו באה עם הצאן, שאמרו שאלו המנהיגים שהם מסטרא דלבן

1. אותו התלמיד חכם שבני העיר אורבים אותו זה לא משום מעלתו אלא משום מוכיח אותם. 2. שמדמה דבר לדבר.

ומתחבר עם התורה הזאת עד שמתקן כל העולם עליה, כי הוא מברר את התורה הזאת ומעלה אותה לשרשה, ומחדש עליה זה הדושים נפלאים שהם עצות אמתיות להנהיג את ישראל, כי רק הוא יכול לגל את האבן מעל פי הבאר בנקל בבחינת ויגל את האבן מעל פי הבאר - כמי שמעביר פקק מעל הצלוחית בשארז"ל.³

וזה כלל כל הפרשה שמדברת אחר-כך איך לקח והוציא יעקב את רחל ולאה מבית לבן והוליד מהם כל שנים עשר שבטי יה, הינו שיעקב בחינת הצדיק האמת ברר את כל התורה שנקראת אשת חיל בחינת רחל ולאה, ברר הכל מבית לבן מאחיות המדמה, ועל-ידי זה הוליד שבטי יה, כי עקר קיום ישראל על-ידי זה ועל-ידי זה הוציא כל הצאן מבית לבן שהם עדרי צאן קדשים, כי הוציא כלם מגלות המדמה והשיבם אל האמת, כי יעקב בחינת עצם האמת בחינת תפן אמת ליעקב כנ"ל.

יד וזה בחינת עקדים וברדים, הם בחינת גנני בחינת פלליות הגנני שהם גדלת הבורא שעל-ידי זה מכניעין כח המדמה, כח הפהמיות, שהם בחינת צאן לבן ומבררין הטוב, שהם בחינת צאן קדשים, צאן יעקב בחינת⁷ ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם. ועל-ידי הגנני שעל-ידי זה מכניעין המדמה על-ידי זה זוכין אל השכל בשלמות, שהוא שכל בכח ושכל בפעל ושכל הנקנה. וזהו גם-כן בחינת עקדים וברדים שהם כלל כל המחזין והשכליות שהם כלל כל העולמות והשתלשלותם מראש ועד סוף שכלם נתהוו על-ידי חכמתו ויתברך כמו שכתוב (תהלים קד, כד) כלם בחכמה עשית. כי איתא בעין חיים (שער ו פ"ג) שתחלת שרש האצילות וכל מה שנתהוה שם נקרא בשם עולם העקדים. ואחר-כך נמשך אורות השבעה מלבין קדמאין דמיתו¹, כי היה בהם

עד אשר יאספו כל העדרים וכו' הינו שגם התורה והנהגה הזאת אין אנו יכולין כי אם על-ידי שמתאספים יחד כל העדרים, כי בעת האסיפה והקבוץ שמתקבצין הרבה מישראל אצל כמה גדולים ומנהיגים, אז הן אל כביר לא ימאס⁸, ויכולין להמשיך לפי שעה איזה מימי התורה להשקות הצאן קדשים, אך אחר-כך והשיבו את האבן על-פי הבאר למקומה, שחוזר היצירה-הרע למקומו, וכמבאר במדרש (בראשית רבה ע, ח) על הפסוק זה ונאספו שם כל העדרים - זה הצבור וכו' והשיבו את האבן - שבין שהם יוצאים להם, יצירה-הרע חוזר למקומו.

עודנו מדבר עמם ורחל באה עם הצאן, שבתוך שדבר עמם, בתוך כך ראה והסתפל על הטוב הצפון בדבריהם, דהינו התורה שנפלה אצלם, וזהו ורחל באה עם הצאן, שראה את התורה שהיא בחינת רחל שבאה עם הצאן קדשים ומנהגת אותם, כי הצדיק בחינת יעקב יכול למצא תורה בתוך כל הדבורים שמדבר עם העולם. וזהו ורחל באה עם הצאן אשר לאביה כי רעה היא. כי באמת התורה שמנחת בגלות בכח המדמה, התורה בעצמה קדושה וטהורה מאד, וה' יתברך חומל על עמו, וכל זמן שאין זוכין למצא נקדת האמת שהיא מנהיג האמתיו אזי התורה בעצמה מנהגת את ישראל. וזהו ורחל באה עם הצאן אשר לאביה כי רעה היא, היא דיקא, שהיא בעצמה, שהיא רחל, שהיא התורה, היא דיקא רעה ומנהגת את הצאן אשר לאביה, שהם הנפשות המתקרבים למנהיגים הנ"ל שיש בהם אחיות לבן בחינת כח המדמה שאין בהם כח להנהיג את ישראל. רק ה' יתברך חומל על עמו שהתורה בעצמה בחינת רחל בתו מנהגת את ישראל לפי שעה, עד אשר ה' יתברך מסבב סבות לטובה שהצדיק האמת בחינת יעקב נותן עינו על זה ועושה כמה תחבולות ומוסר נפשו עד שמוציא ומעלה את התורה בחינת רחל מתוך בית לבן, מתוך הכח המדמה, והוא מתניח

1. שבעת המלכים הראשונים שמתו.

א. איזו לו, ה. ב. בראשית רבה ע, יב. ג. בראשית לא, י. ד. יחזקאל לד, לא.

מיתה ושכירה וכו'. וזה בחינת עולם הנקדים. ואחר-כך היה עולם התקון שעל-ידי זה עקר התהוות וקיום כל העולמות מתחלת האצילות עד סוף העשייה וזה בחינת פרדים. ומאלו השלשה בחינות, שהם עקדים נקדים וברדים, נמשך ונשתלשל בחינת השלש בחינות שיש בשכל, שהם שכל בכח וכו' כי שכל בכח זה בחינת עקדים ושם אין שום השגה, כי הוא קדם האצילות ומשם נמשך בחינת שכל בכח. ואחר-כך מוציאין השכל מבח אל הפעל ואז נתהוין השבעה מלכים הנ"ל שהם שרש השבע מדות, שהם בחינת ז'¹ ימי הבנין, אבל שם יש עדן בחינת שכירה, כי אי אפשר לברר השכל לאמתו בתחלתו מיד וקדם שמולידין ומחדשין איזה דבר לאמתו צריכין להפכו ולשברו מתחלה בכמה בחינות. ואחר-כך מבררין השברים ומחברין אותן ומתקנים אותם על-ידי תוספת השכל חדש שממשיכין ואז בונין ומשלימין החדוש על מתכנתו פידוע ומוכן כל זה למו שזוכה לחדש חדושין. או אפלו אם אינו מחדש בעצמו רק שמענין בספרים ומבין דרכי החדוש, כי על-פי רב צריכין מתחלה לומר כמה סברות ולבנות כמה בנינים שאינם מתקנים שאין יכולין לברר על-ידם ההלכה והחדוש לאמתו. וזה בחינת בונה עולמות ומחריכו² בחינת שכירת המלכים בחינת עולם הנקדים שכל זה נעשה בעת שמוציאין השכל מבח אל הפעל שהוא בחינת בנין העולמות, כי בלם בחכמה עשית כנ"ל. ואחר-כך אף-על-פי שכל הסברות והשכליות שהוציא בתחלה לא נתקמו ונשברו, אף-על-פי-כן צריכין לחזק עצמו אחר-כך וללקט ולברר מהם כמה נקודות טובות כמה סברות ישרות שנמצאין ומפורין בהם. ולהוסיף עליהם שכל חדש ולחברם אליהם ולקבץ אותם יחד עד שנגשלם הבנין והחדוש על אמתתו, וזהו בחינת עולם התקון בחינת עולם הפרדים. וזהו בחינת שכל הנקנה שהוא עקר קיום הדבר על מכונו (ועי' בע"ח ותבין). ויעקב עשה כמה

תחבולות לזה בכמה דרכים עד שהמשיך בחינת התגלות הגנין על עדרי צאן קדשים שלו כדי להכניע מהם המדמה ולהביאם אל השכליות הנ"ל. וזה³ ויקח לו יעקב מקל לבנה לח ולזו וערמון ופצל בהן וכו' מחשף הלכן אשר על המקלות, ואיתא (וזהו יצא קסב) שזה בחינת סוד התפלין שהם כלל התורה שהקשה בלה לתפלין כלל המחין, הינו שיעקב בחינת הצדיק, שהוא נקדת האמת, המשיך בחכמה נפלאה כל המחין הקדושים בדרכים נפלאים ונוראים מאד מאד עד שהכניס החכמה והשכל האמת בתוך המחין של כלל ישראל, שיכנס החכמה והשכל האמת בתוכם היטב, שייכנו האמת לאמתו, עד שלא יהיה כח לשום הטעאה של הכח המדמה בחינת לכן להעבירם מזה חס ושלום. וזהו ויצג את המקלות אשר פצל ברהטים בשקתות המים וכו'. ברהטים, הם רהיטי מחין, כמו שאיתא בזהר הקדוש (תיקו"ז קמ"ד), הינו שיעקב הציג ותחב את המקלות, שהם בחינת חדושי התורה שחדש ונגלה בשכל אמת ונפלא ונורא כזה, הציג ותחב אותם ברהטים, בתוך רהיטי מחין של תלמידיו המתקנים אליו. וזהו ויצג, ויצג דיקא, שהציג ותחב חדושים שלו האמתיים ברהטים בתוך רהיטי מחין שלהם שיהיו תחובים בהם בעמק גדול עד שלא יהיה כח לשום טעות של המדמה להעבירם מהם חס ושלום. כי כבר הם מבינים האמת היטב. וזהו ברהטים בשקתות המים, ברהיטי מחין במקום ששותין מימי התורה והדעת, שם הציג את המקלות הנפלאים שלו שהם בחינת השכליות האמתיים שלו שמכניין את האדם בכל עת לדרך הישר כמו המקל שמכוון את העדרים אל הדרך הישר. ועל-כן נקראת ההנהגה והממשלה בשם מטה ומקל, כמו שכתוב (יחזקאל י"ז) מטה עז שבת למשל וכן בכמה פסוקים. וזהו אשר תבאן הצאן לשתות לנכח הצאן ויחמנה בבאן לשתות, כדי כשיבואו שאר הצאן קדשים לשתות ממימי התורה והדעת

1. שבעת.

2. זרעית רצה ג, ז. 3. זרעית ל, לו.

לנכח הצאן קדשים ששתו כבר שזכו כבר להפיר האמת לאמתו, ויחמנה בבאן לשתות, שיחממו עצמם בחמימות והתלהבות דקדשה ברשפי אש שלהבת ייה לעבד ה' ותברך ולהתפלל בחמימות והתלהבות ולא ילכו עמו בקרי חס ושלום בבחינת קרירות שנמשך מסטרא דעמלק שהוא סטרא דלבו, שנאמר בו (דברים כה, יח) אשר קרד ברדף. פי כל מי שאינו יודע מנקדת האמת הנ"ל אפלו מי שהוא איש פשר ועובד ה' ותברך ומתפלל ועוסק בתורה אבל כל עבודתו היא בקרירות בלי שום חיות והתלהבות וחמימות דקדשה ואין לה' יתברך שעשועים מעבודה פזאת, פי היא בבחינת שנה (כמבואר במקום אחר בתורה פתח רבי שמעון סי' ס). אבל יעקב בחינת נקדת האמת המשיך תורה בחינת מקלות, להנהיג העולם בשכליות נפלאים פאלו עד אשר הציג ותחב השכל האמתי בתוך רהיטי מחין של המתקרבים אליו, עד שכל הצאן קדשים שיבאו לשתות ממימי התורה לנכח הצאן הקדוש שלו, יתחממו עצמן בחמימות דקדשה לעבד ה' יתברך ולהתפלל בחמימות והתלהבות דקדשה, פי עקר חמימות דקדשה על ידי תנועת השכל האמת (כמ"ש בתורה עתיקא סי' כא).

וזהו והיה בכל יחם הצאן המקשרות. ופרש רש"י הפכורות, ושם יעקב את המקלות וכו' ובהעטיף הצאן לא ישים וכו' ופרש רש"י לשון אחר וכו' זה בחינת מה שאמר אדמו"ר שהנערים בקל להשיב אותם מהזקנים כמו שפתוב בספר האלף בית (השובה ח"ב ד). וכמו שפתוב על פסוק תעיתי בשה אבד (סי' רז) הינו שיעקב שם כל מנמתו לקרב בני הנעורים להוציאם מבחינת לבן מהכח המדמה, פי עדן הם רבים בשנים ולא נשתרש אצלם הסברות של טעות המדמה. אבל הזקנים שכבר נשתרשו בטעותם של המדמה קשה להשיבם עתה אל

נקדת האמת עד ירחמו עליהם מן השמים. וכן כל הפרשה סובב והולך על קטב זה על המלחמה שבין נקדת האמת בחינת יעקב, לבין כח המדמה שהוא בחינת לבן הארמי בן נחור בנ"ל. וכל המלחמה והעבודה והיגיעה של יעקב הפל בשביל הפנים והצאן שהם בחינת פנים ותלמידים, פי עם יעקב בעצמו לא היה ללבן שום עסק ומריבה, כמובן בפרשה, פי יעקב בעצמו כבר שבר המדמה בחינת לבן לגמרי ונקי ממנו לגמרי וידו מסלקת ממנו ואין לו שום עסק בו, רק יעקב מסר נפשו ביגיעות קשות ומרחות ותחבולות פאלה הפל בשביל הצאן והפנים, הינו להוציא פניו ותלמידיו מבחינת בית לבן, מבחינת המדמה. ומחמת שהמלחמה גדולה וחזקה מאד מאד, פי הוא מתגבר ומתפשט ומשתטח מאד בכל דרגא ודרגא, וכל מה שמנצחין אותו מעט מתפשט ומשתטח יותר ויותר, וכמו שאמרו רז"ל (סוכה גב.) כל הגדול מחברו יצרו גדול ממנו, על פן הכרח יעקב לברח ממנו בהחבא עם רחל ולא, שהם כלל התורה, ועם כל הפנים והצאן. ולכן רדף אחריהם ובקש לעקר את הפל חס ושלום, כמו שפתוב (דברים כו, ה) ארמי אבד אבי, פי עדן לא הכניעו אותו פראוי לולי ה' שהיה לנו וכו' בחינת לולי אלקי אבי אברהם ופחד יצחק היה לי את עניי ואת יגיע פפי ראה אלקים, הינו שהצדיק האמת בחינת יעקב, אומר ללבן שבודאי לפי גדל רדיפתו והתנברותו על פניו וצאנו בודאי לא היה באפשרי לעמד נגדך לולי אלקי אבי וכו'. הינו שה' יתברך בעצמו מכרת, כביכול, להכניס עצמו בזה לעזר לישראל המתקרבים להצדיק האמת להצילם מכל הרדיפות של לבן הארמי, כשארו"ל (סוכה שם ע"ב) אלמלא הקדוש ברוך הוא עוזרו וכו' שנאמר (תהלים לו, לג) ה' לא יעזבנו בידו. וכמו שפתוב (שם צד, יז) לולי ה' עזרתה לי כמעט שכנה דומה נפשי, דומה זה בחינת כח המדמה שאי אפשר להנצל ממנו לגדל התפשטותו בכל דרגא לולי ה' עזרתה לי.

בלילה, שגם אז הלך בדרך יחידי בהתבודדות ונגעתי ומרחתי ביגיעות גדולות מאד בעבודת ה' ותודר שנתני מעיני, הכל בשביל ה' יתברך בשביל לקרב אליו נפשות ישראל, על-כן אף-על-פי שהנפשות המתקרבין עדין לא נצחו המלחמה אין להם כח לעשות להם מאומה, כי כחי וכח אבותי הצדיקים האמתיים יגן עליהם להצילם ממך, כי ה' יתברך בעצמו יעמד בעזרי עד שאגמר עמהם מה שהתחלתי לקרבם בלם לה' יתברך. עד שיצמח מהם התגלות האמת לכל באי עולם, כמו שכתוב (תהילים פה, יב) אמת מארץ תצמח וכו' מאותן שמנחים עד הארץ, מהם דיקא יצמח האמת לכל באי עולם, כי שפת אמת תכון לעד^ב וקשטא קאי^ג.

הלכות מתנת שביב מרע

טו נחזור לענין ראשון. וזה בחינת מתנת שביב מרע שמתקיימת בלא קנין, כשארז"ל (גישין ג.) דברי שביב מרע ככתובין וכמסורין דמו. כי עקר כל השנויים והחזרות הם בכח המדמה, כי עצם השכל הוא בלתי אמת ואין בו שנוי וחזרה, כי עקר השכל הוא אמת, דהינו להשיג ולהבין כל דבר לאמתו וכשאינו מבין בחכמתו ושכלו אמתת הדבר, אף-על-פי שאומר בזה הענין כמה שכליות, אין זה חכמה כלל מאחר שלא עמד על אמתתו של דבר, כגון הרופא הדאקטור אם יאמר כמה סברות שכליות שצריכין סם זה לרפואת איזה חולאת, אם באמת סם זה אינו מועיל לו, אדרבא, יזיק לו, אין חכמתו נחשבת לחכמה כלל מאחר שהמית נפש בחכמתו ועל חכמה כזאת נאמר (ישעיה מו, י) חכמתך ודעתך היא שובבתך (ועי' מזה במקום אחר מבואר יותר הל' גילוח הל' ה, יב), ועל-כן עקר החכמה שישביל בתחלת כל דבר שירצה לעשות על אחרית הדבר ומה יצמח מזה ולא

וזהו את עניי ואת יגיע כפי ראה אלקים וכו' הינו שהצדיק האמת אומר שה' יתברך ראה את עניי ואת יגיע כפיו, כי הוא בעצמו יגע ומרח הרבה מאד בשביל הצאן הזה להוציאם מהמדמה להעלותם אל השכל לקרבם לה' יתברך. ועל-כן אף-על-פי שהם לא נצחו המלחמה כראוי עד שעדין יש כח ללבן בחינת המדמה לרדף אחריהם ולהשיגם, אף-על-פי-כן ה' יתברך חמל על היגיעות והפטרחות והמסירת נפש של הצדיק האמת שמסר נפשו מאד בשביל כל אחד ואחד. ועל-ידי זה ה' יתברך בעצמו לוחם עם לבן ומגרשו מצאן יעקב בחינת את עניי ואת יגיע כפי ראה אלקים ויזכח אמש.

וזה שאמר יעקב ללבן מה פשעי ומה חטאתי כי דלקת אחרי, הינו שיעקב הצדיק האמת מריב עם לבן הארמי ואומר לו מה פשעי ומה חטאתי, הינו איזה חטא ופשע מצאת בי בעצמי אשר אתה רודף אותי, הלא אין לה שום כח וקמרוג עלי, כי תהלה לאל אני וך ונקי וצח לגמרי מפל חטא ופשע, כי אין לי שום הסתכלות בזה העולם כלל אפלו כהרף עין וכו' וכו' כי מששפת את כל פלי מה מצאת מפל פלי בידך, כי אין בי שום אחיזה ונגיעה ממך, כי אני נקי מהמדמה לגמרי לגמרי. שים כה נגד אחי ואחיך ויזכחו בין שנינו, הינו שאמר שהוא מרצה לעמד לדיו לפני כל מי שירצה, הן לפני אחיו של יעקב הן לפני אחיו של לבן, הינו הן לפני אותן שהם מסטרא דקדשה, הן לפני אותן שהם מסטרא אחרא מסטרא דלבן, כי לפני כלם יצדק בדיו, כי כלם לא יוכלו למצא בו שום שמץ ושום צד אחיזה משום ריח של איזה תאנה ומדה שבעולם הנמשכת מכח המדמה, כי אני נקי וזך וצח לגמרי, אף גם היו לי יגיעות ומרחות גדולות בעבודת ה' יתברך בשביל כלל ישראל בחינת הייתי ביום אכלני חרב וקרח בלילה. שניעתי ומרחתי הרבה בהתבודדות ותורה ותפלה ביום ובלילה בתוך שדות ויערים בתוך חרב וחמומות גדול ובעת הקר והקרח

1. האמת עומדת ומתקיימת.

6. משלי יב, יט. 3. שזכ קד.

זאת זכרון בספר וכו'.⁷ והזכרון והשכחה הם בבחינת פח המדמה, כמו שכתוב במקום אחר (ס' נד). וכשפותבין הדבר לזכרון בזה מבררין המדמה שלא ימשך ממנו שכחה וטעות ושנוי. נמצא שכתב הוא בחינת תקון המדמה. וזה בחינת מסירה שמוסרין הדבר לרשות הלוקח והמקבל, שזהו גספן בחינת הכנעת המדמה, כי פשנמסר ונכנס הדבר מרשות הנותן לרשות המקבל אז נגמר הברור ועלית הדבר, שאז הכנעת המדמה שהוא בחינת הקלפות שסביב הניצוצות שבהמשא ומתן וכו"ל. ועלפן דברי שכיב מרע ככתובין וכמסורין דמו, כי דבריו נגמרין ונתקנימין לאחר מותו בלא קנין באלו היו כתובין ומסורים, שהם בחינת הכנעת המדמה שעל ידי זה נגמר הקנין, כי אחר מותו נתבטל המדמה ולא נשאר פי אם בחינת שכל הנקנה שעל ידי זה נתבטל השנויים והחזרות שבאין על ידי המדמה ונתקנים הקנין על ידי בחינת שכל הנקנה שנשארו ממנו ככו"ל.

יעשה שום דבר ולא יוציא מפיו שום דבור שיצטרך אחר כך לחזור עליו ולשנותו חס ושלום, וכמו שאמרו רז"ל (שבת קיח:): מעולם לא אמרתי דבר ותזרתי לאחורי. וזה בחינת איזהו חכם הרואה את הגולד⁸, שצריך לראות בכל דבר שרוצה לדבר או לעשות מה יהיה גולד מזה שלא יצטרך לחזור ולהתחרט עליו בעולם הזה או בעולם הבא. נמצא שעקר החכמה והשכל הוא אמת ואין בו שום שנוי וחזרה. ועקר כל השנויים הם בבחינת המדמה שאינו מברר, כי שם מצויים כל הטעותים והשנויים, כי בתחלה נדמה לו כך שצריך למכור זה הדבר ואחר כך מתהפך סברות המדמה ומתחרט על זה. ובשכיל זה תקנו חכמינו ז"ל כל הקנינים שאין המקח נגמר בדרור לבד פי אם בקנין, פי שערו בחכמתם שאין הדעת נמשך לתוך המשא ומתן פי אם על ידי קנין זה פי עקר כל הקנינים הם על ידי הדעת (כמו שמבואר במקום אחר⁹) וכל זמן שלא היה בו קנין אפשר לשנות על ידי פח המדמה ששם כל השנויים, פי אין נמשך הדעת לתוך המשא ומתן פי אם על ידי הקנין שתקנו חכמינו ז"ל כל אחד בפני קנינו.

ראשי פרקים

להלכות מתנה הלכה ה

משפט וצדקה וכו'.¹⁰ אוהב צדקה ומשפט. במקום משפט אין צדקה, ובמקום צדקה וכו' ואתה כמשפט תעשה צדקה! וזה מנפלאותיו העצומים ותפוד שאי אפשר להבין ולהשיג כלל.

כתבוהו בשוקא ותתמוהו בכרא, פי היכי דלא להוי מתנתא ממירטא¹¹ (ח"מ ס' רמב ס"ג), פי מתנה ממירה אינה מתקיימת ויכול לחזור בו, פי עקר בחינת מתנת חנם להוציא החסד הנפלא מהעלם אל הגלוי.

פי באמת הכל חסד וטוב, פי ה' יתברך בלו טוב, בלו חסד, וכל מדת הדין גספן חסד גדול כדי שיהיה כלי לקבל החסד וכו' כמובא מזה, שזהו בחינת חנם בנבורות ישע

ועלפן מתנת שכיב מרע שהיא לאחר מיתה, מתקיימת בלא קנין, פי אחר מיתה מתבטל המדמה פי הוא פח בטל ואין שליטתו פי אם בחייו בשכיל הבחירה אבל אחר המיתה הפח המדמה מת ובטל לגמרי, פי שם עקר סטרא דמותא¹² ואין נשארו ממנו כלום, פי אין נשארו מהאדם אחר מותו פי אם שכל הנקנה שהוא שכל האמת, כמבאר שם בתחלת התורה הנ"ל שעקר ההשארה של האדם אחר מותו היא שכל הנקנה. ועלפן אז מתקיימת המתנה בלא קנין כלל על ידי שכל הנקנה שנשארו מהאדם אחר מותו, פי פח המדמה שממנו כל השנויים כבר נתבטל ככו"ל, פי כל אחד מישראל אפלו איש פשוט יש לו איזה נקדה טובה שנשארו ממנו שהיא בחינת שכל הנקנה שעל ידי זה יזכה לחלקו לעולם הבא, פי כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא¹³.

וזהו דברי שכיב מרע ככתובים וכמסורים דמי, פי כתב מכניע פח המדמה, פי הכתב הוא לזכרון בחינת כתב

1. צד המוות. 2. [בשטר מתנה צריך להיות כתוב שנותן המתנה אמר להם] תכתבו את השטר בפרסום בשוק ותחתמוהו בחוץ כדי שזה לא יהיה כמו מתנה מוסתרת.
3. הלכות כח והרשאה הלכה ג, יט. 4. סנהדרין 5. 7. שמות יז, יד. 8. מהילים נט, 7. 9. מהילים לג, ה. 10. פיוט לשחריה יוס א' דכ"ה. 11. מהילים כ, ז.

שאלות - מהלכים -

— שאלות - מהלכים —

נבחנים זזזכים

למעלה מ-500
נרשמים נבחנים
מידי שבוע
**זה הזמן
להצטרף!**

כלל לומדי התורה הנלמדת תורה כה אחוי לך מנא
מוזמנים להשתתף
במבחן אמריקאי שבועי
לעידוד וחידוד הבקיאות והידע בתורה הנלמדת

פרטי ההגרה:

- < המבחן יתקיים בעמדות "נדרים פלוס" בלבד, הפוזורים בכתי הכנסת כרחכי הארץ.
- < בכל יום רביעי יעלה המבחן השבועי בנדרים פלוס, ויהיה ניתן לענות על המבחן משך כל השבוע.
- < לאלה שעדיין לא נרשמו: מחפשים בנדרים פלוס את 'לטייל', נרשמים וממתנים 48 שעות לעדכון הפרטים במערכת, וממלאים את המבחן.
- < מידי שבוע תיערך הגרלה על סך 100 ש"ח ל-4 זוכים, בין אלו שענו בהצלחה על 70% מהשאלות.

בהצלחה

מערכת לטייל בתורתו

**לטייל
בתורתו**

פרויקט לעידוד העמקה
והתבוננות בליקוטי מוהר"ן

רשת מילים וזכרות
ד"ר יקטן מוהר"ן בע"פ

כי עקר הצדיק הוא תורה וקדושה (ליקו"ה חו"ט שלוחן ה' יב)